22.202
/21

BJÖRNSON

MARY

VILÁGIRODALOM KÖNYVTÁR

49

OSZK

MARY

OSZK
Országos Szechényi Könyvtár

VILÁGIRODALOM KÖNYVTÁR
UJ SOROZAT.

OSZK

OTTHON-NYOMDA BUDAPEST, VIII., MÁRIA-UTCA 42.

BJÖRNSTERNE BJÖRNSON

MARY

FORDITOTTA

POGÁNY ELZA

OSZK

VILÁGIRODALOM-KIADÁS

558

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

22.202/21

~~22.613/21.~~

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Növedéknapló
1922 év. 51 sz.

K 1964

R 2

Udvar és család.

Norvégia déli tengerpartján hegyek és folyók váltakoznak. A hegyek, dombokban, szigetekben végződnek. A folyók völgyeket ásnak és öblöket alkotnak.

Kroken öböl partján feküdt az uri ház. Eredetileg Krokskogennek hivták, később dán hivatalok aktáiban, mint Krogskoven szerepelt. Legujabban megint Krokskogen. Krokenek voltak régen a tulajdonosok. Rendszerint Kroken András, vagy János. Később Krog névre hallgattak. Sőt volt köztük egy mérnökkari generális, aki „von Krogh"-nak irta nevét. Most megint egyszerűen Krogok.

Gyakran jöttek-mentek gőzösök a szomszéd város felé, vagy vissza, s ott horgonyoztak a kikötő hidnál, a kápolna alatt. Minden utas megbámulta az uri lak bájos fekvését.

Távoli magas hegyek az előtérben dombokká törpültek. Két hosszu, sűrű erdővel borított domboldal között feküdt az udvarház. Házak simultak szorosan a dombokhoz. Messziről úgy látszott, mintha a tetőkről egyenesen a dombokra

lehetne ugrani. A nyugati szél sehogysem tudott behatolni. Bátran odaszólhattak volna neki, mint a bujócskánál: „Odább egy házzal!“ Szakasztott úgy járt az északi szél is, meg a keleti viharok. Csak a déliszél kukkantott be szerényen olykor. A szigetek: egy nagy és két kicsi, feltartóztatták és illemre tanították, mielőtt útjára engedték volna. A ház előtti magas fák méltóságteljesen bólintgatták koronájuk legfelső ágait, de világért sem alázkodtak jobban meg.

Messzi tájon sem volt olyan pompás homokpart. mint a csöndes öbölben. Nyári vasárnapokon, vagy szombat délutánokon kivonult a város fiatalsága fürödni a homokos medrű vizben. Pajkosan játszottak, vagy átusztak a nagy szigetre és vissza. Krokskogentől balra feküdt a homokpart, a folyó torkolatánál és a kikötő hidnál. Kissé feljebb, a homokdomboldalhoz közelebb volt a kápolna, a Krogok családi sirboltjával. Jókora távolság választotta el a házakat. Oda fel nem igen hallatszott a fürdőzők lármája. Krog András mégis lejött mindig, valahányszor észrevette, hogy a parton, vagy az erdőben a hosszan kinyuló földcsikon pásztortüzet rakott az ifjuság. Talán azért jött, hogy szemmel tartsa a tüzet. Soha senkinek nem mondta ugyan. Ugy emlegették, mint a vidék legudvariasabb emberét és első gavallérját. Sajátságos fényben ragyogó, nagy szeme barátságos mosollyal üdvözölt mindenkit. Keveset beszélt, de csak kedveset mondott. Lassan folytatta rendes körútját a dombon felfelé. Tiszteletteljes csönd kisérte, mig kissé hajlott, magas alakja el nem tünt az erdő sűrűjében, holott máskor ugyancsak vígan vol-

tak künn a parton. Városi munkások, iparosok, tornaegyletek, dalárdák, gyerekek jöttek ki nagyobbára. A hidnál gyülekeztek, vagy a kápolna körül s ott vetkeztek le.

Az uj országut közvetlenül a part közelében haladt, de nyáron nem igen vette igénybe senki. Inkább gőzössel jártak, vagy eveztek. A fürdőzők őrt állitottak a dombtetőre s akkor nyugodtan fürödhettek, nem kellett hivatlan vendégtől tartani.

Az udvar csöndes volt, mindig csöndes. A főépület előkelő homlokzata nem is nézett az öbölre, hanem a rétre. Hosszu, széles ház volt, két emeletes, lapos tetővel.

Magas kőfalára kényelmes lépcső vezetett elől. Fehérre meszelték az épületet, csak az ablakrámák, meg az alapfal maradtak feketén. A melléképületek a domboldalhoz egészen közel feküdtek. Nem is lehetett a gőzösről látni őket. A lakóházat jókora kertek vették körül. A tenger felől gazdag gyümölcsös; a ház baloldalán virágos és veteményes kert.

A két domboldal között jókarban tartott rétek, mezők. A nagy hollandi teheneknek jól ment soruk.

A család és a birtok sorsát az erdő irányitotta. Nagy, sürü erdő régesrégen holland módra, takarékosan kezelve. Még mikor holland tutajok sűrűn látogatták a norvég erdőbirtokosokat, s a norvég fáért cserében kulturát és kulturtermékeket hoztak, egyik tulajdonos beleszeretett a gazda szőke leányába. Körülbelül kétszáz éve. A szerelemből házasság lett és a holland tutajos megvette az egész gazdaságot. Ma is ott lóg a

házaspár képe az öbölre nyiló nappaliban. Magas, sovány, ragyogó szemű férfi. Barna és kissé hajlott nyaku. Erőteljes törzs lehetett, mert a Krogok mai napig is hasonlítanak hozzá. A hollandtulajdonosnak nem volt Krog a neve. Nem is lakott itt. De már a fiát Krog Andrásnak hívták, a nagyapja után. Az unokáját viszont Jánosnak keresztelték. Azóta mindig András és János névre keresztelték felváltva az elsőszülött fiukat. Ha több fiu született, egyiket Klasnak, másikat Jürgesnek hívták. Ha megnőttek Klaus és Jürgen lett a nevük. Holland és norvég vegyesházasságok gyakran fordultak elő a családban. Sokáig egészen holland mintára vezettek háztartást.

A fajkeveredés azonban sohse lett tökéletes. Talán, mert a holland ág ereiben spanyol vér is csörgedezett. Máskülönben teljesen egybeolvadt volna a norvéggel. A család férfi tagjai nemzedékről nemzedékre sományok, feketék, ragyogó szemüek voltak. A nők erősek, szőkék. Olykor akadt egy-egy vöröshaju köztük, vagy felbukkant egy-egy ragyogó szemü nő. A férfiág sajátosságai egyébként nem származtak a nőágra át.

Rendszerint több leány született a családban, mint fiu. Vagyonos, szép emberek voltak. Messze földön ismert, tekintélyes család. Ugy hirlett, hogy nagyszerűen összetartják a családot, s a vagyont.

Bölcs mértékletességgel éltek mindnyájan. Norvégiában sohasem kerül harmadik generációra a vagyon. Ha a második nemzedék kézhez is kapja, már a harmadik egész bizonyosan elveri. A Krogok nem pocsékoltak el semmit. Gaz-

dagságuk főforrása még mindig a sok erdő volt, épen mint háromszáz év előtt.

Utazási kedvet is örököltek apáiktól a Krog fiuk. Könyvtárukban sokkal több utleirás volt, mint bármilyen más könyv, s még mindig vásároltak ujabb és ujabb utleirásokat. Már gyerekkorukban szőttek uti terveket, képek, könyvek, térképek nyomán. Utazásdit játszottak az asztalon és egyik tarka papirvárosból a másikba vándoroltak. Tarka papirhajókat is taszigáltak ideoda és telerakták habbal, kávéval, sóval fadarabkákkal. Künn az öbölben a hidtól a szigetig eveztek, vitorláztak és usztak Európából Amerikába, Japánból Ceylonba. Vagy felmásztak a dombtetőre, szerintük a Kordilleriákra és titokzatos hindu városokba kerültek.

Amint felcseperedtek, elindultak világot látni. Először természetesen hollandus rokonaikat látogatták meg. Kétszáz év előtt az egyik Krog igy került Hollandiába. Rövid idő mulva Keletindiába utazott egy hajóval, s mikor visszatért Amsterdamba épitő-mérnök lett. Később meghivták Kopenhágába szaktanárnak, aztán átment a katonasághoz, s mint mérnökkari generális nyugalomba vonult. Megvette gyermektelen fivére birtokát, s Krogs Kovenben telepedett le. Kőházat épitett, ami a norvég erdőségek közepén ugyancsak ritkaságszámba ment. Az öreg generális élvezte művét. Nem volt családos ember, mégis tágas házat épitett, hadd férjenek el majd kényelmesen az utódok. Átalakitott minden épületet a gazdaságban. Töltéseket készitett és növényeket ültetett. Hollandiából hozatott kertészt. Sokáig emlegették a vén Siemenst a környéken.

Legendákat beszéltek kérlelhetetlen szigoráról és tisztasági rögeszméjéről. A Szémens tiszteletére épitette a főmérnök generális a kertészlakást és az üvegházat.

A generális nagyon sokáig élt. Halála után semmi nevezetes esemény nem történt a családban mindaddig, mig két fivére közül az egyik kiment Amerikába és a Michigan tó közelében telepedett le. Nagy esemény volt. Krog Andrásnak jól ment sora a tengeren tul. Csak azon csodálkozott mindenki, hogy nem házasodott meg, ellenben folyton rábeszélte bátyját, hogy valamelyik fiát küldje ki hozzá, hadd legyen kire hagyni birtokát. A mostani tulajdonos legidősebb bátyja, János, tényleg ki is költözött Amerikába.

Jánossal együtt ment ki egy fiatal norvég leány rokonuk is. Az öregedő nagybácsi — beleszeretett és kijelentette unokaöccsének, hogy fizeti a visszautazás költségeit. János azonban szégyelte volna hazamenni. Amerikában maradt és faüzlethez kezdett. Jól értett hozzá. Az üzlet kitünően ment. Ugyannyira, hogy apja halála után sem akart hazamenni, hogy átvegye a gazdaságot. András öccse időközben kereskedő lett. Átvette a legnagyobb gyarmatáruüzletet a városban. Most ráadásul a birtok is rámaradt.

Krog András tulajdonképen nem volt üzletember, csak rendkivül lelkiismeretes és tapintatos. Mindenki nála vásárolt, mégse gazdagodott meg. Sok adósság terhelte az üzletet is, a birtokot is, mikor átvette. Meg aztán utazgatott is egy keveset. Évenként néhány hónapot hol Franciaországban, hol Angliában töltött . . . Nagyon vá-

gyódott Amerikába, de még nem jutott el. Egyelőre beérte könyvekkel. Elolvasott mindent, amit a csodálatos uj világról irtak. Általában nagyon szeretett olvasni és kertészkedni. Jobban értett a kertészethez, mint a kertész.

És olyan félénk és szerény volt, mint egy kis leány. Minden reggel, mikor bement a városba a gőzössel, igyekezett lehetőleg egyedül ülni, de a kiszállásnál udvariasan üdvözölte az utasokat, s mindenkinek szivesen segitett, ha szerét ejthette. Reggeltől estig főtéri üzletében volt. Este sokszor kerékpáron ment haza, vagy télen kocsin. Olykor benn aludt a városban. Két egyszerű toronyszobát rendezett be magának a saját házában.

Álmodni sem lehetett volna különb kérőt, de tulzott tartózkodásán minden közeledés meghiusult.

II.

Mig végre jött az igazi, de akkor már negyven év körüli lehetett. Ugy járt, mint nagybátyja a Michigan tónál: megszeretett egy fiatal leányt. Épen az amerikai nagybácsi leányát.

Ingujjban kertészkedett vasárnap reggel virágai között, mikor egy szalmakalapos fiatal leány keztyütlen kezével a fehér párkányhoz támaszkodott és keresztűl nézett a hosszu rácson.

Krog András a virágágyas kellős közepén guggolt. „Jó reggelt“ kiáltotta valaki pajkosan. Hir-

telen felegyenesedett és bámuló szemmel nézte a leányt. Mintha valami tünemény lenne. Elakadt a szava, mozdulni se tudott, a kezéről se rázta le a földet, csak állt és bámult.

A leány nevetett: „Ki vagyok?“ A férfi összeszedte gondolatait: „Azt hiszem . . . azt hiszem . . .“ „Nos ki vagyok“ „Krog Mária, Michiganból!“ Eszébe jutott, hogy nővére beszélt amerikai hugok érkezéséről, de nem is sejtette, hogy már itt van. „És maga az unokabátyám . . . hogy hasonlit apámhoz . . . de hogy hasonlit!“ Mosolyogva néztek egymásra. „Bejöhetek?“ — „Hogyne . . . hogyne . . . de előbb . . . igy nem maradhatok!“ kezére és kézelőjére mutatott. „Magam is betalálok!“ „Jó lesz . . . Menjen csak be egyenesen a főkapun . . . Mindjárt küldöm a leányt!“ Sietve igyekeztek a konyha felé.

A leány megkerülte a házat és felfutott a lépcsőn. Művészi munkáju óriás kulccsal zárult az előszoba ajtója. Napfényes szobába lépett. Első pillantásra észrevette, hogy a sok kis és nagy szekrény gyönyörű hollandus munka, s hogy a terem óriási, csak a butor sok helyet foglal el. Faragott karfáju szép, ódivatu lépcső vezetett az emeletre. A lépcső melletti konyhaajtó kinyilt és a cseléd belépett. A nyitott ajtón keresztül látszott a konyha márvány padlója, a fal kékre festett porcellán burkolata, s a falat két részre osztó párkány fölött ragyogó rézedény függött. Igazi hollandus konyha volt.

Vastag szőnyeg borította az előszobát, s a lépcsőkön is vastag nehéz szőnyeg futott végig, és nehéz rézrudak tartották. Mintha párnákon járna az ember, gondolta a leány, s az egész ház olyan,

mint egy óriás ágy. Később úgy is emlegette mindig: „az ágy!“ — „Gyerünk haza az ágyba!“ mondogatta nevetve. Most elgondolta, hogy a sok ajtó mögött, milyen fekvésü szobák lehetnek. A ház jobb oldalán bizonyára előbb egy kis szoba van, abból nyílik egy nagyobb szoba, s az öbölre néz. A ház másik oldalát két nagy szoba foglalja el hosszában. Nem volt csoda, hogy eltalálta, hiszen édesapja háza, a Michigan tó mellett is épen igy volt építve és berendezve. Az emeleten bizonyosan széles folyosó vezet a ház körül, gondolta tovább és ott még vastagabbak a szőnyegek, minden neszt felfognak. Nincs visszhang a házban. Csöndes emberek élnek benne.

A cseléd kinyitotta az öbölre néző szoba ajtaját. Mária körülment a szobán és szemügyre vett minden képet, minden műtárgyat. Rengeteg sok volt. Kissé tulzsufoltnak is látszott, de minden darabot szakértelemmel válogattak össze. Eszébe jutott, hogy tulajdonképen csak most ismeri meg az édes apját, pedig pici gyermekkorától kezdve együtt élt vele, anyjára nem is emlékezett, olyan korán elvesztette. Innen került annyi finomság és érték az öreg úr lelkébe? Kár, hogy kissé keresztűl-kasul fekszik minden és sok érték nem is érvényesülhet... Ugy érezte, mintha édesapja melegen, finoman mosolyogna reá és örülne, hogy megérti.

Tényleg jön. Látja a nyitott ajtón keresztül, hogy siet le a lépcsőn. Kissé fiatalabb talán... de annál jobb, szeme csak annál szebb, ragyogóbb. Épen úgy jár, szakasztott olyan minden mozdulata, óvatosan hajol előre kissé, mikor kö-

zeledik valakihez. És a nézése, beszéde, ahogy meleg szavakkal üdvözli ugyanaz az egyéniség, ami apját is mindenki fölé helyezte. Apjának ritkább haja, ráncosabb arca volt, foga is hiányzott... Az emlékezés könnyet csalt szemébe... és figyelt a csengőbb hangra, nézett a fiatalabb szemekbe, és érezte a melegebb kéz szorítását. Nem tehetett róla, mindkét karjával átölelte Krog András nyakát, melléhez simult és sirt.

A kocka nyomban eldőlt. Krog András nem állhatott tovább jót magáért.

Később beültek a Mária csolnakjába és körülevezték a szigetet.. A leány tartotta az evezőt. A férfi nehányszor elakarta venni udvariasságból, meg aztán a fürdőzők is nagyon nézték, de attól a pillanattól kezdve, hogy Mária nyaka köré fonta karját, mintha ellopta volna akaratát. Sejtette, hogy mindent meg kell tennie, amit a dus vörös haj parancsol. Csak ült és nézte a leány szeplős arcát, szeplős kezét, tökéletes alakját, üde száját. A gallér fölött fehér és finom bőr villogott; a szemének különös kifejezése kitünően illett hozzá. Krog András egész uton hazafelé nem győzött betelni vele. Nem győzött betelni lágy hangjával, járásával, lábával, ruhájával, fogával, mosolyával és leginkább jókedvü csacsogásával.

Másnap be sem ment a városba. Alig tünt el a gőzös a sziget mögött, kikötött a Mária fehér csolnakja. Egy leány állott őrt, mig megfürdött.

Mikor elkészült felment az udvarházba. Ott maradt ebédre. Később együtt mentek le a domboldalon. A csolnakot hazaküldték.

Következő reggel bementek a városba. Másnap megint azt akarta, hogy nagynénje is menjen velük kocsin. Napról-napra talált ki valami ujat. A két testvér csak érte élt. Mária természetesnek találta.

Három hét mulva János kábelezett, hogy András nagybátyjuk meghalt. Készitsék elő Máriát.

Krog András sohasem tett az életben nagyobb utat, mint amikor kezében a sürgönnyel ment fel a domboldalon testvéréhez. Épen szemébe tünt a barátságos, sárga udvarház, az összes gazdasági épületekkel, a zöld réttel köröskörül. Déli harangszó csengett a vidám nyári tájon. Teritett asztal várta lenn. Nem tudott hirtelen tovább menni, leült. Pedig le kellett mennie, hogy megölje a derüs napot.

Odaért nagynehezen a kerítéshez. A hátsó ajtón ment be néhány napszámossal, akik messziről jöttek ebédelni. Bementek egy kis oldalszobába. A testvére is megrémült a szomoru hir hallatára, de bátrabb természetü volt és magára vállalta, hogy előkésziti Máriát, mihelyt hazajön. Minden percben itt kell lennie.

Később olyan sikoltást hallott Krog András, hogy soha életében nem felejtette el. Felugrott, de nem volt elég lelkiereje ahhoz, hogy kimenjen. Csak hallgatta a hangos zokogást, s a szakadozott kitöréseket. Fel- és alá nyargalt a szobában, mig végre testvére érte jött. „Látni akar!“

Nem térhetett ki. Minden akaraterejét összeszedte. Mária a pamlagon feküdt. Mikor megpillantotta Krog Andrást, felugrott és kitárta karját: „Gyere, gyere, most te vagy az apám!“

Krog András odaugrott és lehajolt hozzá; a leány átölelte nyakát és hevesen magához huzta.

„Ne hagyj el többet soha!“ „Soha!“ felelte Krog András komolyan. A leány szorosan hozzásimult, forró, könnyes arcát arcához szorította. „Soha sem fogsz elhagyni!“ — „Soha!“ ismételte Krog András és átölelte hugát.

Mária megnyugodott kissé. Belekapaszkodott a férfi kezébe. A fájdalom minden ujabb kitörésénél Krog András lehajolt és kedvesen, melegen beszélt, mig ismét lecsillapodott.

Egy pillanatra sem mozdult mellőle. Egész éjjel ágya mellett ült, mert nem tudott aludni.

Másnap a legközelebbi teendőkről kellett beszélni. Mária mindenáron Amerikába akart utazni Andrással. A gondolat kissé meglepő volt, de nem mertek ellenkezni vele. Az András testvére igyekezett új irányba terelni a Mária gondolatait: „Esküdjetek meg előbb!“ Mária nagyot nézett s csak annyit mondott: „Igazad van!“ Meg kellene esküdnünk!“ Az eszme annyira lekötötte, hogy fájdalma kissé eltompult. Andrást meg se kérdezték; felesleges is lett volna.

Levél jött Jánostól. Leirta részletesen a nagybátyja temetését. Vállalkozott az üzletek, s a birtok átvevésére is.

András feltétlenül bizott fivérében. Elfogadták ajánlatát, s az amerikai utazás lekerült napirendről. János nemsokára tiszta képet nyert a hagyatékról, árajánlatot tett öccsének, s megkérdezte, hogy nem volna-e kedve a vételárral társulni a János üzleteihez? A bankoknál és részvényekben elhelyezett készpénzt azonnal kifizette.

András minden adósságától megmenekülhetett, sőt Máriának is bőségesen maradt annyi, hogy kedve szerint gazdálkodhassék. András azt akarta, hogy Mária tartsa meg az egész örökséget, de a leány hallani sem akart róla. András társult fivérével és norvég körülményekhez képest gazdag ember lett.

Házasságuk első ideje után Mária megváltozott. Csodálatos látomásai voltak. Álom és valóság egybeolvadt lelkében. Egész környezetét átalakitotta. Künn a birtokon is, benn a városi lakásában is. A lakókat kiköltöztette. Egyedül magának akarta a házat.

András csak a felesége ötleteinek élt. Keveset beszélt, de szeme, gondolkodása, mindenre kiterjedő figyelme annál ékesebben szólt. Mintha félne, hogy elveszitheti a drága kincset vagy eltöri keze között. Méltatlannak érezte magát a nagy boldogságra.

A Mária lelke egyre szorosabban fonódott köréje. Sokszor azt mondta: „Az apám vagy! -- Még sokkal több.“ Máskor meg: „Senkinek a világon nincs olyan gyönyörű szeme, mint neked.“ Idővel felhagyott sokféle foglalatoskodásával, ahelyett inkább felolvasott az urának. Gyerekkorában az apja is sokat olvastatta. Angol és amerikai könyveket olvasott, különösen verseket. Dallamos hangsullyal tudott olvasni, úgy ahogy az angol versek természete megkivánja. Ajkán minden szó valóra vált, igazsággá lett. Hangja lágy volt és gyöngéden bánt a szavakkal; csöndesen, mint valami halk emlékezés.

Később mindennap kimentek a melegházba. Mintha a virágok hirt adnának a testében csi-

rázó uj életről. Mindennap látni akarta őket: „Vajjon beszélnek a nagy csodáról?“

A tél már épen bucsuzni készült, az első tavaszi galyat szedték a domboldalon, mikor egy reggel úgy érezte, hogy nehéz órája ütött. Kezében fogta a férje kezét és különösebb fájdalmak nélkül hozott világra egy kis leányt. Éppen úgy, ahogy kivánta. De a sors nem engedte, hogy felnevelje gyermekét. Három nappal a szülés után meghalt.

III.

Az uj Mária.

Az orvos sokáig félt, hogy András is rámegy. Megöli a tulfeszitett erőlködés. Hosszas egyedülléte idején nem volt ahhoz szokva, hogy egész lelkét odaadja, s hogy annyit kapjon, amennyit az együttélés Máriával hozott. Csak mióta elveszitette, érezte, hogy mennyire elgyöngült, s hogy ellenálló képessége mennyire megtört. Hónapokig tartott, mig ujra elviselhette az emberek közelségét. Mondták, hogy a gyermeket átvitték testvéréhez és kérdezték, hogy nem óhajtja-e látni? Szinte ridegen fordult el. Mikor magához tért kissé, első gondolata az volt, hogy az üzlettől mindenáron szabadulni fog. Egyik rokonával, egy különös agglegénnyel tárgyalt a dologról. Klaus bácsi el is adta az üzletet. A városi

ház megmaradt úgy, ahogy volt. Nem engedte, hogy bármit is elmozdítsanak helyéről. Maradjon emlékűl.

Krog Andrást első utja a felesége sirjához vitte, a kápolnába. Az izgalom azonban annyira megviselte, hogy ujra beteg lett. Alig gyógyult fel valamennyire, kijelentette, hogy elutazik és sokáig távol marad. A nővére megrémült: „Nem, az lehetetlen! Csak nem hagysz el bennünket és a gyermeket?“ „De igen! Nem birom tovább itthon!“ „A gyermeket csak megnézed előbb?“ „Nem, nem, azt éppenséggel nem!“

Elutazott, anélkül, hogy gyermekét látta volna. És aztán mégis csak a gyermek hozta haza. Három éves korában lefotografáltatták és az arckép... hogy is hasonlithat ennyire az édes anyjához a kis leány? Mennyi báj... Krog András nem tudott ellenállani. Épen Konstantinápolyban kapta a gyermek arcképét és onnan irta: „Három évre volt szükségem ahhoz, hogy átéljem, amit egy év alatt éltem. Még most sem mondhatom, hogy egészen elkészültem. Sok benyomás fog még életre kelni azokon a helyeken, ahol együtt jártunk. Mindenesetre jó volt a három esztendő lelki élete arra, hogy most már nyugodtan fogok viszontlátni minden helyet. Sőt vágyódom is vissza.“

Valóságos ünnepnapja volt, mikor a kis Máriával találkozott. Kissé nehezen melegedtek össze, mert a gyermek eleinte félt a nagyszemü, idegen embertől. Később lassan, óvatosan közeledett, s mikor két uj török babájával kezében apja térdére ült, Krog András könnyes szemmel

mondta: „Csak egyszer életemben éltem át ennél gyönyörübb találkozást!“

A kis Mária és a gyermekleány kiköltöztek Krog Andráshoz. Legelőször az anya sirjához sétáltak együtt és virágot vittek. A gyermek rátette a virágot a sirra, de azán megint visszakérte. Hiába próbálták rábeszélni, hogy hagyja ott. Más virágot szedtek neki, de nem, más virág nem kellett, csak az, amit a sirra tett. Nem volt mit tenni, a frissen szedett virágot hagyták a siron és visszaadták Máriának, amit hozott. Krog András azt gondolta: „Nem az anyja természetel“

Máskor is megismétlődött a dolog. Mindennap vittek virágot a sirra. Felét Krog András vitte, felét a kisleány. Mindenáron ráakarta venni a gyermeket, hogy hagyja a siron a virágját és érje be azzal, amit apja hozott. Nem tudott célt érni. Sőt ellenkezőleg. A kis leány most már erősködött, hogy apja is vegye el a virágot. Kénytelen volt engedni. Másnap egyebet próbált. Cukrot adott a kis leánynak, hogy hagyja ott a virágot a siron. Amig ette a cukrot le is tette tényleg, mikor elfogyott a cukor, ujra kellett a virág. Krog András elszomorodott.

Ujabb kisérletet tett. Azt mondta a kis leánynak, hogy anyja fázik, le kell takarni. A gyermek azt felelte, hogyha anyja fázik, jőjjön fel és feküdjék le az ágyba. Krog András tudniillik elmondta, hogy az ágya melletti üres ágy az anyjáé. Azóta a gyermek egyre kérdezte, hogy nem jön-e még az anyja? Édesapja váltig magyarázta, hogy nem jöhet, lenn fekszik a sirban és fázik. A gyermek megértette végre és azontul két kézzel szórta virágjait a sirra és egész

uton hazafelé ismételgette: „Már nem fázik anyuka“.

Krog András sokáig töprengett azon, hogy vajjon mit gondol magában a gyermek, mikor anyját emlegeti. Nagyon szerette volna, hogy ismerje anyja képét. Előbb hozzászoktatta képekhez általában. Állatok, tárgyak képét mutogatta, azután rátért a saját arcképére és más ismerősökére. Csak legutoljára hozta elő az anyja képét. Sok arcképét mutogatta. A gyermek hamar ráismert és megkülönböztette másoktól. Mikor lefeküdt aludni, azt akarta, hogy tegyék melléje az anyja képét. Mikor nagynehezen megértették, hogy mit akar, boldogan ölelte magához a képet és betakarta, ugy aludt el.

Négy éves korában megfigyelt egyszer a konyhában egy asszonyt, mikor gyermekét babusgatta és kérdezte: „Mért nem jön az én anyukám is, hogy levetkőztessen és felöltöztessen?“ Krog András most már tudta, hogy gyermeke érti az anya fogalmát.

Apa és leánya egyre jobban összebarátkoztak. Hát még mikor olyan nagy lett, hogy az anyjáról beszélgethettek. Hogy jött anya tengeren tulról apához és hozta magával kis Máriát. Mindenüvé elmentek, ahol régen apa és anya sétáltak. Csolnakáztak és apa evezett, épen ugy, mint régente anya. Vagy bekocsiztak a városba, mint régen anyával. Kis Mária sorba ült minden széken, ahol régen anyja ült. Asztalnál is anyja helyét foglalta el és a melegházban, a kertben segitett a virágokat ápolni, épen ugy, mint anya szokta régen. Szép okos gyermek lett kis Mária. Vöröshaju és fehérbörü és nagy, ragyogó

szemü, fekete szemöldökkel. Hosszuujju kezét és kissé hajlott nyakát, alakját apjától örökölte. Válla nem volt olyan szépen ivelt, mint anyjáé, de karja puhább vágásu. Krog András minden este végig nézte, mig levetkőztették. Soha nem egyesült senkiben oly tökéletesen a Krogok női és férfitypusa, mint kis Máriában.

Gyermekekkel nem barátkozott a kis leány. Unta őket, mert nem értették meg játékait és különös gondolatvilágát. Nem hitték el, hogy a mező cirkusz, olyan, mint a Buffalo-Bill, amiről apa mesélt. És hogy indiánusok vágtattak keresztül az arénán. A dombtetők köröskörül páholyok, zsufolásig tele emberekkel. A többi gyermekek semmit sem láttak az egészből, az asztalon se tudtak utazni ugy, ahogy apa tanitotta. Semmit se lehetett velük megértetni.

Hét éves korában addig unszolta apját, mig kapott egy kerékpárt és megtanult biciklizni. Krog András észrevette, hogy most már csordultig lett a pohár és segitség után kellett nézni.

Volt Párisban egy távoli rokona. Dawesné, aki Angliába ment férjhez, de elvált az urától, mikor egyetlen gyermeke meghalt és egy párisi pensiónak lett az igazgatónője. Ott ismerkedett meg vele Krog András. Soha sem látott okosabb asszonyt. Most irt neki, hogy hajlandó volna-e hozzáköltözni, a háztartását vezetni és a gyermekét nevelni. Dawesné sürgönyileg tudatta beleegyezését. Alig telt el egy hónap, lebonyolitotta Párisban minden ügyét, összecsomagolt és bevonult uj munkakörébe. Utóbbi időben nehézkes lett kissé, régóta fájt a csipője s a baj roszszabbodott, s alig tudott járni, de kerekes szé-

kéből mégis uralta a kis házat, Andrást is beleértve. Csak ritkán kelt fel székéből, mégis tudott mindent, ami a háznál történt. Még a falakon is keresztül látott. Soha semmi sem kerülte el a figyelmét, olvasott a szemekből, mozdulatokból, éles ésszel kitalált és összekapcsolt elejtett szavakból mindent, ami körülötte előfordult, keresztkérdéseivel a rejtett gondolatokat is napfényre hozta. Sajátságos megérzései is voltak. Ha hozzátartozói közül például valaki veszedelemben forgott, azonnal érezte. Felkiáltott, olyankor rendesen angolul beszélt, talpra ugrott, sőt futott is. Aznap is, mikor kis Mária biciklijével a folyóba esett épen a kikötőház mellett és mire néhány ember a gőzhajóról kihalászta, Dawesné már ott volt a hidnál, egymás nyakába boroltak és az egyik csuron viz volt a hideg fürdőtől és zokogott és a másik, csuron viz volt a rémület hideg veritékétől és szintén zokogott.

Dawesné minden nap végig ment a házon, sőt, ha szükségesnek látta, még a ház körül is. Tovább nem igen jutott.

Mindig tele volt a hely körülötte papirral. Kiterjedt levelezést folytatott Krog András szerint mindenkivel, aki valaha a pensiójában lakott. Minden nyelven és a világon mindenről irt. Sokat olvasott, sokszor késő éjszakáig, s amit olvasott, azt mind beleszőtte a terveibe. Olvasás közben, hol az iróasztalhoz fordult és irt, hol megint visszafordult és olvasott. A szék támlájához ügyes mechanizmussal egy kis olvasóállványt erősitettek, arra tette a könyvet, sohasem fogta a kezében. Legszivesebben memoireirodalommal foglalkozott, azután müvészeti la-

pokkal és utleirásokkal. Minden könyvet megvett, amihez kedve volt.

Kis Máriát is tanitotta mellesleg. Leültek a nagy asztal mellé. „Éva néni“ magas támláju, trónszerü székébe, a gyermek szembe vele. A tanitás nagyon könnyen ment. Kis Mária észre vette, hogy tanul, de még Krog András is elfelejtkezett róla, mikor a szomszédos könyvtárszobából bejött, hogy hallgassa végig a beszélgetést, s a meséket.

A tanitás könnyen ment az igaz, viszont más dologban nehezen és nem minden küzdelem nélkül vergődtek zöld ágra. Dawesné is a gyermek szokásain sokat akart változtatni, de Krog András megnehezitette dolgát. Szerencsére elvesztette a csatát, még mielőtt észrevehette volna. Dawesné azt akarta, hogy Mária tanuljon meg engedelmeskedni, szokjék rendszeres időbeosztáshoz, rendhez; legyen udvarias, tapintatos. Zongorázzék mindennap, üljön egyenesen, mossa gyakrabban a kezét és mondja meg mindig, hogy hova megy. Máriának pedig semmi kedve se volt ilyesmihez. Apja nem igen erőltette.

Dawesnének egyetlen támpontja volt: A kis leány rendületlenül hitt anyja tökéletességében. Dawesné meggyőzően tudta elmondani, hogy anyja minden este nyolckor lefeküdt, s hogy ruháját előbb mindig szépen rendberakta, s a cipőjét kitette az ajtó elé.

Arról is sokat beszélt, hogy anya mit tenne és mit nem tenne a Mária helyében. Például soha sem biciklizett volna olyan messzire a háztól hogy nyomát se lássák. — Honnan tudod? — kérdezte Mária. — Tudom, — mert apa és anya

mindig együtt voltak, sohasem járt egyik a másik nélkül. — Igaz! — vágott közbe Krog András és örült, hogy egyszer igazat adhat Éva néninek, mert hiszen legtöbbször egy szó sem volt igaz mindabból, amit anyáról mondott.

Hovatovább annál jobban élvezte Éva néni a tanitást és annál szorosabban fogta kezében a gyeplőt. Igyekezett a gyermek lelkéből az anyától örökölt álomélet kiirtani, holott eddig Krog András élvezte és táplálta.

Egyszer Mária berontott a szobába és izgatottan mesélte, hogy a nagy odvas fában anya és nagymama sirja között, van egy kis fészek és a fészekben egész ici-pici tojások. „Ugy-e ez anyuka üzenete“ Krog András bólintott és kiment, hogy megnézze. Amint közeledtek, a madarak panaszos csipogással röpültek fel. „Ugy-e most azt akarja anyuka, hogy ne menjünk közelebb?“ Krog András helyben hagyta. „Ugy-e zavarnók anyukát?“ Megint csak bólintás volt a válasz. Azután jókedvüen mentek haza és egész uton anyáról beszélgettek. Otthon Mária elmondta Dawesnének is az esetet. „Gyermekem, apád nem akar busitani és azért mond mindenre igent. Ha anyád üzenni tudna, akkor már el is jönne hozzád! Az Éva néni kegyetlen szavai valóságos forradalamat idéztek elő. Megváltoztatták a viszonyt apa és leánya között.

Tizenhároméves koráig tanult Mária Dawesnétől. Magas, sovány leány lett. Nagyszemü és bámulatosan szép vöröshaju, fehér bőrü. Dawesné különösen tiszta, szeplőtelen bőrére volt büszke.

Az apa egy napon bejött a könyvtárból és

szokása ellenére félbeszakitotta a tanitást. Mária kiment és Dawesné bement Krog Andrással a könyvtárba: „Olvassa el ezt a levelet!“

Dawesné álmélkodva olvasta a levélből, hogy Krog András milliomos lett. Nem is koronákban, hanem igazi dollármilliomos. Nagybátyja halála óta sohasem vett fel egy fillért sem a bátyjával folytatott társüzlet jövedelméből, most ölébe hullott az üzlet gyümölcse.

„Gratulálok!“ kiáltotta Dawesné melegen és erősen megszoritotta a Krog András kezét. Tudom, hogy most utiterveket sző, ugy-e? A férfi ragyogó szemmel mosolygott. „Remélem, nincs kifogása ellene?“ Semmi a világon, csak vigyünk személyzetet is magunkkal, mert tudja, hogy a lábaim gyöngék.“ „Hogyne, sőt kocsit, lovat is tartunk mindenütt. A tanitást utazások dacára is zavartalanul folytathatja, ugy-e“. „Még sokkal könnyebben!“ Dawesné nevetett, sirt is, azt mondta, hogy soha életében nem volt ilyen boldog.

Két hét mulva elutaztak Krogskogenből s inast és komornát vittek magukkal.

IV.

A trónváltozás.

Három és fél év telt azóta el. Krog András időközben hazanézett néhányszor, de leánya és Dawesné nem. Most gondoltak először komolyan

arra, hogy Krogskovenben töltsenek egy nyarat. Visszautazásuk előtt ki akartak ruházkodni. Máriának különösen szüksége volt mindenfélére. mert minden ruháját kinőtte. Bécs egyik előkelő konfekciós üzletében állottak mind a hárman és nyári öltözékeket válogattak.

„Ugy gondoltuk apáddal együtt, hogy hosszu ruhát csináltathatnál magadnak, elég nagy vagy. Mária apjára nézett, de Krog András nagyon elmerült a kibontott szövetek szemlélésébe. „Apád gyakran mondta, hogy mikor sétálsz vele, a férfiak feltünően nézik a lábad.“ Krog András kissé nyugtalanul nézett körül, sőt az árusitó kisasszony is észrevette, hogy puskaporos a levegő. Nem értett ugyan nyelvükön, de olvasott arcukból. Mária idegenszerű, de barátságos hangon szólalt meg: „Azért viseljek talán hosszu ruhát, mert anyám is hosszu ruhát kapott tizenhatéves korában?“ Dawesné ijedten nézett Krog Andrásra. „Persze Éva néni ott volt, mikor anyám hosszu ruhát kapott? Vagy talán apa látta?“

Nem esett több szó a ruhákról. Egyébről sem. Kimentek az üzletből.

Másnap Mária tanulás helyett kikocsizott apjával a ruhaügyet elintézni, onnan muzeumokba mentek. Elutazásukig mindennap kikocsiztak. A tanulás egészen abbamaradt. Este mindhárman koncertekbe mentek, vagy az operába. Igyekeztek alaposan kihasználni a rendelkezésükre álló rövid időt.

Junius elején érkeztek Kopenhágába. Klaus bácsi levele várta őket. Nevelt fia: Thiis Jörgen hadnagy lett. Klaus bácsi nagy kerti estélyt akart

rendezni a tiszteletére, csak arra várt, hogy Krogék is hazajöjjenek. Mikor fognak érkezni?

Mária nagyon örvendett. Ismerte már Jörgent. A Krog Klaus testvérének a fia volt.

Báliruháról kellett gondoskodni, de nem igen beszéltek róla. Senki sem merte a kényes kérdést feszegetni, hogy hosszu legyen-e a ruha, vagy rövid. Mikor a varrónő mértéket vett és megkérdezte: „Hosszu ruhát parancsol a kisasszony?“ — Mária Dawesnére nézett. Dawesné elpirult. Különösképen a varrónő is elpirult. Gyorsan mértéket vett és a Mária rövid ruhájához igazodott.

Junius huszadikára rendezték az estélyt. Rekkenő meleg volt. A vendégek már mind a kertben voltak, mikor a Krog András hajója kikötött. Utolsónak érkeztek. Mária egyedül lépett szárazföldre. Klaus bácsi kalap nélkűl, kihevült arccal sietett eléje. Megfogta kezét és odakiáltott a hajóra Krog Andrásnak: „Nem szállsz le te is?“ „Nem, nem, köszönöm!“ A hajó elindult. Klaus bácsi csak most vette szemügyre Máriát. Dawesné gyakran irta róla, hogy tökéletes szépség. Az öreg úr tátott szájjal nézte, meghajolt, aztán karját nyujtotta. Mária úgy tett, mintha nem venné észre és hosszú, ujjatlan köpenyében előre sietett. Az öreg úr megdöbbenve utána. Mikor felérkeztek, azt mondta a többieknek: „Hozom a bálkirálynőt!“ A vendégek kissé megsértődtek ... A kezdet mindenesetre kinos és feszes volt. Jörgen Máriához lépett, hogy kalapját, köpenyét lesegítse. Mária csak bólintott és szótlanul tovább ment. Suttogás támadt mögötte. Járása, arca, magatartása, viselkedése, vakitó bőre, ragyogó szeme, ivelt szemöldöke, finom vágásu

orra, hallatlanul szép volt. Mintha vésték volna. Jörgen el volt ragadtatva. Le nem vette szemét az ajtóról, ahol Mária eltünt. Magas, karcsu fiatal ember volt. Kifejezetten Krog tipus, csak a szeme volt más. A lépcsőn várta Máriát.

Mikor kijött a szobából és a Jörgen karján megjelent a vendégek között rövid tengerkék krepp ruhában, kék selyem, áttört harisnyában, antik csattos, ezüstbrokát cipőben, olyan volt, mint egy költemény. Általános elragadtatás fogadta. Nem is beszéltek másról, még asztalnál sem. Az egész város vele foglalkozott. Ilyen szabályos arcot, ilyen ragyogó szemet, ilyen fehér bőrt és ráadásul a csodálatos vörös haj glóriájában soha sem láttak. Nem győzték bámulni. Hát még az alakja gyöngén előrehajló váll vonala, és melle kissé még fejletlen, de oly büszke, független, mintha egyszerűen le lehetne kapcsolni. Karja, csuklója, csipővonala, lába tökéletes. Egy férficsoport buzgón tárgyalta, hogy legszebb, legelőkelőbb a bokája. Soha sem láttak szebbet. Milyen keskeny és milyen szabályosan gömbölyödik felfelé. Gyönyörű!

Thiis Jörgen egészen elfelejtett beszélni, sőt még enni is elfelejtett egy ideig, pedig enni nagyon szeretett. Egy pillanatra sem tágitott a leány mellől, mint az alvajáró, úgy követte.

Dawesné és Krog András a városi lakásban töltötték az éjszakát. Hajnaltájban nagy zajra ébredtek. Nevetés, beszélgetés, női és férfi hangok zaja hallatszott. Az egész társaság hazakisérte Máriát.

Másnap sok látogatójuk jött. Rokonok, ismerősök. Még a legöregebbek is váltig erősitették,

hogy sohase láttak Máriánál szebbet. Klaus bácsi még este kilenckor befutotta a várost és összecsődítette öreg barátait, hogy megmutathassa nekik Máriát.

Délután Jörgen is feljött uj egyenruhájában és uj keztyűvel.

Mária még nem mutatkozott. Csak sokkal később jött elő. Dawesné rögtön észrevette, hogy nagyon foglalkoztatja valami. A bálról egy szót sem beszélt. Csak épen annyit kérdezett, hogy felzavarta-e álmukból a zaj, mikor hazajött? Apja elmondta, hogy itt volt Jörgen és hogylétе felől kérdezősködött. Mária mosolygott... „Nem tetszik neked?“ kérdezte Dawesné. „De igen!“ — „Miért vágsz akkor olyan furcsa arcot?“ „Rengeteget eszik!“ Krog András nevetve szólt közbe. „Az apja is olyan volt... és mindig kiválogatta a legjobb falatokat.“

Dawesné kiváncsian várta, hogy mi fog történni. Bizonyosan tudta, hogy történik valami. Mária kiment és rövid idő mulva kalappal, napernyővel jött vissza.

„Elmégysz?“ kérdezte Dawesné. Mária begombolta keztyüjét.

„Igen! Névjegyet akarok rendelni!“

„Nincs névjegyed?“

„Van, de nem tetszik!“

„Miért nem? Hiszen még úgy örültél neki, mikor Olaszországban csináltattad.“

„De a név sehogysem illik hozzám!“

„A név?“

„Nem illik hozzád a Mária neve?“ kérdezte Dawesné és Krog András halkan szólt közbe:

„Anyádat is úgy hivták!“

A leány nem felelt. Érezte az apja rémült tekintetét.

Dawesné megkérdezte: „Milyen nevet akarsz?“

„Mary!“

„Mary?“

„Igen, jobban talál hozzám... Legalább is úgy érzem!.. Most úgy is Amerikába készülünk, ott Marynek fognak hivni.“

„De Máriának kereszteltek!“ vetette közbe az apa.

„Hát aztán?“

„A keresztleveledben Mária áll, ez a neved!“

„Lehet, hogy az anyakönyvbe úgy irták be, de a lelkemben nem vagyok az!“

„Apádnak rosszul esik!“

„Apa tovább is szólithat Máriának!“

Dawesné szomoruan nézett a leányra.

„Amerikában Mary lesz a nevem. Egész bizonyosan tudom. Nézzétek csak, fel is irtam. Olyan szépen hangzik!“ Táskájából kis cédulát huzott ki. Dawesné megnézte és odanyujtotta Krog Andrásnak.

„Mary Krog“ volt finom betükkel a papirra irva.

Az apa sokáig nézte az irást, aztán letette az asztalra és úgy tett, mintha olvasna.

„Sajnálom apa, hogy igy fogod fel!“ Krog András fel se nézett az ujságból, csak úgy mondta, halkan:

„Mária volt az édesanyád!“

„Szeretem az anyám nevét is, de nem talál hozzám!“

Csöndesen kiment. Dawesné sokáig nézett utána az ablakból. Krog András letette az ujsá-

got, nem tudott olvasni. Dawesné úgy szerette volna vigasztalni: „Lehet, hogy igaza van! Mária már nem illik hozzá!“

„Az anyja neve!“ mondta Krog András és könnyek peregtek szeméből.

V.

Három év mulva.

Mary egy szép tavaszi reggel Párisban az Avenue le Bois de Boulogneon kocsizott egyik rokonával, Clerc Aliceszal. Amerikában ismerkedtek meg s a mult évben találkoztak Párisban. Alice az apjával együtt lakott. Apja előkelő newyorki műkereskedő volt, s norvég Krog leányt vett feleségül. Az asszony halála után eladta üzletét. Leánya sok művészetet látott maga körül és sokat tanult. Ismerte a világ minden muzeumát, még Japánba is elcipelte apját. Palotájuk a Champs Elyséen, tele volt műkincsekkel. Alicenak műterme is volt. Mintázott. Nem egészen fiatal, erőteljes, gömbölyű, jóindulatu és jó kedélyű leány volt.

Krog András Spanyolországból jött családjával Párisba. A barátnők sokat beszélgettek Marynek egy arcképéről. Spanyolországból küldték Alicenak, s aztán Párisból továbbitották Norvégiába. Alice kifogásolta, hogy a festő a Donatello Szent Ceciliáját igyekezett az arcképen utánozni.

A fejtartás, a szem alakja, a nyakvonal, a félig nyitott száj szakasztott olyan. Érdekes kisérlet, mégis sokat vesztett vele a portré. Különösen a lesütött szem miatt. Mary nevetett. Épen a hasonlatosság kedvéért ült a festőnek.

Beszélt Aliec egy norvég tiszti mérnökről is, akit még azóta ismert, mikor anyjával Norvégiában nyaralt. A mérnök látta a Mary képét és valósággal beleszeretett.

„Ugy?“ Mary oda se figyelt.

„Nem mindennapi ember, elhiheted és a rajongása sem valami közönséges szalmaláng!“

„Ugyan!“

„Csak szeretnélek előkészíteni. Feltétlenül találkozni fogsz vele nálam.“

„Nem lehetne elkerülni?“

„Semmi szin alatt! Máskülönben én adnám meg az árát.“

„Olyan veszedelmes?“

Alice nevetett: „Reám nézve igen!“

„Ej, no nézze meg az ember!“

„Ne érts félre... Várj, amig megismerkedsz vele.“

„Olyan szép?‘

„Dehogy! Inkább csunya. Majd meglátod.“

„Hogy hivják?“

„Röy Ferenc.“

„Röy? Van otthon egy Röy nevü doktorkisasszony!“

„Igen, a testvére. Sokat emlegeti.“

„Gyönyörű alakja van!“

„Hát még a mérnöknek! Mindenki utána fordul az utcán, ha együtt megyünk. Valóságos óriás, magas, könnyed, fürge.“

„Sokat tornászott!“

„Igen! És nagyon erős, büszke is reá!“

„Hát ostoba?“

„Ki? Röy Ferenc?“ Alice hátravetette magát a kocsiülésen és Mary nem kérdezősködött tovább.

Végtelennek látszó kocsisor jött szembe velük. Az avenue három széles kocsiutja zsufolva volt. Minél közelebb értek a nagy kapuhoz, ahol a három út összetalálkozik, annál sűrűbb kocsisorok állották el a forgalmat. A rügyező fák között olyanok voltak a tavaszi ruhákkal pompázó fogatok, mint valami óriás virágkosarak, egymás mellett, egymás mögött, se hossza, se vége a sornak.

A kapu bejáratánál sétálók tömege hemzsegett. Túl a kapun valami sajátságos nyugtalanság hullámzott végig a tömegen: Magyaráztak, mutogattak valamit egymásnak az emberek. A fogatok mintegy parancsszóra mellékutra huzódtak. Az izgalom nőttön nőtt. A rendőrök és a csószök ide-oda futkostak. Középen kitisztult az út. Mindenki feszült figyelemmel várta, hogy mi fog most történni? Már jött is, már itt is volt a veszedelem. Megvadult lovak száguldtak végig az uton. A bakon kocsis és inas ült. Mintha kiseperték volna a kocsiutat, nehány perc alatt egészen kiürült. Az Aliceék kocsija mozdulatlanul állott közvetlenül a gyalogjáró mellett. A rohanó lovak eszeveszett gyorsasággal közelednek. Mindenki feláll kocsijában és visszafojtott lélegzettel várja az eseményeket. Alice és Mary is felálltak az ülésre, hogy jobban lássanak. Kiabálás hallszik: „Be kell csukni a vaskaput!“ Az ellenkezés moraja válaszol az inditványra. Fenn a bakon

kétségbeesve huzza a kocsis a gyeplőt. A lovak csak annál féktelenebbül nyargaltak. A kocsiból cilinderes úr hajol ki, mintha alkalmas helyet keresne arra, hogy nyaktörés nélkül kiugorjék.

A vaskapu jobb felénél hirtelen egy férfi válik ki a tömegből és egyenesen a kocsiutra fut, szembe a száguldó lovakkal. Rémült integetés, kiabálás hivja, figyelmezteti, óvja. A férfi nem sokat törődik a vészkiáltásokkal. Le nem veszi szemét a közeledő lovakról. Hol jobbra fordul, hol balra, megint jobbra, egészen a vágtató lovak szerint. Nyilvánvaló, hogy meg akarja fékezni a rohanást.

A tömeg észreveszi szándékát és hirtelen elnémul. Még a madarak csicsergését is hallani lehet a fák között.

A száguldó menet most elérte a férfit az avenue közepén. Nyil gyorsasággal fordul a lovak iránya felé, nehány lépést rohan feléjük, aztán a lovak közé veti magát...

„Ő az!“ kiáltja Alice halálsápadtan és görcsösen ragadja meg Mary karját. Asszonyok visitása hallszik, aztán férfihangok zugó moraja. A férfi a vad lovon függ. Alice behunyja szemét. Mary elfordul. Nem tudják, hogy tovább fut, vagy a lovak hurcolják magukkal. Hirtelen ujjongó diadalkiáltás hallszik minden oldalról. Zsebkendők, kalapok, ernyők lengenek, integetnek a levegőben. A tömeg viharos gyorsasággal árasztja el az Avenuet. Az imént még toporzékoló lovak tajtékozva állanak közvetlenül az Alice kocsija mellett. Fehér szakállas, őszhaju angol száll le a kocsiból, karján fiatal, magas

ladyvel. „Well doone, young mane!“ mondja az öreg úr.

Hangos nevetés a válasz. A férfi ott áll és még fogja a lovakat, kalapját elvesztette, mellénye elszakadt, keze, arca véres, de nevetve fordul az angol felé. Abban a pillanatban megismeri Alicet, aki még mindig a kocsi ülésén áll. Rögtön otthagyja a lovakat, az angolt és kocsiját, s még mielőtt szóhoz jutnának, mielőtt az inas segitségére siethetne, felrántja a kocsiajtót, s már fel is ugrik: „Mentsetek meg gyerekek a bámészkodóktól!“ mondja keletnorvég tájszólással, aztán a kocsishoz fordul és franciául utasitja: „Hajtson haza, amilyen gyorsan csak lehet; tudja, hogy hol lakom!“

„Igenis kapitány úr!“ felelte a kocsis tiszteletteljesen. Röy Ferenc le akart ülni, de fájdalmasan szisszent fel és lábához kapott.

„Ugy látszik reám taposott a bestia, most veszem csak észre, hogy fáj a lábam.“ Amint felnézett, szeme Mary csodálkozó pillantásával találkozott. Mostanig észre se vette. Olyan megdöbbenés és meglepetés tükröződött vissza arcán, hogy a két leány hangos nevetésben tört ki. A férfi véres kezével kalapja után kapott, s csak akkor jött reá, hogy elvesztette. Most már hárman nevettek.

A kocsis néhány métert haladt előre a tömkelegben és próbált megfordulni.

„Azt hiszem, hogy további bemutatás felesleges!“ nevetett Alice.

„Igaza van!“ felelt Röy Ferenc és olyan nagy szemekkel bámult Maryre, hogy a leány elpirult.

„Szent Isten, hogy is lehetett olyan vakmerő!“ mondta Alice.

„Nem olyan veszedelmes dolog, mint amilyennek látszik!“ válaszolt mosolyogva és le sem vette szemét Maryről. „Többet ésszel, mint erővel“, mindennek megvan a maga különös fogása. Már kétszer is próbáltam ilyesmit. Rögtön észrevettem, hogy tulajdonképen csak az egyik ló vadult meg, a másikat meg vonszolta maga után. Egyszerűen megfogtam és vége! Jaj milyen rémes állapotban vagyok!“ Csak most vette észre, hogy mellénye rongyos, az óráját elvesztette, s a keze véres. Mary felajánlotta zsebkendőjét. A mérnök egy darabig a finom, himzett batisztot nézegette, aztán a leányt:

„Köszönöm kisasszony, de fakérget nem szokás selyemmel foltozni.“

Közel lakott a vaskapuhoz, hamar odaértek. Megköszönte a leányok szivességét és leszállott a kocsiról. Nem nyujtott kezet, mert véres volt.

Sántikálva vágott át a járdára és Alice elmerengve nézte hatalmas, izmos alakját: „Ilyen modell után szeretnék dolgozni egyszer!“ Mary csodálkozva nézett reá:

„Ki akadályoz benne?“ Alice még jobban csodálkozott:

„Meztelenül gondoltam!“ Mary szinte felugrott helyéről, úgy meghökkent és előrehajolva nézett Alicera; aki pajkosan nevetett.

Mary hátratámaszkodott és mereven nézett maga elé.

Röy Ferenc kénytelen-kelletlen szobafogságban töltött nehány napot, a lába miatt. Mikor először jelentkezett Alicenál, Marynek is el kellett volna

mennie, de utolsó pillanatban olyan félelem vett erőt rajta, hogy otthon maradt. Legközelebb mégis csak odavonzotta a kiváncsiság, vagy talán egyéb. Későn érkezett és, amint megpillantotta Royt, már meg is bánta, hogy eljött. Valami szinte sértő egyéni erőt érzett benne. Vére lüktetett, egész lelke remegett, gondolatai zugtak és nem tudta szemét levenni róla és minden szavára feszülten figyelt. Egyre várta, hogy nyugalma visszatérjen, de hiába. Az Alice elragadtatása még jobban kihozta sodrából, még jobban fokozódott a szédület. Már nem is találta csunyának. Széles, magas homloka, szikrázó szeme, összeszorított szája, előre ugró álla rendkivűli erélyről tanuskodott. Lapos orra sajátságosan mulatságossá tette arcát és általában mulatságos volt minden szava. Jókedvű ötletei csak úgy sziporkáztak, zsongtak körülötte, magával ragadott mindenkit, anélkül, hogy erőszakos lett volna. Modora udvarias, sőt lovagias volt. Egyéniségének, egész megjelenésének csodálatos erejével uralta környezetét. És ha beszélt, keze, lába, nyaka, domboru mellkasa, acélos izmai együtt beszéltek, magyaráztak vele. Rendszerint sokat beszélt.

Mary nemzetközi társaságok könnyü és üres fecsegéséhez volt szokva. Mértföldnyi távolságból beszélgettek ismerősei időről, napieseményekről, irodalomról, művészetről, úti élményekről. Röy azonban az emberek közelébe férkőzött. Mary érezte, hogy körülbelül úgy hat Röyre, mint a pezsgő. Egyre mámorosabb, egyre pajkosabb lett. Annál izgatottabb zavarban, annál elfogultabban menekült előle. Már fel is tette magában, hogy soha többet nem fog Röy Ferenccel találkozni.

Otthon semmit sem szólt új ismerőséről. Dawesné figyelmeztette, hogy nézze meg a látogatók névjegyét. — „Thiis Jörgen?! Hát itt van?“

„Igen, itt töltötte a telet, de csak most hallotta, hogy mi is megérkeztünk.“ „Üdvözletét küldi!“ szólalt meg ujságja mögül az apa.

Mary szivesen gondolt Jörgenre. Tavaly télen is sokat voltak együtt Párisban. Estélyekre, bálokra mindig hűségesen elkisérte. Csinos, előkelő megjelenésü, lovagias; minden leány szivesen ment volna vele. Krog András elmesélte, hogy Jörgen diplomáciához szándékozik menni — Hiszen ahhoz nagy vagyon kell — vélte Mary.

Klaus bácsinak Jörgen lesz az örököse!

— Bizonyos?

„Istenem, semmi sem lehet egészen bizonyos!“

„Ugy tudom Klaus bácsit utóbbi időben érzékeny anyagi veszteségek érték“. Dawesné hallgatott az apa megjegyezte: „Lehetséges“.

„ Akkor ugy látszik Jörgen nem igen válthatja valóra terveit.“

Röy Ferencet a kormány küldte Párisba és gyakran kellett utaznia. Most is távol volt és Mary fellélegzett. Egy reggel Aliceért ment, hogy megbeszélésük szerint együtt menjenek be a városba. Ott találta Röyt. A fiatal ember felugrott és Mary elé sietett. Mind a két kezével megragadta kezét és szeme olyan boldogan ragyogott, hogy Mary elpirult. Alice nevetett, Mary még inkább zavarba jött. Szerencsére Röy bőbeszédüsége átsegitette zavarán. Épen egy óriás gyárból jött és mindenáron megakarta mutatni a leányoknak is. Jőjjenek azonnal. A hatalmas gépek zakatolása, a vörösen izzó vasérc, félmez-

telen emberek óvatos sürgés-forgása a gépóriások között elszéditette Maryt. Röy részletes magyarázatba fogott, de a végére sem juthatott, a leányok ideje lejárt.

Alice jókedvüen ült a kocsiban. Érezte, hogy Röy Ferenc ma nagy hatást gyakorolt.

Másnap Mary egy amerikai házaspárral elutazott néhány napra. Amint visszajött, azonnal felkereste Alicet, természetesen Röy Ferencet is ott találta. Mindaketten kitörő örömmel fogadták: „Kis szökevény, kis szökevény!“ kiáltotta Alice. A Röy szeme villámokat, bombákat szórt, olyan őrült szerelmesen viselkedett, hogy Alice is megrémült. Szerencsére valami értekezletre kellett mennie. Mary lelkében megint nagy hullámzás, mozgás kerekedett. Alice észrevette és szerette volna megnyugtatni a háborgó vihart, igyekezett magyarázni, kidomboritani a Röy egyénisége, de csak zavarólag hatott. Mary felállt és elment.

Délután pihent egy keveset. Nagy szüksége volt reá. Zongoraszót hallott. Rögtön tudta, hogy Thiis Jörgen szórakoztatja az öregeket. Művésziesen zongorázott. Hálásan fogott kezet vele és megköszönte, hogy olyan figyelmes apjához és Éva nénihez. Sajnos olyan sokszor van a két öreg egyedül. Jörgen udvariaskodott, hogy örül, hogy szeretik játékát, s a zongora különben is oly elsőrangu, hogy élvezet rajta játszani. Ebédre is ottmaradt és Mary észrevehette megint beszélgetésükből, hogy kiünően értik egymást hárman; nem is érzik a hiányát; lelkiismeretfurdalás nélkül szabadulhat.

A hála jó kedvre hangolta. Kellemes estét töl-

töttek. Sokat beszéltek otthonukról. A két öregnek erős honvágya volt.

Alig ment el Jörgen, Dawesné megszólalt: „Milyen kedves müvelt fiu!“ Krog András mosolyogva nézett leányára:

„Mit nevetsz, apa?“

„Semmit!“ Mégjobban nevetett.

„Szeretnéd tudni, hogy Jörgen, hogy áll a gráciámban?“

„Igen, mi a véleményed róla?“

Dawesné kiváncsian hegyezte fülét.

„O . . .“

„Nos?“

„Tulajdonképen egész kedvesnek találom.“

„Ugylátszik valami kifogásod mégis van!“

Mary nevetett. „Nem szeretem, hogy ugy felfalja az embert a szemével!“

Krog András nevetett.

„Ugy tesz, mint az evésnél?“

„Éppen ugy!“

„Szereti a jót, mint az apja!“

„De sok jó tulajdonsága is van, éppen mint apjának!“ jegyezte meg Dawesné.

„Tagadhatatlanul!“ mondta Krog András komolyan. Mary nem felelt. Jó éjt kivánt és csókra nyujtotta homlokát.

Néhány nap mulva, korán reggel bekopogtatott Mary Alicehoz. Azt hitte, hogy egész bizonyosan egyedül fogja találni mütermében. Krog Andrásnak megtetszett valami régi porcellán, de mielőtt megvette volna, kiváncsi volt az Alice véleményére is.

Egyenesen a müterem felé tartott. Alice maga

nyitott ajót. Dolgozó köpenyben volt, s kezet sem nyujtott, mert agyagos volt.

„Zavarlak? Modelled van?“

„Még nem kezdtünk munkához, a mellékszobában vár. Egész nyugadtan bejöhetsz!“ Röy Ferenc is a müteremben ült. Azért kellett a modellnek várni. Olyan mély gondolatokba merült, hogy észre se vette, mikor a két leány belépett. Mary még sohse látta komolyan. Pedig a komolyság sokkal jobban illett erőteljes egyéniségéhez, mint a pajkos jó kedv. „Ide nézzen, ki jött?“ mondta Alice.

Röy felugrott.

Ma nagyon komolyan beszélgettek. Röy rosszkedvü volt. Mary könnyen kitalálhatta, hogy belépése előtt éppen róla volt szó.

Eleinte zavartan, akadozva folyt a társalgás, mig végre Alice szóba hozta a reggeli lapok szenzációját. Két gyilkosság szerelmi féltékenységből. Különösen az egyik egészen felizgatta Röyt. Kifejtette, hogy a nyugoti népek házasságfogalma még abból az időből származik, mikor a nő a férfi tulajdona volt és halállal büntették a féltékenységet. Később lassanként a férfi is a nő tulajdona lett. Különösen katholikus államokban. Most aztán vetélkedve gyilkolják egymást, a férfi a nőt, a nő a férfit. Abban Mary is igazat adott neki, hogy egyik ember nem lehet a másik tulajdona, sem házasság előtt, sem házasság után. Kizárólag a szerelem mérvadó. Ha egyik, vagy másik fél, esetleg mindakettő az élet folyamán más egyéniséggé fejlődik, mint a házasság elején volt, vagy hogyha valaki mást szeret meg egész lelkével, az elhagyott fél feltétlenül mond-

jon le, de ne átkozzon és ne gyilkoljon. Csak a válóokokban nem értettek egyet. Röy több nehézséget görditett a válás elé, mint Mary. „Miért nem jelenti ki egyszerűen és röviden, hogy a házastársaknak jogukban áll elválni, de nem szabad élni a jogokkal?“ tréfált Mary. „Vagy ha úgy tetszik, mondjuk igy: a házastársak váljanak el, s ha nincs okuk reá, kérjenek kölcsön okot“ válaszolt Röy.

A beszélgetés közelebb hozta őket egymáshoz. Röy új meg új szépségeket fedezett fel a Mary egyéniségében. Csak most látta, hogy milyen felséges, anélkül, hogy uralkodni vágyó lenne. Mintha „hozzám ne nyulj“ bástyák nőttek volna nézéséből, hangjából, magatartásából. És fenségessége mellett kissé gyámoltalan is volt. Rendesen, akik magasra tartják a fejüket, botlanak meg legkönnyebben az első kavicsban és esésük borzalmas.

Röy csak nézte és torkán akadt a szó. Válaszolni is elfelejtett. Valami különös ösztönös erő egyre sugta: „Védd meg!“ A lovagiasság ünnepélyes székfoglalót tartott szerelmében.

Mary észrevette, hogy Röy elkalandozik, de azért tovább beszélt. Legfensőbb énjét kitárta öntudatlanul. Elmondta minden gondolatát, amit valaha gondolt. Olyan közvetlenűl, természetesen beszélt, mint amilyen természetes mozdulattal emelné a szoknyáját, ha sárhoz érne, vagy amilyen ösztönszerüleg úszni kezd, akinek lába alól kisiklik a talaj. Az egyéniségnek egyenes uton kell nőni, haladni, fejlődni. Ne alázza meg, ne mocskolja be semmi. Az életben ez a legfontosabb.

Sajátságosan vonzódni kezdett Röyhöz, aki igy megszólaltatta. Nem is sejtette, hogy aki ennyi őszinte megnyilatkozást tud kiváltani a lélekből, az már hatalmat is szerzett fölötte.

Egyre tovább szőtték a thémát és egyik szó a másikat hozta, mig végre olyan közel jöttek egymáshoz, hogy szavakra sem volt szükségük... Nézésük és lélegzésük csöndjébe fulladt az utolsó szó. Alice bement a modelljéhez. Mikor észrevették, hogy magukra vannak, zavarba jöttek, elkerülték pillantásukat.

Szemügyre vették a sok műtárgyat köröskörül. Egy faun torzóján akadt meg szemük. Beszélgetni kezdtek a klasszikus korból maradt darabokról, csak hogy épen mondjanak valamit. Hogy vajjon hol találták? és hogy bizonyosan nagyon drága volt. Halkan beszélgettek, dédelgető szemmel, gyöngéden elsikló szavakkal. Ugy érezték, mintha szárnyuk nőtt volna és magasabb rétegekbe emelkednének és mintha minden gondolatuk leplezetlenül állna és mintha egész lényük átlátszó volna.

Alice megint bejött. „No letárgyaltátok már a házasságot?“ Mert épen arról beszéltek, mikor kiment.

Marynek hirtelen eszébe jutott, hogy kocsija künn várja, Röy Ferencnek is eszébe jutott, hogy van valami elintézni valója. Együtt mentek el; keresztűl az udvaron, az előcsarnokon, a kapun egészen a kocsiig, de az előbbi beszélgetés tonusát elvesztették és inkább hallgattak.

Levett kalappal kezében nyitotta ki Röy a kocsi ajtaját és mikor Mary mégegyszer odafor-

dult, hogy elbucsuzzék, tekintete forró szenvedélytől csillogó szemekkel találkozott.

Két óra mulva már megint Alicenál volt Röy. Nem volt nyugta a reménykedő nagy izgalom miatt.

Elmondta, hogy szaladgált a városban. Donatello Szent Ceciliájának egy másolatát kereste. Összeakarja hasonlitani, habár kétségkivül a Donatello Ceciliája fogja a rövidebbet huzni. Alice komolyan megszeppent. „Édes fiam, maga mindent elront, ha ilyen heves. Hiába, rossz a természete.“ Röy büszkén felelt:

„Még sohsem tüztem ki célt magam elé, hogy el ne értem volna.“

„Elismerem! Tud dolgozni, akadályokat leküzdeni, várni!“

„Tudok!“

„De mérsékelni nem tudja magát. Nem tudja bevárni, hogy Mary jöjjön magához.“

„Nem értem Alice, miért mondja?“

„Nem ismeri Maryt, sem a Mary világát. Maga barlanglakó.“

„Lehet, hogy barlanglakó vagyok! De hátha ő épen szereti a medvéket? Ilyesmiben nem szokott az ember tévedni.“ Röy nem akarta, hogy elrontsák ünnepi hangulatát. Hizelgett, kedveskedett Alicenak, még meg is akarta ölelni.

„Legyen esze Ferenc! Különben is ma már másodszor zavar a munkámban.“

„Zavarni is akarom, ne dolgozzék ma... itt... ahol ő járt. Édes, drága Alice ne mintázzon mást, mintázza a boldogságomat.“

„Nem tehetek mást, mint amit tettem.“

„Eszközölje ki, hogy feljárhassak hozzájuk!“

Alice gondolkozott: „Nem olyan könnyű.“

„Majd talál rá útat módot.“ Addig hizelgett Alicenek, mig végre mindent megigért.

Ugy látszik rosszul fogta meg a dolgot, mert nem sikerült. „Az apám félremagyarázná, ha megkérném, hogy fogadjon egy fiatal embert, akit nem ismer!“ mondta Mary és Alice belátta, hogy igaza van. Bosszankodott, hogy kudarcot vallott és többet nem beszélt a dologról.

Meg is mondta Röynek, hogy úgylátszik Mary nem szereti a közvetitéseket. Nem győzte figyelmeztetni, hogy legyen óvatos.

Röy szerencsétlen volt és Alice csöppet sem vigasztalta.

Másnap megint eljött. „Nem tudom feladni a reményt... és általában semmi másra sem tudok gondolni.“

Addig ült az Alice nyakán és addig fujta minden elképzelhető hangnemben ugyanazt a nótát, mig a jószivű Alice tényleg megsajnálta: „Tudja mit? Összehozom egyszer az öregekkel. Talán akkor Krog András meghivja.“

„Nagyszerű ötlet! Édes, aranyos Alice, csak minél hamarább! Minél hamarább!“

„Jaj, olyan hamar épen nem lehet! Az öreg Krog beteg. Meg kell várni, mig jobban lesz.“ Röy csalódottan bámult reá.

„Legalább minket kettőnket összehozhatna.“

„Hogyne! Arról beszélhetünk!“

„Csak hamar édes Alice, hamar!“

Mary készséggel fogadta el a meghivást. Alicenál találkoztak, s együtt mentek a Champs Elysée kiállitását megnézni.

Műremekeket együtt nézni a legnagyszerűbb

szótalan szórakozás. El nem mondott szavak, érzések találkoznak ugyanabban a képben. Megérzi egyik lélek a másikat. És egy óra alatt jobban összeismerkednek, mint hetek, hónapok alatt. Alice egy darabig kisérte őket, de aztán egyéni művészi érdeklődése másfelé vitte. A másik kettő meg önmagát és egymást kereste és fedezte fel a képekben. Suttogtak, összenéztek, és örültek az egymást keresés titkos utjának. Mintha tengeri madarak játszanának hol a viz alatt uszva, meg felbukkanva, ismét eltünve és ujra összetalálkozva. A pillanat szépségét még szebbé tette a hozzájuk tapadó sok tekintet.

Lenn a szobroknál, egy üres talapzat előtt Alice az őrhöz fordult: „Az atlétát még mindig nem hozták rendbe?"

„Sajnos még nem!"

„Ugy látszik, hogy másodszor sem sikerült."

„Igazán nem tudom!"

Alice elmondta Marynek, hogy egy atléta szobor eltört, mikor felállitották.

Röy kissé távolabb állott. „Atlétáról beszélnek?" kérdezte és a leányokhoz sietett. „Mit beszéltek az atlétáról?"

A két leány mosolygott.

„Mit nevetnek rajta? Nekem is van egy atléta rokonom!"

A két leány nem tudta tovább visszafojtani a kitörő nevetést.

„Mondhatom, hogy a legkiválóbb emberek egyike. Nagyon alapos! Különben a családunkban mindenki alapos. Diákkoromban két nyarat is töltöttem a cirkuszában." A leányok nagyot nevettek.

„Mi az ördögöt nevetnek? Életem legszebb eseménye volt a cirkusz!“ A leányok jónak látták a kijárat felé sietni, sehogysem tudtak uralkodni jókedvükön.

„Igazán nem értem, hogy mi olyan nevetséges!“ mondta Röy, mikor már a kocsiban ültek, de ő is nevetett.

A félreértés mindhármukat jó hangulatba tartotta. A Mary lakása előtt megálltak.

Alice és Röy magukra maradtak. Röy ragyogó arccal kérdezte Alice-tól, hogy úgy-e ma jól viselte magát? Nem volt szertelen? És úgy-e, jól áll a szénája? Meg se várta a választ. Boldogan beszélt, kérdezett, magyarázott és nem hagyott Alicenak békét, mig meg nem igérte, hogy legközelebb kikocsiznak a Bois de Boulogneba, egészen La Bagatelle-ig, de már jókor reggel, akkor legillatosabb az erdő és akkor énekelnek legcsattogósabban a madarak és főképen, egyedűl lesznek.

Következő pénteken reggel kilenckor Maryért ment Alice, azután Röyért.

Röy már türelmetlenűl várta őket. Alice roszszat sejtett és Mary elpirult, annyi tűz lobogott a Röy szemében. Alice igyekezett kissé lecsillapitani, figyelmét elterelni. „Milyen gyönyörű reggel! Jó, hogy nincs erős napsütés. A szinpompa sokkal jobban érvényesül tompitott fényhatás mellett.“ Röy ügyet se vetett reá, csak Mary érdekelte. Majd megőrült, ahogy fehér fátylát, vörös haját és félig nyitott, piros száját nézte. Alice olyasmit beszélt, hogy a japán növényfajok bevezetése óta, sokkal illatosabb az erdő és minden egyes illathullámnál úgy érzi, mintha

valami idegen országból való madár röpülne fel, egészen idegenszerű csattogással. Röy erélyesen felelte, hogy a hazai madarak az új illattól szebben énekelnek.

Alice egyre jobban félt valamilyen heves kitöréstől. Minél jobban igyekezett elterelni, leszerelni Röyt, annál türelmetlenebb válaszokat kapott. Bosszankodott, hogy Alice felé kell fordulnia, s hogy félbe kell szakitania beszélgetését Maryvel. „Jobb volna leszállani és gyalog menni egy darabig“ inditványozta, de Alice attól félt legjobban.

„Nézze, mennyi csodaszép zöld árnyalat! Milyen más a rétek zöldje és milyen más az erdőké!“

„Csöppet sem érdekel. Sokkal jobb volna, ha leszállanánk. Jobb futkosni az erdőben, mint messziről nézni.“

„Nem szabad a pázsitra lépni!“

„Akkor menjünk az uton, az is jobb, mint itt vesztegelni!“ Mary igazat adott neki.

„Halljátok gyerekek, nem azért kocsiztunk ki. A La Bagatelle kastélyt akarjuk elsősorban élvezni, s aztán még tovább akarunk kerülni, egészen ki a szabadba. Gyalog lehetetlen!“

Egy darabig tényleg belenyugodtak az Alice akaratába. Lassanként Maryt is pajkos jókedv fogta el. Szeme ragyogott és lelkéből nevetett minden semmiségen. Mindegyre virágra vágyott. Megállitották a kocsit és szedett virágot, lombot, az egész kocsit teleszórta vele, mig végre Alice protestált. Akkor kidobott mindent a kocsiból és kijelentette, hogy le akar szállani.

A kocsi megállt és mind leszálltak. Már jól túl

voltak Bagatelle-en. A kocsi megfordult és lassan előre hajtott.

Alig tettek néhány lépést, Röy elkezdett cigánykereket vetni, jó darabon ment a kezével oldalvást előre s a lábával a levegőben mindig utána ugrott, aztán visszafordult. „Még a cirkuszban tanultam!“ büszkélkedett. „Tudok egyebet is!“ Megfordult a levegőben és mindig ugyanarra a helyre esett vissza, ahonnan felugrott. Négyszer, ötször is megismételte nagy büszkén mutatványát.

Kellő elismeréssel méltányolták. Bámulatos látvány is volt a hatalmas, izmos férfi könnyed perdülése. Azután széditő gyorsasággal forogni kezdett. A leányok a puszta nézéstől is szédültek már és nagyokat kiabálva elfordultak. Alice bosszankodott!

„Olyan, mint valami pajkos iskolásgyerek!“

„Hány éves“ kérdezte Mary.

„Jól tulestem már a harmincon. Erre mind a hárman nevettek.

Még mielőtt Alice észrevehette volna, derékon kapta és szélsebesen forgott, táncolt vele, hogy csak ugy porzott lábuk alatt a föld. A kövér Alice teljes erővel védekezett, szabadkozott és kiabált. Nem használt semmit. Földre esett a kalap, a sál. Mary felszedte és ugy nevetett, hogy a könnyei kiszöktek. Hihetetlen mulatságos volt az Alice hiábavaló védekezése. Végre megfordult áldozatával Röy és ugyanolyan tempóban nyargalt vissza vele. Mary előtt megállt. Alice egészen ki volt kelve képéből és kipirult, mint a paprika. Nem is tudott szóhoz jutni, ugy

lihegett, ugy kapkodott levegő után. Mikor nagynehezen lecsillapodott kissé, összeszidta Ferencet.

„Hát maga igazán nem fáradt el?“ kérdezte Mary Röytől.

„Szó sincs róla, akár elölről kezdhetném magával az egészet.“ Mary megrémült. Épen visszaadta Alicenak a kalapját és ott állott saját kelapjával és sáljával kezében. Hirtelen mindent eldobott, sarkon fordult és futni kezdett arrafelé, a merre a kocsi ment.“

Röy nem is gondolta először komolyan, hogy Maryt is megforgassa, de a leány könnyü és nőknél szokatlan gyors futása ingerelte. Kihivásnak vette. Alice észrevette és gyorsan rákiáltott. „Ne tegye!“ Habozott egy pillanatig, de a fehérruhás, vöröshaju ritmikusan szaladó tünemény elvette eszét. Alice másodszor is figyelmeztette. Elkésett. Mintha a lebegő tünemény hivta volna: „Fogjál meg, fogjál meg!“ Ugy futott, mintha boldogsága forogna kockán, hogy elérje.

Forrón hullámzott ereiben a vér. Hajszolta, huzta a vágy. Hosszu napok és éjszakák vágyódása kért eget.

Mary visszafordult, megpillantotta Röyt, nagyot kiáltott, összefogta ruháját és még gyorsabban szaladt. Röy egészen megvadult. Hivásnak vette a kiáltást. Látta, hogy Mary előre integet. Azt hitte, hogy valami célpontot tüz ki, valami mentsvárat. Tehát feltétlenül el kellett érni még mielőtt biztonságban érzi magát. Minden izmát megfeszitette, minden erejét latba vetette és utolérte. Olyan izgatott volt, hogy egész öntudatlanul nyult hozzá. Mary leengedte ru-

háját és megállott. Röy átölelte és magához szoritotta. „Engedjen el!“ A lihegéstől még élesebb hangon beszélt Mary. A férfi megijedt, azt hitte, hogy támogatnia kell és nem engedte el. Az elfuló, éles hang mégegyszer fülébe csengett. „Nem gavallér!“ Elengedte.

Lódobogás hallatszott. A fogat gyorsan közeledett. A kocsis és az inas a bakról jól láthatták az egész jelenetet. Mary nekik integetett. A vad futásban Röy semmit se látott.

Mary a kocsihoz ment. Zsebkendőjével eltakarta arcát és sirt. Az inas leugrott a bakról és kinyitotta a kocsi ajtaját.

Röy megdermedt. Vigasztalhatatlan volt. Alice is jött. Rá se nézett. Kezében a Mary kalapjával egyenesen a kocsi felé tartott, mikor Röy közeledni akart, egy kézmozdulattal leintette.

Harmadnapra felment Alicehez. Nem találta otthon. Másnap sem. Néhány napra el kellett utaznia, mikor visszajött, egyenesen Alicehez ment. „Nincs otthon a kisasszony!“ mondta az inas. Egyszerüen félretolta az inast és bement. Alice a mütárgyak között ült és elmerülve nézegette. „De Alice!“ szólalt meg Röy halkan, szomoruan. Alice összerezzent. Apja mögötte állott. Röy is észrevette és elhallgatott.

Elrakták a szanaszét heverő mütárgyakat. Röy is segitett. Az apa kiment. „De Alice, kérdezte Röy szemrehányó hangon, miért zárkózik el tőlem, épen most, mikor szerencsétlen vagyok?“ Alice nem felelt. „Hiszen olyan jó barátok voltunk mindig és ugy megértettük egymást!“ Alice elfordult és tovább hallgatott. „Igaz, ostobán vi-

selkedtem, de mi olyan jól ismerjük egymást, csak nem fogunk összeveszni?"

„Mindennek van határa!" hallatszott szárazon.

„Határa? De köztünk semmi sem történt . . . hallgasson meg Alice!"

„Lehetetlen ugy viselkedni tanuk előtt!" mondta Alice gyorsan és elpirult.

„Mi jut eszébe?" Egyáltalán nem értette.

„Hogy bánt velem mások előtt! Mit fog Mary gondolni?" Csak most kapott észbe Röy. Igaz, csunyán viselkedett Alices-al is; de egész idő alatt csak Maryn járt az esze. Nagyon szégyelte magát. „Bocsásson meg Alice . . . igazán . . . olyan boldog voltam . . . nem gondoltam semmire. Csak most értem . . . Bocsásson meg szegény bünös lelkemnek! Nézzen reám!" Alice feléje forditotta szomoru, könnyes szemét . . . a Röyé ép oly szomoru és könnyező volt. Egymásba kapaszkodó tekintetük békülést hozott. Röy megölelte: „Édes, drága Alice, ugy-e megsegit?"

„Nem ér az semmit, maga mindent elront."

„Megteszek mindent, amit parancsol!"

„Hányszor megigérte!"

„De most megadtam az árát! Szavamnak állok, becsületemre!"

„Nem adok semmit az igéretére . . . Ugy sem érti . . ."

„Mit nem értek?"

„Nem érti, hogy Mary milyen leány!"

„Tényleg . . . azt hiszem, tévedtem . . . Őszintén szólva még most sem tudom, hogy miért haragudott olyan nagyon!"

„Gondoltam!"

„Mikor földhöz vágta a kalapját, s a sálját és futni kezdett, az hittem, hogy csalogatni akar.“

„Nem hallotta, hogy kétszer is kiáltottam: Ne tegye!“

„De, hallottam . . . csak nem tudtam felfogni, hogy miért?“

Alice reménytelen arcot vágott. Nem szólt többet, ugy se használt volna. Röy leült szembe vele.

„Magyarázza meg Alice. Nem látta, hogy nevetett, amikor magával táncoltam?“

„Az Istenért, még mindig nem érti, hogy milyen távolság van közte és köztünk, közönséges halandók között?“

„De Mary nem gőgös, nem nagy igényü!“

„Persze, hogy nem! Már megint félreért! Mihozzánk, közönséges többiekhez, olykor durva kézzel is lehet nyulni, de ő olyan messze, messze van. Mostanig soha senki nem hidalta át a távolságot még egy centiméter távolságra sem Azért nem gőgös, se nem képzelődő.“

„Az igaz!“

„Ha nem volna olyan, amilyen, már rég férjhez ment volna. Csak nem képzeli, hogy nem ostromolják elegen?“

„Hogyne!“

„Kérdezze csak meg Dawesnét. Naplót vezet róla és egyébről sem ir már ezer és egy levelében.“

„De édes Alice, még mindig nem értem!“

„Pedig nagyon egyszerü! Kedves, jóindulatu, barátságos, előzékeny, minden, amit akar, de Tündérországban él és oda senki be nem teheti

a lábát. Arra féltékenyen és finom tapintattal vigyáz!"

„Szóval nebántsvirág?"

„Feltétlenül! Csodálom, hogy még nem jött reá!"

„De észrevettem és mégis elfelejtettem!" Röy elhallgatott . . . mintha megint érezte volna a halk, fehér sikolyokkal telitett levegőt körülötte, maga előtt látta félős, ijedező integetését a kocsi után, érezte remegő testét, hallotta kitörő haragját, látta siró távozását. Most már mindent értett, azt is, hogy ugy viselkedett, mint egy ostoba, brutális gonosztevő

Halálos szerencsétlennek érezte magát. De a természete nem volt csüggedten megnyugvó. Nemsokára megint felderült az arca.

„Elvégre, igazán csak játék volt az egész, édes Alice!"

„Nála egyebet jelentett. Még most sem hiszi?"

„Magával ragadta a fantáziája!"

„És vallja be, hogy magánál se volt játék csupán... Valami döntésszerüt érzett; nem?"... és Röy lehajtotta a fejét, aztán néhányszor felés alá járt a szobában. Olyan királynői . . . nem akarja, hogy erővel elvegyék . . . Meg kellett volna állanom!"

„Egyáltalán nem lett volna szabad utána futnia; most már a magáé volna." Röy egy székre roskadt, mintha egy sulyos teher nyomná.

„Mondott valamit?" kérdezte Alice.

„Azt mondta, hogy nem vagyok gavallér!"

Alice sulyosnak találta a kijelentést. Röy is megkérdezte, hogy Mary mondott-e valamit? „A

kocsiban? Egy árva szót sem! Annál többet beszéltem én. Szidtam magát, mint a bokrot."

„Később sem beszélt róla?" Alice fejét rázta. „Egyszerüen kitörülte nevét a szótárából, kedves barátom!"

Néhány nap mulva értesitést kapott Röy Alicetől, hogy délelőtt tizenegy órakor Maryvel együtt a Champs Elysée kiállitásán lesznek.

Mary megkérte Alicet, hogy nézzen meg vele a kiállitáson egy holland tengerparti tájképet, mert az apja meg akarja venni. Meglehetős magas árat kérnek érte, talán Alice kieszközölhetne némi engedményt. A Mary kocsija lenn várt. Alice gyorsan sürgönyzött Röynek, aztán a rendesnél sokkal hosszabb időt töltött öltözködéssel. Végre megérkeztek a tárlatra. A képvásár elég sok időt vett igénybe az irodában, aztán lementek a földszintre, hogy az atléta szobrát megnézzék. Alice pillantotta meg előbb és önkéntelenül felkiáltott: „Szent Isten, hiszen ez..." hirtelen megakadt és elfordult Marytől. Minden oldalról szemügyre vette a szobrot, de egy szót sem szólt. Ugyanazt látta a szoborban is, amit Röyben. Az erő nem táskásan domboru izmokban fejeződött ki, hanem acélos feszültségben, párducos könnyüségben. A Röy tartását, fejvetését, magas homlokát, kezét, erős, rövid lábát ábrázolta a szobor. Szórul szóra azonos volt.

Ugy hatott az egész, mint valami harcidal. Most talált először megfelelő kifejezést a Röy egyéniségének. Elragadó és nagyszerű volt, mint egy induló üteme. Hányszor érezte ugyanazt, mikor a Röy járását nézte. Vajjon csak a véletlen játszott a hasonlatossággal, vagy tényleg

Röy...?“ Hirtelen elpirult és gyorsan más szaborhoz ment.

Maryről egészen megfeledkezett. Csak most jutott eszébe, hogy vajjon Mary milyennek találja a szobrot?

Távolról figyelte. Mary mozdulatlanul állott a szobor előtt és hátat forditott Alicenak. Alice megkerült néhány szobrot és kiváncsian feltette szemüvegét, hogy jobban lásson. Mary gyorsan lélegzett, félig lehunyt szemmel, lassan körüljárta a szobrot, kissé távolabb ment, aztán megint közeledett és féloldalt fordulva megállt.

Hirtelen Alicera nézett és észrevette, hogy pajkosan nevető arccal élvezi.

Mary bosszankodott, hogy barátnője rajtakapta és elleste legbensőbb gondolatait. Gyorsan hátat forditott az atlétának és a kijárat felé igyekezett. Néhányszor megállott más szobrok előtt is, de csak azért, hogy önuralmát teljesen visszanyerje. Végre a kijárathoz ért. Hátra se nézett Alice felé, csak ment egyenesen, előre.

Röy Ferenc jött épen sietve szembe vele. Ugy sietett, mintha érte küldtek volna és mégis elkésne. Levette kalapját, de nem viszonozták köszönését, merev szemmel néztek el a feje fölött. „Ne haragudjék no, igazán, ne haragudjék!“ mondta kedves, bűnbánó diákarccal. A Mary arca megenyhült, akarata ellenére is mosolygott és már-már kinyujtott kezét is szinte elfogadta... de utolsó pillanatban észrevette, hogy Röy szeme diadalmasan villan valakire, a háta mögött. Hátrafordult és az Alice pajkos, gyönyörködő mosolyát látta. Tehát összebeszéltek!? Mary megváltozott. Lesujtó pillantással, mintegy

toronymagasságból, mérte végig mindakettőt és faképnél hagyta őket. Intett a kocsisának. Nem ült inas a bakon, egyedül nyitotta ki a kocsiajtót, még mielőtt Röy odaugorhatott volna. Beszállott, mintha senkihez sem lenne köze. Alice lassan közeledett. Messziről látszott, hogy valóságos nevetőrohammal küzd. És mikor egészen közel ért és látta a Mary királyi előkelőséggel félrefordított fejét és Röy Ferenc elképedt arcát, nem birt tovább uralkodni magán. Egész gömbölyü testét csak ugy rázta a nevetés. Alig tudott a kocsiháccsóra és onnan a kocsiba szállni. Ugy odaesett Mary mellé az ülésre, hogy az egész kocsi megrázkódott. Arca elé tartotta zsebkendőjét és nem győzte törülgetni nevetéstől kicsordult könnyeit. Még a kocsisra is ráragadt a nevetés, habár sejtelme sem volt, hogy miért.

A kisérlet megint vizbe esett, s a nagy várakozásnak semmi eredménye sem volt. Lassanként lecsillapodott az Alice jó kedve és sajnálta Röyt. „Igazán tulszigoruan bánsz vele, Mary. Olyan szerencsétlen arcot vágott szegény!“ Amint eszébe jutott, megint elfogta a nevetés. Mary csak alkalmas pillanatra várt, hogy kitörjön: „Mi közöm a pártfogoltadhoz?“ mondta és előrehajolva nézett az Alice arcába: „Azt hiszem, hogy összetévesztesz önmagaddal. Szerelmes vagy belé! Azt hiszed nem láttam régóta? Különben ti tudhatjátok legjobban, hogy milyen viszonyban vagytok egymással. Semmi közöm hozzá, hogy mi mindent lepleztek a magázódással!“

Alicenak elhalt a nevetés arcán. Elsápadt, úgy elsápadt, hogy Mary megdöbbent. Szeretett volna elfordulni, de nem tudta szemét levenni róla.

Egész tragédia játszódott le az Alice szemében, mig végre merev és üres lett a nézése. Nagyot sóhajtott... nyögött, mint a sebzett vad.

Mary megijedt a saját fegyverétől.

Ami megtörtént, megtörtént.

Alice hirtelen felvetette fejét és szólt a kocsisnak, hogy álljon meg. „Dolgom van itt a közelben!“ A kocsi megállott, Alice kiszállt és becsapta maga mögött az ajtót. Hosszan, szomoruan nézett mégegyszer Maryre: „Good by!“

„Good by!“ Csengett halkan a válasz.

Mindketten tudták, hogy örökre bucsuztak.

Mary mihelyt hazaért, azonnal a nappaliba ment, sürgősen beszélni akart apjával. Az ajtó előtt zongorajáték ütötte meg fülét. Rögtön tudta, hogy Jörgen is ott van. Kalapban, kabátban toppant váratlanul a szobába. Jörgen felugrott a zongorától és eléje sietett. Mary vörös volt az izgalomtól, de büszkén visszautasító tartása utját állta Jörgennek. Könnyed bólintással haladt el mellette és Jörgen mohó, kapzsi, sóvár szemmel nézett utána.

Krog András nagy karszékében ült és olvasott.

„Mit szólnál hozzá apa, ha hazautaznánk?“

Ragyogó arcok üdvözölték szándékát. „Képzeld, szólt Dawesné — Thiis Jörgen épen most kérdezte, hogy mikor utazunk, mert szivesen elkisérne.“ Mary ügyet se vetett Jörgenre.

„Ugy-e holnap indul a hajó Havreból?“

„Igen, de holnapig nem tudtok összekészülni!“ vélte Krog András.

„Dehogy nem! Délután van időnk elég!“

„Szivesen segitek!“ ajánlkozott Jörgen és Mary

először nézett rá barátságosan. Azután mindenki dolga után látott.

Félnyolckor lementek vacsorázni. Mary fáradt volt. Jörgen eléje ment. „Ugy tudom, hogy ismeri Röy Ferencet?“ Krog András és Dawesné kiváncsian felütötték fejüket. Mindig féltek, mikor Mary férfiismeretséget kötött. Mary elpirult; érezte és zavarában még jobban pirult.

„Találkoztam vele Miss Clerenél, aki még Norvégiából ismeri, mikor anyjával ott nyaralt. Ugy tudom földik voltak. Bővebb felvilágositást is kiván?“

Jörgen megijed: „Csak épen most beszéltem róla, hogy köztünk, fiatal tisztek között Röyt tartják a legtiszteségesebbnek. Nem gondoltam semmi rosszra!“

„Nem is tételeztem fel. De hogyha én nem beszélek az ismeretségről, úgy vélem egy idegennek sincs joga hozzá.“

Jörgen megsemmisülve dadogott néhány szót. Asztalnál megint szóbahozta Röyt, hogy mindenki mennyire sajnálta, mikor átment a mérnökkarhoz, mert kiváló stratéga. Elméletben és gyakorlatban is a legkiválóbb volt. Aztán anekdotákat mesélt a Röy' életéből, népszerüségéből. Mary éretlennek találta. Jörgen hirtelen megkérdezte: „Nem tetszik magának?“ Mary habozott. „Igen sokat beszél!“

„Mit csináljon a nagy energiatöbbletével?“ nevetett Jörgen.

„Még se kellene másokkal éreztetni!“ Nagyot nevettek, s a feszültség nyomtalanul eltünt. Krog András és Dawesné nem tartottak többet Röy Ferenctől. Jörgen sem.

Félkilenckor felmentek. Mary hamar visszavonult, mert fáradt volt. Szobájából sokáig hallotta még a Jörgen zongorajátékát és elkezdett sirni.

Másnap este már a tükörtiszta, nyilt tengeren volt. Halkan közeledett a nyári éj. A távolban két füstoszlop... más semmi. Végtelen szürkeség fenn és lenn. Sehol egy emberi lélek. Csak a gépek zakatolása hallszott.

Az imént még lenn volt a társalgóban és zenét hallgatott, aztán megszökött a többiek elől. Végtelenül egyedül érezte magát és végignézett a messzeségen. Felhőket látott mindenütt.

Semmi mást, csak felhőt. A letünt napnak még árnya se látszott sehol.

És úgy érezte, hogy lelkében is ép oly üres minden, mint körülötte. Mi maradt a ragyogó világból, melyet elhagyott? Az utazgatás véget ért. Sem apja, sem Dawesné nem akarták, vagy nem tudták folytatni. És otthon nincs egy ember sem, aki érdekelné . . . sem a szomszédságban, sem a városban. Tulajdonképen nincs otthon sehol. Nem gyökerezett talajban. Ahova belépett, mintha megakadt volna a társalgás, hogy hozzá illőbb témát penditsenek meg.

Sok hódolatban volt része még serdülő kora óta. Valóságos kultuszt űztek belőle imádói. Lassanként azt is megszokta, mint ahogy táncfigurákat megszokik az ember. Volt néhány esete..., egyszer még a családot is rémületbe ejtette... egyik másik fájdalmat is okozott, aztán elmult minden nyomtalanul... egyik se volt komoly. Üres kézzel és egyedül ment haza.

Egész teste megrázkódott. Röy Ferencet látta

maga előtt olyan élethiven, olyan élesen a legapróbb részletekig, hogy dermedt rémületében mozdulni sem tudott.

Mennyivel különb volt mindenki másnál! Vajjon azért félt úgy tőle?

Ahogy rágondolt, már remegett. És melléje képzelte Alicet mohó szemével, telt mellével . . . Vajjon milyen kapocs füzte össze őket? Hirtelen elsötétedett szeme előtt a világ, forrongott, fájt benne minden és sirva fakadt.

A tengerből váratlanul egy oceánjáró bukkant fel, jelzés nélkül, hihetetlen gyorsasággal közeledett és sok kicsi és nagy fényével tűzheggyé nőtt. Amilyen gyorsan megjelent, ép oly gyorsan el is tűnt. Alig pár pillanat és elnyelte a messzeség.

Igy fut az élet világrésztől világrészbe, gondolatokkal, munkával telve és viszi, meg hozza a produktumokat.

Mary ott állt egyedűl a nagy űrben. Ugy érezte, hogy elárulták, cserbehagyták . . . Vagy nem árulás az, ha három világrész minden szépsége, művészete, ünnepe, zenéje amit élvezett, ott marad távol, a maga helyén, ő meg borzalmas, sircsöndes sivárságban egyedűl áll.

VI.

Otthon.

Pedig minden máskép történt.

Alig lépett szárazföldre, öregek és fiatalok egyaránt kitörő örömmel üdvözölték. Uton útfélen mindenki köszöntötte, mindenki megszólította. Látszott, hogy gondoltak reá itthon, mig ő mindenkiről megfeledkezett. A főtéri házukból csak később szándékoztak gőzössel Krogskogenbe menni. Időközben tengersok látogatójuk érkezett. Jöttek a rokonok és örvendtek, hogy megint itthon láthatják őket. Nem győzték mesélni, hogy milyen feltünést keltett a Mary spanyol portréja itthon is, a fővárosban is. Sőt körutra vitték vándor képkiállítással, de hiszen Mary bizonyára értesült már a lapokból. — Nem, ujságot alig látott. „Hát nem olvasol norvég lapokat?“ „De igen, ha apa mutat valamit benne.“ „Hát apa és Dawesné semmit sem szóltak?“ „ Nem!“ No de ilyet! Pedig olyan hire ment, hogy egész Norvégiában fenn vannak vele. Ez már a negyedik képe és ez a legszebb. Az illusztrált lapok mind hozták, sőt az angol „Studio“ is. Igazán nem tud róla? „Nem!“ A város fiatalsága rendkivűl büszke reá, alig várták, hogy hazajöjjön, nem akartak nélküle majálist rendezni. Két nagy hajóval mennek kirándulni, egyik a szomszéd városból

jön. Thiis Jörgen rendezte még Párisból az egészet. „Thiis Jörgen?“ — „Igen! Nem szólt semmit.“ — „Nem!“

Mikor elmentek a vendégek, Mary egyenesen apjához sietett. Krog András épen a hazahozott műtárgyakat rakosgatta.

„Apa, kiállittattad a képeimet?“

Krog András ártatlan arccal mosolygott: „Bizony sok embernek szereztem vele örömöt... és mindig felkértek, hogy adjam oda a képet!“ Maryt nagyon meghatotta, hogy apja semmit sem árult el előre, sőt Dawesnének és Jörgennek is megparancsolta, hogy őrizzék a titkot. Odasietett Krog Andráshoz és megcsókolta, pedig nem igen szokta.

Hát ezt suttogták örökösen Dawesnével és Jörgennel! És ezért dugták el előle a lapokat. Kedves összeesküvés volt... Szinte megszerette érte Jörgent.

Mikor elindultak Krogskogenbe, egész sereg fiatalság állott a hajóhidon és integettek, kiabáltak: „Viszontlátásig vasárnap!“

Mary el volt ragadtatva a vidéktől útközben. Mintha régi jó ismerősök köszöntgettek volna mindenfelől. És elkészült már a régóta tervezett országut is a tengerpart mentén. Vidáman kigyózott a dombok körül, s aztán eltűnt a sziklák között.

Milyen bájosan feküdt Krogskogen! Egészen el is felejtette. A csöndes tiszta öböl, a sok tengeri madár; a zöldbe öltözött dombok és domboldalok! Mintha a fák és házak régebben magasabbak lettek volna. Milyen szép a hosszu fehér ház,

a fekete ablakfákkal és a fekete alapfallal. Az egyik kéményből sűrű füstfelhő szállt fel.

Mary lépett ki legelőször a hajóból és sietve futott felfelé az uton. Egy nyolc-tiz éves kis leány jött szembe vele, de mikor megpillantotta Maryt, megállott, sarkon fordult és hanyatthomlok elszaladt. Mary csak a lépcsőnél érte utól. „Most megfoglak! Ki vagy?“ A lenszőke, nevető gyermek egy szót sem felelt. A lépcsőnél álltak a cselédek, azok mondták meg, helyette, hogy Nannának hivják és kifutó leány. „Az én kis leányom leszel!“ mondta Mary és magával vitte fel a lépcsőn. Alig várta, hogy lába a vastag szőnyegekbe süppedjen, hogy érezze az előszoba sajátságos világositását, hogy lássa a faragott szekrényeket s a hollandi régiségeket. Legjobban vágyódott szobája után. A hangtalan folyosók, a süppedő szőnyegek meghitt, puha, titokzatos suttogással beszéltek hozzá. Nehány pillanatig mozdulatlanul állott ajtaja előtt.

Hogy ragyogott a napfény szobájában. A nyitott ablakon virágzó fák illata áramlott be és látszott a tenger ezüstös vize, a sok kis szigettel. A hófehér szoba magába szívta a sok illatot és ragyogást.

A vasárnapi kirándulás minden tekintetben kitünően sikerült. De Mary és Jörgen kissé lehangoltan váltak el.

Jörgen egy magas, erőteljes nővel szállott hajóra. Mary elpirult, mikor meleg szemét, feltünően kicsi orrát és előreugró állát megpillantotta. Rögtön felállott és az idegen nőhöz sietett. „Ugye a Röy, mérnökkari százados nővére?“ „Igen“ felelte Jörgen — „a biztonság kedvéért orvost is

hoztunk magunkkal.“ „Nagyon örülök. Fivére sokat emlegette. Olyon nagyra becsüli!“ „Mint mindenki!“ felelte Jörgen és odább állt.

Röy doktorkisasszony még semmit se mondott, de kutató szemei bámulattal tapadtak Maryre. Egymás mellé ültek. „Sokáig fog itt maradni?“ „Nem tudom. Talán egyáltalán nem utazunk többet. Apám olyan beteges.“ Röy doktornő sokáig hallgatott és Mary azt gondolta: „Milyen tapintatos, hogy nem beszél a bátyjáról!“

Egész kirándulás alatt együtt voltak, asztalnál is. Jörgennek kissé fejébe szállott a nagy siker. Mindenki dicsérte, mindenki koccintott vele. Végül egész szentimentális lett és szónokolni kezdett. Az ideálról beszélt, az örök ideálról. Boldog, aki már fiatal korában megpillantotta s vezérlő csillagként őrzi keblében az élet utjain. Körömpróbáig üritette poharát, s aztán sápadtan, izgatottan földhöz vágta. Nagy komolysága kissé meglepte a társaságot és mindenki nevetett.

Röy doktornő azt kérdezte Marytől: „Ugy-e gyakran van együtt Thiis hadnaggyal?“

„Igen, a két utolsó telet együtt töltöttük!“ felelte Mary könnyedén és fagylaltot evett. Egy fiatal leány állott mellettük: „Furcsa ember lehet Thiis Jörgen. Hozzánk mindig nagyon kedves, de azt mondják, hogy a katonákkal annál kellemetlenebb. „Hogy-hogy?“ kérdezte Mary csodálkozva.

„Kinozza őket. Rettenetes szigoru és különös. Minden semmiségért kegyetlenül büntet!“ Mary nagy szemekkel nézett Röy doktornőre. „Igen, igaz!“ vetette oda könnyedén a doktornő és ő is fagylaltot evett közben.

Mikor este kirándulásról a hajóhoz igyekeztek, Mary megkérdezte Jörgentől: „Igaz, hogy a legénység sokat panaszol magára?“

Jörgen nevetett: „Lehetséges!“

„Miért nevet?“

„Nem sirhatok!“ Jörgen olyan boldog és jókedvü volt, hogy legszivesebben táncolva ment volna Maryvel a hajóig.

„Nagyon rosszul esett nekem!“ mondta Mary és most Jörgen is észrevette, hogy nem tréfál.

„Mindenekelőtt tudnia kell, hogy a norvégek nagyon fegyelemezetlenek. Halvány sejtelmük sincs engedelmességről és disciplináról. Kiképzésüknek rövid ideje alatt kell beléjük tölcsérezننünk.“

„Hogyan?“

„Minden csekélységgel kapcsolatban!“

„Csekélységekkel kinozzák őket?“

„Igen!“

„Egész szükségtelen dolgokkal.“

„Ahogy lehet! Ne gondolkozzanak, csak engedelmeskedjenek vakon és amit tesznek, tegyék helyesen.“

Mary nem felelt. Egy fiatal párhoz csatlakozott és velük ment a hajóhidig.

Jörgen rosszkedvü volt a hajón és mikor leszálltak, egészen eltünt. Az egész társaság nevetve, zajongva kisérte haza Maryt a főtéri házukig és addig énekeltek, lármáztak, mig Mary kijött az erkélyre és virágot szórt rájuk. Minden virágot, amit a kirándulásról hozott és, amit még a házban talált. Mikor a társaság távozott végre, hiába kereste közötttük Jörgent, nem volt ott.

Sajnálta, hogy rosszal viszonozta a szép napot, amit Jörgennek köszönhetett.

Kisebb-nagyobb mulatságok egymást követték, de Jörgen sehol sem mutatkozott. Meglátogatta szüleit, azután Krisztiániába ment. Rendesen nem sokat gondolt Mary Jörgenre, csak mióta eltünt szeme elől; azóta foglalkozott többet vele. Eszébe jutott a Jörgen különös pohárköszöntője, talán reá célzott az ideállal? Nem sokat törődött vele alapjában véve, de meghatotta a Jörgen évek óta tartó hüséges rajongása, Még mohó, sóvár tekintetét is kezdte megbocsátani. Jörgen mellett szólt az is, hogy nem tudja neheztelését elviselni. Egyszerüen távol maradt.

Egy reggel meglátogatta Maryt a tüdőbajos tanitó felesége: Falke Mille. Levelet kapott Thiis Jörgentől. Egy kristiániai társaság kirándulást tervezett az éjszaki sarkra. Már két hónappal ezelőtt helyeket foglaltak, de utolsó pillanatban akadályok jöttek közbe és a társaság megkérte Thiis Jörgent, hogy adja át a jegyeket másoknak. Esetleg kis városban könnyebben lehet tiz emberből álló társaságot összehozni. Thiis Jörgen azonban csak abban az esetben vállalja az ügyet, ha Krog Mary is részt vesz a kiránduláson.

Marynak nem nagy kedve volt nyár közepén, égető melegben hajófedélzetre ülni, társaságát is sajnálta faképnél hagyni, viszont Jörgent nem akarta megsérteni. Megbeszélte apjával és Dawesnével is a dolgot, mig végre engedett Falke Mille rábeszélésének.

Julius első felében gyülekezett a társaság a

parti gőzös fedélzetén. Előbb Bergenbe mentek. Hat nő és négy férfi vett részt a kiránduláson. Ott volt a városi iskola igazgatónője, meg egy fiatal házaspár; volt kivel kötekedni egész uton. Aztán egy fiatal kereskedő, aki egyforma lelkesedéssel udvarolt két leánynak és sehogysem tudta elhatározni, hogy melyiket szeresse. Az egész társaság igyekezett segiteni a fogas kérdés megoldásán, első sorban a két érdekelt fiatal leány. Egy filologust már az első estén „elhagyott gyermek"-nek kereszteltek, mert az általános zajban és mulatságban nem vett részt. Sem énekelni, sem táncolni nem tudott, udvarolni még kevésbbé és akkor jött csak igazán zavarba, mikor neki udvaroltak. Természetesen mindenki udvarolt az „elhagyott gyermeknek", csak azért, hogy zavarában gyönyörködjenek. Jörgen tartotta állandó vidámságban a társaságot. Tréfáiba olykor némi gonoszság is vegyült.

Sorsát ő sem kerülhette el. Még az „elhagyott gyermek" is nekibátorodott és mindenki csufolta jó étvágyát, zsarnokságát, de legkivált Maryvel szemben tanusitott alattvalói hódolatát.

Mary örökölte a Krog-család humor iránti érzékét, mikor róla volt szó. Jörgen csöppet sem zavartatta magát. Kitünő étvággyal evett, vezényelte a társaságot és rendületlenül. buzgón elleste továbbra is a Mary gondolatát.

Sok utas volt a hajón, külföldiek is. A Jörgen társasága vitte a szót. Nem győzték bámulni a gyönyörü vidéket. A természet egyik csodát a másik után mutatta. A napok is egyre hosszabbodtak, végre már nem is volt éjszaka. Hajójuk

belesiklott a fénybe. Senki sem érzett fáradságot, ittak, táncoltak, tele voltak pajkos ötletekkel, összhangba olvadtak a vidék vad szépségével, a fény mámorával. A szél lefujta egyszer Mary kalapját. Két fiatal ember ugrott a tengerbe utána. Az egyik természetesen Jörgen volt. A kedélyek felülemelkedtek minden hétköznapiságon. Ha egyik-másik elálmosodott, éjet, napot átaludt. A többiek azonban rendületlenül kitartottak. Köztük Mary is. A Jörgen hódolata mindenkit befolyásolt, de a Mary tökéletes megjelenése, tapintata is hozzájárult a megkülönböztetett bánásmódhoz.

Mikor visszatérőben voltak a parti gőzösön, Mary hálásan kérte Jörgent, hogy jöjjön vele Krogskogenbe. „Olyan rossz volna hirtelen és egyedül befejezni."

Jörgen Krogskogenben maradt napokig. Mindentől el volt ragadtatva. Szépnek találta a szobákat, a műtárgyakat, a berendezést. Bizalmasan elmondta Dawesnének, hogy a meghitt, tompitott tonus erotikusan hat reá. Órákhosszat zongorázott, improvizált, mindig ugyanabban a stilusban.

Maryvel egyaránt tiszteletteljesen bánt, akár négyszemközt voltak, akár társaságban. Soha semmi célzást nem tett szándékaira, még egy szóval sem emlitett házasságot. Mary jó néven vette tőle.

Együtt barangoltak erdőn, mezőn, együtt eveztek át rokonokhoz látogatóba. Mary odaadta fürdőkabinjának a kulcsát és Jörgen ott fürdött, még mielőtt valaki felkelt volna; kirándulásaik után sokszor másodszor is.

Mary is közlékenyebb lett. Jörgen szóvá is tette. „Igen, — felelte Mary — az itteni fiatalság szabadabb, frissebb, úgy élnek, mint a testvérek. Tőlük ragadt reám.“

Egy reggel Jörgennek dolga akadt a városban és Mary elkisérte. Meglátogatták Klaus bácsit is, a Jörgen nevelőapját. Mary még nem látta, mióta hazaérkezett.

Klaus bácsi sűrű füstfelhők között ült, mint szürke hálója mögött a pók. Felugrott, amint Maryt megpillantotta és mentegetőzött és bevitte a nappaliba. Jörgen már előre figyelmeztette Maryt, hogy az öreg rosszkedvü lesz, mert nagy veszteségei voltak. Tényleg, alig foglaltak helyet a merev, üres nappaliban, már szidta az időket és panaszkodott. Szétpeckelt térdére könyökölt és hosszu ujjait egymásba fonta. „Könnyü nektek, csak a mulatságon áll az eszetek, nincs más gondotok!“ és aztán hogy kissé enyhitse rideg szavait: „Mióta a világon vagyok se láttam ilyen gyönyörű párt!“

Jörgen a feje bubjáig pirult és nevetett. Mary mozdulatlanul ült. Tudomásul se vette a megjegyzést.

Jörgen hazakisérte Maryt a Krog házig és röviden bucsuzott. Később odaüzent, hogy megbeszélésük dacára csak este mehet haza biciklin. Mary egyedűl indult útnak.

A gőzösön eszébe jutott a Klaus bácsi megjegyzése: még sohse gondolt Jörgenre komolyan. Igaz, csinos, előkelő fiu, kiváló gavallér, valóságos zongoraművész. Amellett okos és tapintatos. Még sajátságos sóvár tekintete is, mely régebben annyiszor zavarba hozta, talán csak jó-

nak az alapja — abból származott műérzéke, rendszeretete, fegyelmezettsége. Mégis volt lényegében valami rejtély. Tulajdonképen nem sokat törődött Mary az egésszel, már kikapcsolta gondolataiból. Elvégre, mi köze hozzá?

Találkozott a hajón egy parasztasszonnyal, aki lánykorában apjánál szolgált. Leült melléje és beszélgetni kezdett. Az asszony boldog volt. „Hogy van az édes apja? Persze, persze, az ember öregszik. Pedig mondhatom, hogy soha életemben nem láttam kedvesebb urat. Legjobb az egész világon."

Mary egészen elérzékenyült a parasztasszony őszinte, meleg beszédén. Egyik históriát a másik után beszélte el a Krog András jóságáról. Egész uton ki nem fogyott. Mary rég nem érzett ilyen örömöt, de lassanként lelkiismeretfurdalás fogta el, hiszen egy idő óta egészen elfelejtette, hogy mennyire szereti apját. Sohasem ad szeretetének kifejezést. Miért foglalja el lelkét minden egyéb? Miért nem kizárólag a legjobb, legnagyszerübb ember?

Alig várta, hogy nála legyen. Utóbbi időben oly keveset voltak együtt, pedig Krog András sokat betegeskedett.

A Jörgen biciklije már ott állott a falhoz támasztva és a szobából zongoraszó hallszott: Mary ügyet sem vetett reá, egyenesen apja szobája felé tartott. Krog András az iróasztalnál ült és irt. Átölelte hátulról és megcsókolta, aztán jóságos szemébe nézett és megint megcsókolta. Krog András olyan meglepett arcot vágott, hogy Mary nem állotta meg nevetés nélkül. „Olyan nagyot néztél édes apám! Igazad van,

ritkán teszem; pedig hidd el, hogy végtelenül szeretlek!" Megint megcsókolta. „Édes öreg leányom!" nevetett Krog András boldogan. Szeme sajátságosan ragyogott. Aki látta egyszer, soha többet nem felejtette el. Mary elhatározta: „Ezután minden áldott nap megteszem!"

Másnapra biciklikirándulást beszéltek meg Jörgennel. Egy közös rokonukat látogatták meg, s az olyan örömmel fogadta, hogy két-három napot nála töltöttek. Összehivták a környék ifjuságát és kirándulást rendeztek a hegyekbe: „Furcsa, — mondta Mary — minden országot ismerek, csak a hazámat nem!" El is határozta, hogy jövő évben beutazza Norvégiát. Ebben a reményben jókedvűen tért haza.

Alig ugrottak le a biciklirő1, a kis Nanna lélekzetszakadva rohant le a lépcsőn. „Mi történt?" kérdezte Mary. „Jöjjenek gyorsan, gyorsan, segitségért küldtek!" és sietve iramodott visszafelé. Jörgen utána, azután Mary, keresztül az előszobán, fel az emeletre, végig a folyosón, be az utolsó ajtón. Krog András elterülve feküdt a földön, Dawesné mellette térdelt és sirt. Szél érte. Jörgen felemelte és az ágyra fektette. Mary a telefonhoz rohant, hogy orvost hivjon.

Az orvos nem volt otthon. Házról-házra telefonált érte és a lelke sirt, hogy nem volt apjánál, mikor a szerencsétlenség történt, pedig hogy feltette magában, hogy mindennap kedves lesz hozzá... és mégis elutazott napokra. Sőt épen ma gondolt arra is, hogy jövő nyáron nélküle fog utazni. Nem értette önmagát. Mi történt vele?

Mihelyt végzett az orvossal, visszanézett apjá-

hoz, akit közben levetkőztettek. Jörgen kiment és Dawesné ott ült az ágy szélén szerencsétlenül és egy levelet szorongatott. Átnyujtotta Marynek a levelet, de le nem vette szemét a betegről.

Egy idegen amerikai ember közölte a levélben, hogy Krog János tönkrement és fivére vagyonát is elvesztette. Ugy látszik elméje már régebben meggyöngült.

Mary tudta, hogy a Krogok öregségükre gyakran gyöngeelméjüek. Megrémült, hogy apja sohasem ellenőrizte az amerikai üzletet. Egész bizonyosan gyanus jel ez is.

Krog András valószinűleg Dawesnéhez igyekezett a levéllel kezében, mikor szél érte. Épen a nyitott ajtó mellett feküdt.

Mary kétszer is elolvasta a levelet, aztán a siró Dawesnéhoz fordult: „Bizony Éva néni, el kell viselnünk!“

„Elviselni? Elviselni? Mire gondolsz? A pénzre? Az ostoba pénzre? Hát az apád? A legnagyszerübb ember, a legjobb barátom!“ Sirt és le nem vette szemét az arcáról, kényeztető szavakat mondott folyton angolul... mintha valahonnan messziről és régi időkből szólna. Mary az ágy mellett térdelt és minden szót a lelkébe vésett. Felszinre került sok jó szó, sok meleg tekintet, megértés, elnézés, amit az öreg asszony együttélésük minden napjából kapott és élvezett. Kitört és eget kért a jó lelkiismeret erejével, melegen, bőségesen, hiszen Dawesné is minden tőle telhetőt elkövetett, hogy némileg betölthesse a Krog András életét. Aranyszavak hullottak a Mary fülébe... s csak annál jobban sajnálta, hogy

nem jelenthetett, nem tehetett többet. Hogy sajnálta, hogy késégbeesett miatta.

Jörgen visszajött. Mary oda akarta adni a levelet, de Dawesné kérte, hogy kisérjék be szobájába, mert le akart feküdni: „Isten tudja, mikor kelek fel megint, — sóhajtotta, — ha ő meghal, én sem élem tul!“

Jörgen segitett a nehéz öreg asszonynak felállani és lassan, óvatosan kisérte szobájába. Csöngetett a szobaleánynak, aztán visszament Maryhez, aki még mozdulatlanul állt helyén és szónélkül átnyujtotta a kezében tartott levelet.

Jörgen figyelmesen olvasta végig és elsápadt. Mintha villám sujtotta volna. Észre se vette, hogy Mary nehány lépéssel közelebb jött: „A levél okozta a gutaütést!“ mondta.

„Persze!“ suttogta Jörgen és nemsokára kiment.

Mary egyedül maradt apjával. Ugy érezte, hogy kedves, finom arca hivja. Odaborult az ágy mellé és zokogott.

Legjobban szerette a világon és mégis olyan keveset tett érte. Talán, mert apja sohasem gondolt magára.

El se mozdult mellőle, mig az orvos meg nem érkezett az ápolónővel. Akkor bement Dawesnéhez. Az öreg asszony kétségbeesett és beteg volt. Mary vigasztalni akarta, de Dawesné hevesen félbeszakitotta: „Igen jól ment sorom és elbizakodtam; most aztán jön az élet komoly oldala!“ Mary megrémült. Szive mélyén ő is attól remegett.

„Mindakettőnket elvesztesz szegény gyermekem. Ráadásul még a vagyonodat is!“ Maryt

kellemetlenül érintette, hogy Dawesné pénzről beszélt. „Félreértesz édes gyermekem. Hiszen nem tehetsz róla, a mi hibánk. Nagyon utánad engedtünk mindenben. Az is igaz, hogy haragudtál, ha nem tettük!“

Mary megrémült: „Én haragudtam?“

„Sokszor mondtam apának, de mindig kiverte fejemből, olyan jó volt!“

Jörgen belépett az orvossal: „Ha komplikáció jön közbe, lehet, hogy nem birja ki!“ „Béna marad?“ kérdezte Dawesné. Az orvos kitérő választ adott: „Egyelőre nyugalom a legfontosabb!“ Mély csend követte az orvos szavait. Csak a Mary zokogása hallszott.

„Ne virrasszon a beteg mellett kisasszony. Inkább két ápolónőt kell venni.“ Mary nem felelt. Dawesné sirva fakadt: „Nehéz napok előtt állunk!“

Jörgen kikisérte az orvost, mikor visszajött, halkan kérdezte: „Elutazzam? Vagy talán hasznomat vehetik?“

„Nem, nem, ne hagyjon el!“ könyörgött Dawesné. Jörgen Maryre nézett. Mary csak sirt és fel se nézett, egy szót sem szólt.

Jörgen tiszteletteljesen folytatta: „Ugy-e tudja, hogy senkinek a világon nem állok szivesebben rendelkezésére?“

„Tudjuk, tudjuk!“ zokogott Dawesné.

Mary felemelte fejét és hallgatott.

Később, mikor Mary kiment Dawesnétől, Jörgen épen jött ki a szobájából. Megállott a nyitott ajtóban és Mary láthatta becsomagolt bőröndjét. Megállott.

„Utazik?“

„Igen!“

„Csönd lesz nálunk!“

Jörgen várta, hogy talán egyebet is fog még mondani, de nem szólt.

„Nemsokára jön a vadászat ideje. Vadászengedélyt akartam kérni apjától.“

„Ha beéri az én engedélyemmel, semmi sem állja utját!“

„Köszönöm! És ugy-e azt is megengedi, hogy olykor benézzek?“ Mélyen meghajolt és megszoritotta a Mary kezét. Aztán bement Dawesnéhez bucsuzni, de legalább tiz percig maradt nála.

Mary apja fölé hajolt. A beteg morogni kezdett és kinyitotta szemét. „Apám!“ mondta Mary gyorsan, — „ne busulj, nem tesz semmit, igy is megélünk.“ A beteg arcán látszott, hogy ha lassan is, de minden szót felfog. Felakarta emelni karját és észrevette, hogy nem tudja. Fájdalmas csodálkozással nézett leányára, Mary melléje térdelt, megcsókolta és sirt.

A Krog András állapota rohamosan javult. Talán a Mary állandó jelenléte és gondoskodása hatott jótékonyan? Az ápolónő ugy vélte.

Mary fáradhatatlanul ápolta mindakét betegét, s ráadásul a gazdaságot és a háztartást is vezette. Könyvelt és ellenőrzött. A munka jót tett, különben is szerette a rendet, s a gazdálkodást. Dawesné nem győzött csodálkozni. Nem aggódott a jövőért, nem vágyódott elmult életmódja után, s ha valaki sajnálkozott rajta, azt felelte, hogy, ha a két kedves öreg nem volna beteg, nem is kivánna jobb életet magának.

Augusztus egyik forró napján kora reggeltől

rengeteg sok dolga volt. Alig várta, hogy ideje legyen fürödni a tengerben.

Öt és hat között lefutott Ninnával a tengerpartra. Bementek a kabinba. A gyermek boldogan bontogatta ki a Mary gyönyörü haját. Azután felfutott a dombtetőre, a nagy kőhöz, ahonnan minden utat szemmel lehetett tartani. Mary semmit sem akart türni testén. Ugy vágyódott teljesen szabad mozgásra a hullámokban. Átuszott a sziget felé. Onnan jó messzire láthatott. Minden csöndes, semmi veszély. Bátran visszauszhatott.

A hullámok vitték és simogatták. Napsugarak játszottak karján. Köröskörül a közeledő ősz bősége, s az öbölben sirályok ringatóztak. „Ettől az egyedülléttől féltem egyszer?"

Mikor a parthoz ért sem volt még kedve felöltözködni. Hátára feküdt és pihent. A tengerpart ugy hivogatta. Kifeküdt a napra. Feje egy kövön nyugodott, haja szétrepült a vizen. Kitünően érezte magát. Hirtelen azt sugta ösztöne, hogy nézzen fel. Nem volt kedve. Pedig meg kellene nézni, hogy Nanna hol van. Eh, mit törődik vele? De élvezése félbeszakadt. Végre felkelt, hogy a fürdőkabinhoz menjen. Akkor megpillantotta Jörgent vadászruhában és fegyverrel vállán. Nanna mereven állott a kövön és úgy bámult reá, mintha maga is kővé vált volna.

Mary undort és megbotránkozást érzett. Vére hevesen lüktetett. Hogy nem szégyelte magát Jörgen? Vagy elment az esze? Igyekezett külsőleg megőrizni nyugalmát. A tengerbe vetette magát és a fürdőkabin felé uszott. Megragadta a lépcsőt és eltünt.

Lihegett az izgalomtól. Egész teste égett, még törülközni is elfelejtett. Bosszuvágy és harag lobogott lelkében. Thiis Jörgen úgy megsértette, ahogy soha életében senki nem merészelte.

Addig dult benne a hallatlan leskelődés fölötti méltatlankodás, mig gondolatai messzire kalandoztak... látta az atléta erőteljes testét és az Alice sokatmondó tekintetét. Reszketett és hirtelen a Nanna kiáltozása ütötte meg fülét. Izgalmában szinte felsikoltott ő is. Vajjon mi történhetett? Nem láthatott ki és az ajtót nem merte kinyitni, mert semmi sem volt rajta. Még soha nem sietett igy az öltözéssel, de mindent balul fogott meg és annál tovább tartott. Világért sem akart félig felöltözve mutatkozni Jörgen előtt.

Mire elkészült volna, már hallotta Nannát futólépésben közeledni a fürdőház hidján. Kinyitotta az ajtót. A gyermek egyenesen nekirontott, ölébe rejtette fejét és sirt, zokogott, egy szót se tudott szólni.

Mary igyekezett megnyugtatni. Megigérte, hogy fésülheti haját. Végre elmondta Nanna, hogy észre se vette, hogy honnan toppant elő a hadnagy ur. Nem hallotta a lépését, mert énekelt és aztán úgy megijedt, a hadnagy úr fenyegette és olyan csunyán, de olyan csunyán nézett reá, hogy mukkanni se mert. És mikor Mary eltünt a fürdőházban egyenesen arrafelé rohant.

„Thiis Jörgen?“

„Akkor teljes erőből kiabáltam. Megállott és visszafordult és felém futott. Én se voltam rest, le a kőről és be az erdőbe!“ Nanna nem birta tovább folytatni, zokogva hajtotta fejét a Mary ölébe.

Bolond história volt. Mary alig tudott eligazodni rajta.

Lassanként megértette, hogy Jörgen egészen más ember, mint amilyennek gondolta. Szenvedélye nem ismer határt és vakmerő, Istenem, ha idejött volna!

Hazamenet előre küldte Nannát. Alig tudott járni, úgy lenyügözte az izgalom.

Hogy tud ennyire uralkodni magán egy férfi, ha ilyen hatalmas vágy emészti? Mennyi gyulékony anyag halmozódott fel, mig kirobbant a hallatlan támadás!

Hosszu évek során igy vágyódott utána kétségtelenül. A nagy tisztelet, hódolás, gyöngédség csak a kráter füstje volt és most izzó hamut és égő köveket dobott felszinre.

Szóval Thiis Jörgen veszedelmes ember. Értéke csak annál magasabbra emelkedett. Mégis uralkodott magán a Mary tiszteletére. Tulajdonképen nincs is joga haragudni, amiért a bilincsre vert lázongó erőket egy szép napon felszabaditotta a kisértés.

Egész nap, még este, lefekvéskor is foglalkoztatta az eset. Másnap aztán erélyesen véget vetett a töprengésnek. Nem türhette, hogy valami titkos erő, amit már egyszer régen legyőzött magában, ismét felülkerekedjék és elrontsa a ritmust, amely szerint be akarta rendezni életét. Buzgóbban látott munkához, mint valaha. Kutatott, keresett apja üzleti könyvei és feljegyzései között. Okvetlenül tisztába akart jönni vagyoni viszonyaikkal. Lehetetlennek tartotta, hogy apja az egész amerikai jövedelmét elköltötte volna, hiszen itt is volt elég vagyonuk; de sehogysem

tudott nyomára akadni. Apját nem akarta zaklatni és Dawesné semmiről sem tudott semmit. Munkaközben is mindegyre elkalandoztak gondolatai. Vajjon Jörgen fürdeni akart tegnap? Bizonyosan azért jött a fürdőház felé! Fürdés után pedig meglátogatta volna... de persze, a történtek után nem mer mutatkozni. Vajjon egyáltalán nem jön többet? Talán hivást vár a nagy baklövés után? A következő napokban több lövést hallott. Mások is hallották. De Jörgen nem jelentkezett se másnap, se harmadik nap, se negyedik nap. Marynek tetszett a tartózkodás.

Egy reggel kiment az erdőbe. Norvégiában augusztus vége felé gyakran változik az időjárás. Egész hideg volt, csipős éjszaki szél lengte körül, amint felfelé ment a hegyen. Gyorsan járt, megszokta a hegymászást és alig várta, hogy a tetőre érjen, hadd járja át a szél és a háborgó tengert is szerette látni. Minél feljebb ért, annál jobban élvezte a kilátást. A réten szénát gyüjtöttek az emberek. A tenger fekete volt és sok vitorlást és néhány gőzöst hordott a hátán. Feje fölött varjusereg károgott éktelenül. Bizonyára halálositéletet zugtak. A madársereg éjszaknak tartott és eltünt a dombok között, csak a károgásuk hallszott egyre vésztjóslóbban. Mary meggyorsitotta lépteit, azt hitte, hogy talán megmentheti a szegény áldozatra szánt bűnöst. Remélte, hogy a következő csucsnál eléri a varjakat, helyettük azonban egy férfit látott hasrafeküdve a fűben. Thiis Jörgen volt. Előbb el akart rejtőzni, de aztán diadalmas bosszúvágy fogta el és elszántan közeledett. Jörgen meglátta. Zavartan, szégyenkezve ugrott fel. Lekapta

sapkáját, megint a fejébe vágta és azt se tudta, merre forduljon, hova nézzen. Mary gyönyörködött zavarában és már messziről kiáltotta: „Igy szokott maga vadászni? Talán bizony a tyukjainkra lő? Hát a kutyája hol van? Vagy persze, tyukokra kutya nélkül is lehet vadászni. Vagy talán nincs is kutyája?“

„Dehogy nincs... csakhogy ma nem azért jöttem.“

Egyszerű, szelid modora megváltoztatta a Mary fellépését. Voltaképen nem akarta kinozni.

A varjak eszeveszettebb károgást vittek véghez, mint valaha. „Hallja? Ugy látszik halálos itéletet mondanak! Miért nem segit a szegény gonosztevőn?“

„Igaza van!“ Jörgen örült, hogy ilyen könnyüszerrel menekül. Felkapta fegyverét és futásnak eredt. Mary utána. Előbb fel a csúcsra, aztán a hegyháton végig. Két terebélyes fa között őrjöngött a szürke had. A fegyveres ember zajára szétrebbentek.

A két terebélyes fa között tényleg egy rendkivűl nagy varju feküdt véresre tépázva. Jörgen fel akarta venni. „Ne nyuljon hozzá!“ kiáltott Mary és elfordult. Megindult a hegyen lefelé, de nem hallotta háta mögött a Jörgen lépéseit. „Nálunk ebédel úgy-e?“ kérdezte megállva. Jörgen sietve utolérte: „Hogy vannak otthon?“

„A körülményekhez képest elég jól, köszönöm!“

Meredek lejtőhöz értek „Segithetek?“

„Köszönöm, sokkal többet mászkáltam én itt, mint maga!“

Az ebéd csöndben folyt le. Jörgen a szokottnál is lassabban evett és hallgatott. A Mary kérdé-

seire udvariasan és röviden felelt. A szemét lesütötte a tányérjára, holott máskor le nem vette Maryről.

Mikor később kijött a Krog András szobájából, szembe találkozott a folyosón Maryvel.

„Azt hiszem, hogy az édes apja sokkal jobban van!“

„Igen, már beszél egy keveset és a karját is mozgatja.“ Jörgen nem figyelt reá. „Ez a szobája? Még sohasem láttam!“ Mary félreállt az ajtóból. „Nem akar bejönni?“

„Megengedi?“

„Kérem!“ Lassan lépte át a küszöböt, Mary követte. Jörgen nehezen lélegzett és nagy szemekkel nézett körül. Mintha az egész szoba csipkéből volna. Az ágy és minden fehér és kék, a mennyezeten angyalok... a falon az édes anyja képe és alatta virág. És milyen illat... A tisztaság illatos légkörében, a szinpompákban megsemmisülve állott Jörgen és mellette rövidujju, kék ruhájában a leány. Jörgen úgy szégyelte magát, hogy legszivesebben kifutott volna. Nem tudott uralkodni magán. Zokogás rázta meg, egész teste remegett. Mintha fátyolon keresztül két fehér kar ragyogott volna és szavakat is hallott... az is fehér és kék volt, fehér és kék. Az ajtót becsukták háta mögött, a két fehér kar megint ragyogott és most már tisztán hallotta: „De Jörgen! De Jörgen!“ Igen, igy mondta kétszer. Karján érezte kezét és leült. Mary megsimogatta homlokát, puhán, szeliden. A Jörgen lelkéről lepattant minden keménység keze nyomán és jóleső melegség járta át. Gyermekkora óta elő-

ször segitett rajta valaki. Pedig milyen egyedül érezte magát. Mennyi bizalommal szoritja meg kezét a fehér kéz. Milyen jól esik! Mintha jótékony erők hatalmába került volna, hogy jó legyen. A fehér és kék, mintha védő sátor mennyezete volna feje fölött. Lelkét belenézte a leány nagy szemébe. Könyörögve, halkan mondta: „Nem birtam tovább!" Hogy mit nem birt tovább, mindaketten tudták és a leány kissé hátrált.

„Mary!" suttogta önkéntelenül. Megijedtek mindaketten egymástól. Mary hátralépett, szeme fátyolos volt. Jörgen észrevette és még mielőtt sejtette volna, hogy mit akar, odaugrott hozzá, átölelte és magához szoritotta. Ahogy érezte a teste közelségét, egészen megvadult, csókolta, csókolta, ahol érte. Mary hátrahajolt, hol jobbra, hol balra; akkor a nyakát csókolta, a nyakát köröskörül. Mary kiszabaditotta egyik karját és eltaszitotta magától, ahogy hirtelen hátrahajolt, szinte elvesztette egyensulyát. Jörgen föléje került és még jobban begyuladt. Hogy jobban átölelhesse, kiszabaditotta jobb karját, ezáltal a leány bal karja felszabadult és teljes erejével a Jörgen mellének feszitette, végre felegyenesedhetett. Tekintetük küzdve kapcsolódott egymásba. Nem beszéltek Lihegve lélegzettek.

„Mary!" kiáltotta Dawesné künn a folyosón. Betegsége óta egyszer sem hagyta el az ágyát. „Mary!" kiáltotta mégegyszer kétségbeesve, ájuláshoz közel. Mindaketten kirohantak. Dawesné hálóingben állt a falhoz támaszkodva. Jörgen odafutott és átkarolta. Közben a cselédek is felrohantak a lépcsőn. Egyesült erővel, nagy ne-

hezen felemelték az öreg asszonyt és bevitték. Rendkivül nehéz volt.

Akárhogy erőlködtek, húzták, cipelték, sehogyse tudták az ágyra tenni. Ha a felső testével boldogultak végre valahára, a lábai mindig lecsusztak és olyan tehetetlenül feküdt, csöppet sem segitett nekik. Már nem tudták, hogy mitévők legyeenk. Minden kisérletük kudarcot vallott és Dawesné megint csak a földön feküdt. A kis Nanna elnevette magát és kifutott a szobából. Jörgen dühösen nézett utána. Erre Mary is megsokalta a dolgot. Néhány perccel előbb még kétségbeeséssel küzdött — most meg olyan nevetési roham jött reá, hogy kénytelen volt kifutni. Szája elé szoritotta zsebkendőjét és egészen összegörnyedt a nevetéstől. Az ápolónő kijött a Krog András szobájából, hogy megnézze, mi történt. Mary bement apjához és alig tudta elmondani a nevetéstől, hogy Dawesné felkelt és most a legnagyobb erőfeszitéssel sem tudják ágyba fektetni. Krog András kérdezte, hogy mit keresett Dawesné a folyosón. Marynek torkán akadt a nevetés. Az egyik cseléd bejött és jelentette, hogy Dawesné már ágyban van és kéreti Maryt.

Jörgen az ágy lábánál állott és Dawesné nyögött, sirt és egyre Maryt hivta. „Mi történt veled gyermekem, — kérdezte, mihelyt megpillantotta — rémesen aggódtam miattad! Mi történt?“ Mary az ágyhoz lépett. Rá se nézett Jörgenre. Letérdelt öreg barátnője mellé, átölelte nyakát és mellére hajtotta fejét. „Ó Éva néni!“ Nem jutott tovább, erőt vett rajta a sirás. „Mi bajod édes gyermekem? Mi bajod?“ Az öreg asszony keze

gyöngéden simogatta a Mary gyönyörü haját.“ Mary felnézett. Jörgen már eltünt. „Soha életemben nem éreztem olyan világosan, tisztán, hogy valami borzalmas szerencsétlenség fenyeget.“ Mary hallgatott. „Talán Jörgen akart valamit? Oh igen, sejtettem! Gondold meg gyermekem, hogy nézett, mióta először látott — egyedül téged, soha senki mást. Nagy dolog, hidd el! És soha, egyetlenegyszer se tett célzást, ugy-e? Látszik, hogy jellemes ember. Szolgált érted és tisztelt? . . . ó, ne légy nagyon szigoru. Csak most, hogy szegény lettél mert közeledni . . . De mi történt tulajdonképen? Mary még habozott egy kicsit aztán megszólalt: Először azt hittem, hogy rosszul van. Aztán egyszerre megvadult!“

„Igen . . . igen . . . sok mindenfélét mesélhetnék . . . ha valaki évek hosszu során“ . . .

„Ne beszéljünk többet róla!“

„Nem, igazán . . .

„Ne beszéljünk róla!“ ismételte Mary és az ablakhoz lépett. Dawesné tovább folytatta: „Bizalmasan beszélt velem . . . Vajjon megkérhetne most. Azt kérdezte. Épen most akar hozzánk tartani; mikor mindent elvesztettünk. Csakhogy igen megközelithetetlen vagy, ugy találja.“ Mary türelmetlen mozdulatot tett. Dawesné észrevette. „Ne légy igen szigoru, gyermekem. Apád is, én is ugy találjuk . . .“

„Hagyd el Éva néni!“ Mary határozott kijelentése minden további tárgyalásnak véget vetett. Ott maradt Dawesné mellett. Nem akart Jörgennel találkozni. Később megint szóbahozta Dawesné: „Tudod, hogy Klaus bácsinak Jörgen

az örököse?“ Mary nem felelt. „Jörgen is azt hiszi, hogy Klaus bácsi segiteni fogja, ha megházasodik.“

Mary azt hitte, hogy már tiszta a levegő és visszament szobájába. Minden csepp vére izzott, de legnagyobb csodálkozására nem haragudott Jörgenre.

Épen azon gondolkozott, hogy most mitévő legyen? Halk kopogás hallatszott ajtaján. Első felháborodásában fel akart ugrani, hogy bezárja az ajtót. Aztán meggondolta. „Szabad!“ Az ajtó kinyilt, be is zárult. Mary oda se fordult. Jörgen halkan, alázatosan közeledett a nagy karosszékhez. Letérdelt, és kezével eltakarta arcát. Meghatottság vett erőt rajta. Mary elgondolkozva nézte szép fejét, selymes haját, hosszu ujjait. Volt valami kibékitő előkelőség benne. „Elutazzam?“ kérdezte Jörgen. Kis vártatva, halkan felelt Mary: „Igen!“ Jörgen leengedte karját; hosszan megcsókolta a leány kezét, azután felállt és elment.

A tiszteletteljes kézcsóknál is ugyanaz az izgató érzés járta át a Mary testét, mint előbb. Csodálkozva ült még sokáig helyén. Végiggondolta a küzdelmes jelenet legapróbb részleteit és megint megremegett: „Miért nem haragszom reá?“

Megint kopogtak. Dawesné hivatta Maryt.

„Hagytad, hogy elutazzék?“ Dawesné nagyon busult. Felkönyökölt párnájára, fejkötője egészen félrecsuszott rövid ősz haján, kövér nyaka is kipirult: „Miért hagytad elutazni?“

„El akart menni!“

„Hogy is mondhatsz ilyet. Hiszen itt volt és panaszkodott, hogy szivesebben meghalna, sem-

hogy elutazzék. Egyebet se teszel, mint kinozod és eltaszitod magadtól!"

Mary is ugy érezte, hogy beszélnie kellett volna Jörgennel, mielőtt elküldte. Annyi bizonyos, hogy mennie kellett.

Nehéz napok következtek. Krog András állapota megint rosszabbodott. Bélkomplikációk jöttek közbe. Nehezen lehetett értekezni vele. Mary folyton mellette volt és Krog András le nem vette tekintetét róla. Minden mozdulatát figyelemmel kisérte. Mary szinte félt.

Dawesné kis cédulákat küldözgetett át. Még betegen se szokott le az irkálásról. Krog András valahányszor kézhez vette a cédulákat, hosszan nézett Maryra. Könnyü volt kitalálni, hogy mi lehetett a tartalmuk.

Egyszer azt mondotta Dawesné Marynek: „Tulbecsülöd az erőidet, ha azt hiszed, hogy sokáig kibirod egyedül velünk."

„Nem értem, miért gondolod?"

„Nagyon megszoktad a társas életet. Ősszel megint vágyódni fogsz utána."

Mary nem felelt. Nehány erős nap után, mikor ki se mozdulhatott a szobából, megjegyezte: „Igazad lehet Éva néni. Ugy látszik, hogy az évek hosszu során folytatott életmód mégis csak gyökeret vert bennem!"

„Talán mélyebben is, mint gondolod gyermekem!"

„Mit csináljak? Ugy se mehetnék el és nem is akarok!"

„Mégis lehetne némi változatosságod!"

„Hogyan?"

„Ha férjhez mennél, felváltva élhetnél itt is, meg az uradnál is!“

„Furcsa házasság volna!“

„Máskép nem oldhatnád meg!“

Mary érezte, hogy Dawesné apja néma kívánságát is kifejezi. Aggódik leánya sorsa miatt és boldog volna, ha Klaus bácsi védőszárnyai alatt férjhez menne Jörgenhez. Mary lelkiismeretfurdalást érzett, amiért apja kívánságát eddig nem vette figyelembe.

Lassan közeledett az ősz és valahányszor az öböl felé nézett, rabnak érezte magát és tudta, hogy a hosszu tél még sulyosabb rabságot jelent. Nem birt belenyugodni.

Vére is nyugtalanul lüktetett. Messziről nem látta visszataszitónak Jörgent. Sőt, mintha most rokonszenvesebb lett volna.

Talán volt némi rendelés abban, hogy Jörgen épen náluk volt, mikor apja beteg lett. Az apai kivánság pedig épenséggel összekötő kapocs.

És Jörgennel Stockholmban vagy valahol külföldön élni, természetes befejezése lenne vándorlásainak.

Klaus bácsi bizonyára segiteni fogja.

„Édes Éva néni, szólt egyszer Mary — irhatsz Jörgennek, ha kedved van!“

Mary a hajóhidnál állott kék ruhában és kék napernyőjével integetett Jörgennek. Nagyon sok utas volt a hajón szombat délután. Mindenki igyekezett az őszi szép napokat még szabadban tölteni.

Jörgen Mary mellett állt. Sejtette, hogy azért várta a hajóhidnál, nehogy igen intim legyen az első találkozás.

Közönyös dolgokról beszélgettek egész uton hazafelé. A vándorutra készülő fecskékről és a gazdatisztről, aki épen egy sasot lőtt, meg a nagy gyümölcsterméséről és takarmány árakról.

Az előszobában Mary előrefutott, s felülről visszaszólt a Jörgen podgyászát tanácstalanul kezében tartó inasnak: „Ide kérem!“ kinyitotta a vendégszoba ajtaját, épen a saját szobája mellett, azután apjához sietett.

A beteg szeme felragyogott, mikor Maryt és Jörgent megpillantotta. „Édesapám, jegybe léptem Jörgennel!“ mondta Mary.

A Krog András arcán annyi jóság és öröm tükröződött, amennyit emberi arc kifejezhet. Jörgen sápadtan, zavartan állott Mary mögött. Legszivesebben odarohant volna, hogy átölelje, de érezte, hogy Mary szivesen veszi háláját, rajongását, a nagy jeleneteket azonban nem szereti. Boldogan nézett a Mary nevető szemébe. Megszoritotta a Krog András ép kezét és könnyes szemmel kereste tekintetét. Sokáig nem beszéltek egy szót sem. Végre Mary megszólalt: „És most gyerünk Éva nénihez!“

Diadalmasan ment elől és Jörgen rajongással utána. Szive megtelt boldogsággal és hálával, amiért Mary megbocsátott. Azt hitte, hogy künn a folyosón hátrafordul a leány és akkor . . . De csalódott. Mary egyenesen a Dawesné szobája felé tartott és kopogott ajtaján.

Mikor Dawesné megpillantotta Jörgent, összecsapta kezét, fejkötőjét igazgatta, igyekezett felülni, de mozdulni se tudott a nagy meghatottságtól. Csak sirt és áldólag terjesztette ki kezét. Jörgen megölelte, de nem csókolta meg.

Mikor végre szóhoz juthattak, Mary megkérdezte: „Nem gondolod Éva néni, hogy holnap el kellene mennünk Klaus bácsihoz is?“

„Igazad van gyermekem! Nagyon helyes! Mire várnátok?“ Jörgen ragyogott. Mary kiment, hogy Éva néni és Jörgen bizalmasan beszélgethessenek. Mikor később megint együtt voltak, Jörgen látta rajta, hogy: „Minden a szemnek, semmi a kéznek!“ Nehezére esett, de belátta, hogy rövidre kell fogni a gyeplőt annál, akinek olyan nagy bün nyomja a lelkiismeretét.

Mary szabadon akart rendelkezni magával. Diadalérzése megszépitette. Tegezte Jörgent, királynői keggyel, de semmi más engedményt nem tett, Jörgen csak várt, várt, de nem történt semmi egész nap. A zongorán öntöte ki végre panaszát. Mary kinyitotta az ajtókat, hogy Dawesné is élvezze játékát. „Szegény fiu!“ sajnálkozott az öreg asszony.

Másnap reggel Mary csak közvetlenül a hajó indulása előtt mutatkozott. Jörgen megbámulta elegáns párisi kosztümét. „Igazi nagyviági nő vagy! Ugy látom tetszeni akarsz a bácsinak!“

„Nem tagadom, meg aztán vasárnap is van!“ Hirtelen elkomolyodott. „Tudja Klaus bácsi, hogy apa milyen szerencsétlenül járt?

„Betegségét gondolod?“

„Nem, a betegség okát!“

„Nem tudom! Én nem szóltam róla senkinek. Még otthon se.“

Mary meg volt elégedve Jörgennel és egész uton kedvesen beszélgetett. Az esküvőjükről sugdosodtak és arról, hogy esküvő után: Jörgen egy hónap szabadságot vesz, meg stockholmi ut-

jukról és, hogy karácsonyra hazajönnek látogatóba, de előbb most hamarosan elmennek együtt Krisztiániába. Szóval felhőtlenül ragyogott fejük fölött az ég.

Sürü füstfelhők között találták Klaus bácsit. Az öreg azt se tudta, mit csináljon, mikor a ragyogó párt megpillantotta. Betessékelte őket a nappaliba és Jörgen még mielőtt leültek volna, belekezdett a mondókájába: „Tulajdonképpen azért jöttünk Klaus bácsi, hogy megmondjuk neked . . .“ Nem kellett sok szót vesztegetnie, Klaus bácsi leolvasta arcukról a nagy ujságot. „Gratulálok, gratulálok!“ A magas öreg ur mindkét kezével szorongatta a fiatalok kezét. „Bizony már régóta mondogatjuk, hogy soha sem látott a város szebb párt, mint ti vagytok . . . mert mi türés tagadás, mi titeket már régóta összeadtunk.“ Alig ültek le, Klaus bácsi elkomolyodott. „És szegény apád?“

„Már sokkal jobban van!“

Klaus bácsi fürkészőleg nézett hugára. „De hiszen nem tud többet . . . Nem fejezte be mondatát és Mary sem folytatta. Kinos szünet állott be nehány pillanatig

Azután a nehéz időkről beszélgettek. Hogy a részvények estek, nincs hajózás, nincs vállalkozás, a pénz egészen eltünik.

Beszélgetés közben Klaus bácsi többször Jörgenre nézett, mintha szeretné, hogy Maryval magára hagyja. Mary észrevette és intett Jörgennek. Ugy beszélték meg már utközben, hogy Mary fog egyedül és négyszemközt anyagi dolgokról beszélni az öreg urral. Jörgen felállt, a barátait emlegette, akik várják és elbucsuzott.

Alig tette ki Jörgen a lábát, Klaus bácsi aggódó arccal fordult hugához. „Igaz édes gyermekem, hogy apádnak olyan nagy veszteségei voltak Amerikában?“

„Mindenét elvesztette!“ Az öreg ur felugrott ijedtében. „Mindenét elvesztette?“ kérdezte tágranyilt szemekkel. „No akkor igazán nem csodálom, hogy a guta megütötte.“ Izgatottam szaladgált fel és alá a szobában. Bő nadrága lába közé csavarodott, s kezével hadonászva kiabált: „Igen könnyen hitt és bizott. Ostoba volt, ki az ördög hallotta, hogy valaki másra bizza egész vagyonát és soha ne ellenőrizze!? Hallatlan . . . De hát akkor tulajdonképen, hogy akartok összeházasodni?“

Maryt bántotta kissé az öreg kiméletlen modora, de erőt vett magán és kedvesen mosolyogva mondotta: „A te segitségeddel Klaus bácsi!“

Az öreg olyan megdöbbent arcot vágott, hogy Mary jónak látta össze-vissza fecsegni tücsköt-bogarat, hogy időt engedjen neki, mig nagy meglepetéséből felocsudik. Klaus bácsi ügyet sc vetett reá, épen, mint a medve a madárcsevegésre. „Ráismerek Jörgenre!“ tajtékzott. „Első dolga, hogy reám spekuláll Tudtam! Ha valami nem vág, tartsa öreg Klaus a hátát! Épen most, mikor jó magam is kenyér nélkül állok. Na hát ilyen szemtelenséget soha életemben nem hallottam!“ Az öreg egészen megfeledkezett Maryról, csak dühöngött és szitkozódott. Megérdemelné, hogy az örökségtől is megfosszam. Egyebet se tud, mint egyre ujabb követelésekkel előállni . . . Most még ráadásul . . . Ha ha ha . . . Nem rossz.“

Mary halálsápadtan ült. Soha életében meg

nem alázta senki. Soha másképp, mint hódolattal még nem beszéltek vele.

A fejét még se vesztette el. „Most én vezetem az apa könyveit“ — mondta hidegen: — „Tudom, hogy közös üzleteitek is vannak!“

„Jó, jó!“ felelt Klaus bácsi és félbe sem szakitotta izgatott szaladgálását. „Mi az a pár százezer korona? Különben, ha a könyveket vezeted, tudhatod, hogy az se jövedelmez ezidőszerint semmit.“

„Némileg tulozol!“

„Miért gondolod? Talán Jörgen megbizott, hogy add el a papirokat?“

„Jörgen egyáltalán nem bizott meg semmivel!“

Mary felállt egyenesen, sápadtan, bátran nézett az öregre, aki hirtelen egészen összehuzta magát előtte.

„Sajnálom, hogy nem tudtam előbb, hogy milyen ember vagy!“

Klaus bácsi fölényes biztonsága valósággal megsemmisült. Esetlenül és ostobán nézett Maryre. Egy szót se tudott szólni. Hagyta elmenni, pedig tulajdonképen tartóztatni szerette volna.

Az ablakból utána nézett és látta gyorsan, büszkén áthaladni a főtéren. Olyan szép volt, mint egy kép.

Nemsokára visszajött Jörgen Maryért. Helyesebben szólva azt hitte, hogy Klaus bácsi meghivja mindkettőjüket ebédre. Meghivás helyett ugyanazt a köszöntőt hallotta, amit Mary kapott, csakhogy még erősebb kiadásban. Klaus bácsi elégedetlen volt magával, s csak annál jobban igyekezett Jörgenen kitölteni boszuját. „Mi-

ért nem tárgyaltál magad velem?“ — kiabált. „Ahhoz igen gyáva vagy, ugy-e? Rá akarod beszélni Maryt, hogy adja el a részvényeket most, amikor semmit sem érnek? Haszontalan, könynyelmü fickó vagy!“ Jörgen ismerte Klaus bácsit. Tudta, hogy legokosabb semmit se válaszolni. Igyekezett minél hamarább kereket oldani és még szánalomraméltóbb hangulatban érkezett Maryhoz, mint azon a bizonyos reggelen, mikor a dombtetőről csüggedten nézett az elveszettnek hitt paradicsom felé. Eleinte Mary is sirt, de acélos lelke hamar visszanyerte egyensulyát. Diadalérzése magasságából nagyon mélyre pottyant, hanem a Jörgen kudarca meghozta jó kedvét. Alapjában véve nevetségesnek látta az esetet. Olyan pajkosan mulatott rajta, hogy Jörgent is felszabaditotta nyomasztó érzései alól. Egy negyed óra mulva utban voltak hazafelé. Két órás ut előtt álltak, pompásan ragyogó őszi időben.

A part mentén haladtak az országuton. A sürün váltakozó domb és homokpart, homoklapály és domb kitünően belevágott hangulatukba. A sötétkék tengert vitorlák és füstoszlopok töltötték meg.

Gyors léptekkel sietett a fiatal pár a sürün beépitett utcákon keresztül. Nemsokára a város végére értek. Marynek feltünt egy kert közepén álló csinos kis ház. „Kinek a háza?“

„Roy doktornőé. El is felejtettem boszuságomban mondani, hogy Röy Ferenccel találkoztam az imént.“ Mary megállott és akaratlanul elpirult. „Röy Ferenccel?“ kérdezte és mereven nézett maga elé, aztán tovább ment.

„A kikötő munkálatokat fogja vezetni. Tudod, hogy Irgens meghalt."

„Ugy? Irgens mérnök meghalt?"

„És Röy kapitány lesz az utóda."

„Vajjon megfelelő foglalkozás Röynek?"

„Sokan kérdezték. Mindenki csodálkozik, hogy mit keres itt." Jörgen nevetett és a Mary szemébe nézett. „Már elkésett!" Azt remélte, hogy szavaira jelentőségteljes és boldog pillantás lesz a válasz, de Mary nem nézett rá és egy szót sem szólt.

Sokáig hallgattak. Gyorsan jártak és élvezték a friss őszi szelet. Mary örömöt akart szerezni Jörgennek: „Tudod, hogy apának kétszázezer koronája van Klaus bácsinál?

„Hogyne, sőt kétszázötvenezer." Mary csodálkozott. „Klaus bácsi csak kétszázezret említett."

„Annyit fektetett be a Klaus bácsi vállalkozásaiba, de betegsége előtt megküldött ötvenezret."

„Honnan tudod?"

„Klaus bácsitól."

„Nyomát se találtam."

„Ugylátszik apád nem sietett elkönyvelni... Különben tudsz apád üzleti ügyeiről?" Mary nem akart nyilatkozni. Megállt, hogy válaszoljon valamit, de a szél ruhájába kapaszkodott, s szétborzolta haját. „Milyen szép vagy!" kiáltott Jörgen.

„Most legalább nem kell tovább várnunk!"

„Ugy gondolod, hogy összeházasodhatunk?"

„Igen."

„Nem lehet édes Mary, hiszen a részvények ezidőszerint semmit sem jövedelmeznek."

„Hát aztán? Nekivágunk, Jörgen!"

„Klaus bácsi beleegyezése nélkül?" Mary me-

gint megállott: „Azt hiszed, hogy kitagad?“ Jörgen kitérően felelt. „Ha tudnád Mary, hogy mennyit szenvedtem miatta attól a naptól kezdve, mikor magához vett. Mennyit kinozott. Mai napig is ugy bánik velem, mint valami neveletlen diákkal. Mindig rajtam töltötte ki a rossz kedvét.“ A Jörgen arca annyi keserüséget fejezett ki, hogy Mary megsajnálta. „Szegény Jörgen... Most már kezdek érteni egyetmást.“ Arra gondolt, hogy kemény leckék árán tanult meg Jörgen uralkodni magán. Azért tudja olyan jól leplezni indulatait. Szinte bámulta kitartását. Sokat ért el. Bizonyosan a zene volt egyedüli vigasza. Azért olyan tulzottan udvarias is... és azért olyan szentimentális. Most már értette, hogy miért olyan szigoru és kegyetlen alantasaival.

Ugy érezte, hogy némi felelősség terheli lelkiismeretét a Jörgen rossz sorsa miatt. A hosszu, hangtalan szerelem még sulyosbitotta helyzetét. Soha semmivel nem biztatta, sőt ellenkezőleg... Igazán nem csoda, ha végre elvesztette fejét. „Szegény Jörgen!“ mondta mégegyszer és megfogta kezét. Első gyöngéd közeledése volt. Erős szélroham fujta szoknyáját és hirtelen vissza kellett huznia kezét.

Befordultak az öbölbe. Mary megint megkérdezte: „Azt hiszed, hogy kitagad, ha összeházasodunk?“

„Mire házasodjunk össze?“

„Eladjuk a részvényeket.“

„No hiszen, ha ostobaságokat követünk el és eladjuk a részvényeket, mikor legrosszabbul ál-

lanak, akkor igazán kitagad." Mary még nem akarta feladni a küzdést: „Hát az erdők!"

„Az erdőkhöz még évekig nem lehet nyulni." Milyen jól értesült Jörgen! Milyen tisztán látta a helyzetet.

Az utolsó földcsikhoz értek Krogskogen előtt. A közelben egy furcsa öreg finn kutya lakott. Jó barátja volt Marynek. Veszettül ugatott, ha bárki közeledett, talán már rosszul látott, de ha ismerőst neszelt, nagy örömmel csóválta farkát. Ma ugy látszik nagyon haragudott, mert dühösen ugatott.

„Szent Isten, reád haragszik ez a kutya?" kérdezte Mary. Jörgen nem felelt. Lehajolt és felkapott egy követ. A kutya észrevette és egy halom rőzse mögé futott és még dühösebben ugatott. „Hagyd el!" kiáltott Mary, mikor látta, hogy Jörgen céloz.

„Kiváncsi vagyok, hogy odafut, ahova célozok? Épen a háta közepébe kapja a követ." Ugy tett, mintha elhajitaná a követ, a kutya futásnak iramodott, Jörgen célozott és épen a háta közepét találta. „Látod", dicsekedett Jörgen. „Nem sokan csinálják utánam."

„Lőni is ilyen jól tudsz?"

„Hogyne! Általában mindent, amivel foglalkozom... Kevés dologhoz értek, de alapos vagyok." Mary elismerte és a messziről ugató kutya is amellett tanuskodott.

Mielőtt hazaértek volna, Jörgen megkérdezte: „Mit gondolsz, elmondjuk apádnak és Dawesnénak?"

„A Klaus bácsi dolgát? Igen!"

„Azt hiszem, csak elszomoritjuk az öregeket.

Mondjuk inkább, hogy Klaus bácsi azt akarja, hogy tavaszig várjunk." Mary megdöbbent. Egyénisége tiltakozott, de Jörgen tovább beszélt: „Ismerem Klaus bácsit. Hamar megbánja, amit mondott. Bizonyos vagyok benne, hogy nemsokára magától fogja inditványozni, hogy várjunk tavaszig."

Mary már régen rájött, hogy Jörgen jól számit, de irtózott a görbe utaktól. „Hagyd csak" biztatta Jörgen — „majd elintézem! Kiméljük meg az öregeket a csalódástól."

„Jó, de mit mondjak?"

„Az igazat! Hogy Klaus bácsi nagyon örült eljegyzésünknek, de most nehéz idők járnak és jobban tesszük, ha várunk."

Mary beleegyezett. Tetszett neki, hogy Jörgen kimélni akarja a két öreget. Hálásan megköszönte és megint megszoritotta kezét. Jörgen nem engedte el. Kézenfogva mentek fel a lépcsőn. „Itt fogom zálogul egy csókra az előszobában!" gondolta Jörgen.

Kinyitotta az ajtót és előrebocsátotta Maryt. „Köszönön a szép sétát!" mondta Mary, jókedvüen bólintott és faképnél hagyta Jörgent.

Akármilyen óvatosan is igyekezett látogatásuk eredményéről beszámolni Jörgen, a két öreg nagyot csalódott. Krog András és Dawesné érthetetlennek, sőt kegyetlennek találták. Szegény Mary Krogskogenben töltse még az egész hosszu telet és Jörgen Stockholmban. Legfeljebb karácsonykor találkozhatnak néhány napra. A két öreg csalódása váratlanul hatott Jörgenre. Mereven bámult maga elé és összehuzódott, mint egy beteg madár. Alig felelt a Dawesné kérdé-

seire. Zongorázni se volt kedve. Utra készülődött, vissza Stockholmba.

Mary jókedvű maradt, mintha az egészhez semmi köze se volna; mintha a mai nap semmi kellemetlenséget se jelentene. Diadalérzése ép oly sziklaszilárd maradt, mint amikor tudatta apjával eljegyzését. Dudolva jött-ment a folyosókon, intézkedett, rendelkezett, mintha ő készülne utra. A vacsoránál pajkosan tréfált. Jörgen azt hitte olykor, hogy egyenesen kötekedik vele. Végre kitört. Azt mondta, hogy nem érti Maryt. Bizony sajnálhatná egy kicsit. Könnyü annak, aki kényelmes otthonában marad és két kedves emberéről gondoskodhatik. De milyen más az ő helyzete. Gyűlöli uj hivatását. Sajnálja, hogy szabadságoltatta magát a katonaságtól. Gyűlöli Stockholmot. Előre tudja, hogy milyen rosszul fogadják majd, mert nem tartozik a felsőbb tizezerhez és ráadásul norvég.

„Jörgen, elfelejtetted, hogy Jákob hét évig szolgált Ráhelért?“

„Épen annyit szolgáltam érted, Mary!“

„Hja, kissé korán kezdted, azért tartott sokáig.“

„Lehet is téged látni és nem...“

„Voltak más céljaid is Jörgen, nemcsak én.“

„Az öreg Jákobnak is voltak és ráadásul mindennap láthatta Ráchelt.“

„Ugyan Jörgen, ha valaki már olyan régóta vár...“

„Még várhat egy félévet, azt gondolod? Könnyen beszélsz, még soha életedben nem vártál... nem tudod, mi az. És ráadásul ingerkedsz velem és ugyancsak böjtön tartasz.“

„Panaszkodsz Jörgen?“

„Igen, igen!“

„Mondtam már, nagyon korán kezdted! Már elfelejtetted?“ Jörgen zavarba jött. „Fogalmad sincs róla“ — mondta kis szünet után — „hogy mit jelent várni!“

„Annyit mindenesetre tudok, hogy aki megszokta a böjtölést, könnyebben is birja!“ Mary nevetett, de Jörgen kedvetlenül gondolta, hogy hónapokig tartó távollét előestéjén, olyan kevés reménnyel a házasságra, kedvesebb is lehetne menyasszonya, ha csak egy kicsit szeretné.

Egy darabig a Krog András szobájában ültek, azután Dawesnénél. Jörgen hallgatott, Mary azonban vidáman beszélgetett. Dawesné nem győzött csodálkozni és sajnálkozva nézett Jörgenre. „Szegény fiu... Majd a karácsonyt nálunk töltöd.“ Mary közbeszólt: „Éva néni, Stockholm sokkal mulatságosabb karácsonykor.“

Azután felállt és jó éjt kivánt: „A hosszu séta kifárasztott és holnap korán reggel kell felkelnem, hogy kikisérhessem Jörgent.“

Dawesné megkérdezte később Jörgentől, hogy történt-e köztük valami? Nem akarta hinni, hogy nem koccantak össze. Jörgen semmivel sem tudta indokolni rossz kedvét. Nem volt türelme tovább ülni és indult lefeküdni. A folyosó szokatlanul sötét volt. Tapogatózva jutott el szobájáig. Csak mikor lámpát gyujtott, jutott eszébe, hogy reggel még nyikorgott ajtaja, s már azóta úgylátszik megolajozták, mert egész nesztelenül nyílik. Még sohse látott ilyen háztájat, ahol a legcsekélyebb rendetlenség sem kerüli el a figyelmet és azonnal reparálnak minden hibát. Milyen boldog volna, ha itt élhetne nyugod-

tan, kényelmesen és élvezhetné az élet örömeit a maga módja szerint.

Csak kitartás! Tűrni kell a Mary szeszélyeit is, mint ahogy türt Klaus bácsinak mig üt az órája.

Vetkőzni kezdett. Az ajtó halkan kinyilt és Mary lépett be hosszu hálóruhában, ragyogó szépen. „Nem akarom, hogy tovább várj, Jörgen.“ És eloltotta a lámpát.

VII.

Egyedül.

Másnap reggel énekszóra és zongorajátékra ébredt. Előbb csak félálomban, aztán a felujúló emlékekkel egyre világosabban hallotta a Jörgen hangját. Nyitott ablaknál énekelt, ujjongó örömteljes hymnuszokat.

Mary sietve ugrott ki ágyából és sietve öltözködött, hogy kikisérhesse Jörgent a hajóhoz. Öltözködés közben gondolatai a Jörgen mámoros boldogsága felé csapongtak. Közelről akarta testet, lelket átjáró háláját és magasztalását élvezni. Életének ünnepelt királynője akart lenni, mert szabad akaratából az élet legszebb ajándékát nyujtotta át. Jutalmul a hosszu szenvedésért. Előitélet és fenntartás nélkül. Már látta maga előtt ragyogó arcát, minden mozdulatát és vágyódva várta a találkozást. Köszönetet és rajongást várt.

Világoskék pongyolában nehány pillanatig feszült izgalommal állt a zongoraszoba ajtaja előtt, mig végre a kilincsre tette kezét. Jörgen úgy elmerült játékába, hogy észre se vette közeledését, csak mikor már egészen mellette állt. Sugárzó arccal nézett fel, aztán lassan, ünnepélyesen felállt. Nem akarta a hangulatot rontani, magához ölelte Maryt, megcsókolta haját és lassu, óvatos mozdulatokkal simogatta arcát, mintha rejteni, takarni akarta volna. Férfias jóságoskodással akarta keresztülsegiteni szégyenkezését. Igyekezett minél megnyugtatóbb és gyöngédebb lenni.

„Reggelizzünk gyorsan!“ sugta barátságosan és mégegyszer megcsókolta a leány szép haját és magába szívta illatát. Szelid, de határozott mozdulattal megölelte derekát. Még az ajtónál résztvevően kérdezte: „Ugy látszik jól aludtál, hogy olyan későn keltél fel?“ Szabad kezével apáskodva nyitotta ki az ajtót és részvéttel nézett rá, mert kérdésére nem kapott választ. Mary nagyon sápadt és zavart volt. „Édes kis leányom!“ suttogta.

Az asztalnál végehossza se volt a sok gyöngéd gondoskodásnak, annál is inkább, mert Mary nem evett. Az idő azonban rövid volt, Jörgennek önmagáról is kellett gondoskodnia, s igy nem igen beszélgettek. Mary hallgatott. Ugy találta, hogy Jörgen még a kést és villát is valahogy egészen másképp, uralkodó mozdulatokkal tartja... úgy is néz rá, úgy is beszél vele. Valószinüleg bátorságot akar beleönteni. Azok után, ami tegnap történt. Szerette volna a tányért mindenestül, ami rajta volt, a fejéhez vágni.

Szóval a nagy diadalének úgylátszik a saját sikerének szólt.

Egy korsó bor állt az asztalon minden étkezésnél. Jörgen megivott egy nagy, tele pohárral, aztán méltóságteljesen felállt: „Bocsáss meg! látni akarom, hogy a szolga rendbe hozta a csomagomat!“ — szólt vissza az ajtóból.

Néhány pillanat mulva ismét bejött. „Rövid az időnk!“ Gyorsan betette az ajtót maga mögött, megölelte Maryt és hevesen csókolni kezdte. „Elég“ mondta Mary régi királynői hangján és elfordult. Büszke léptekkel ment az előszobába, felvette kabátját, kalapot keresett elő, megnézte, hogy milyen idő van és kézbe vette napernyőjét.

A cseléd kinyitotta a kaput. Mary gyorsan kilépett. Jörgen vérig sértődötten utána.

Egy darabig hallgattak. Ugy forrongott minden érzés a leány lelkében, hogy majd eltörte napernyőjét, mikor végre eszébe jutott, hogy kinyissa. „Tudod“ — szólalt meg egészen idegenszerü hangon hirtelen — „feleslegesnek tartom a levelezést. Nem is tudok leveleket irni.“

„Szóval, azt akarod mondani, hogy ne irjak?“ A Jörgen hangja is megváltozott. Mary nem felelt, nem is nézett reá. „És, ha történik valami?“ kérdezte Jörgen.

„Hát akkor... ott van Éva néni!“ Kis szünet után még azt is hozzátette: „Bizonyosan te se vagy valami rendkivüli levélhős. Nem sokat vesztek!“

Jörgen szerette volna megverni.

Ráadásul még a furcsa, vén finn kutya is kinn volt a hajóhidnál egész házanépével. Alighogy észrevette Jörgent, kezdődött a multkori koncert.

Hiába fütyültek és kiabáltak a tulajdonosai, nem használt semmi. Mindenki az érkezőkre nézett. Jörgen rögtön egy kő után hajolt. Mary halkan kérte, hogy hagyjon békét a kutyának. A gőzös épen kikötött és elterelte a figyelmet róluk. Jörgen csak arra várt. Elhajitotta a követ és a kutya hangosan vonított. Jörgen azután leghóditóbb mosolyával Maryhoz fordult, megköszönte a szives vendéglátást és levette kalapját.

Az illem úgy kivánta, hogy Mary ott álljon, mig a hajó elindul, sőt még az ernyőjével is integetett. Jörgen mosolyogva és diadalmasan köszönt vissza a gőzösről.

Mary dühöngött. De Jörgen is.

A ruhám szegélyét kellene, hogy csókolja és porig hajoljon előttem!... gondolta Mary.

Már tegnap este is sejtett valami durvaságot. Jörgen sehogysem akarta elengedni. Cselhez kellett folyamodnia és bezárta ajtaját végre. Csakhogy tegnap még a hosszas vágyódás beteges eredményének tulajdonitott mindent.

Most már tisztán látott. Semmi kétség, csak a sokat tapasztalt ember foghatta igy fel a dolgot. Nagyot csalódott. Legfinomabb ösztönökkel védett és nevelt énjének legjava sülyedt visszataszitó csalódásba.

Egész nap nem tudott menekülni a gondolattól. Ugy érezte, hogy elárulták, csuffá tették. Először elhárított magáról minden felelősséget, azután megint mindent magára vett és haragudott élhetetlensége miatt. Egyszer azt mondta: Erőszakot követett el rajtam, hiába adtam önként oda magam. Máskor pedig: Bizonyosan mé-

lyebben gyökerezik a hiba, csak nem tudok eligazodni.

Még szerencse, hogy szobája érintetlen és tiszta maradt. A másiknak küszöbét sohasem fogja átlépni többet; sohasem fogja látni.

Jörgennel is végezett.

Vajjon Jörgen tud hallgatni? Bizonyára... különben hallott volna régi dolgairól is... Mégis borzasztó, hogy van valaki, aki tudja, hogy... Sirt tehetetlen kétségbeesésében. Ugy érezte, hogy életkedve örökre megtört. Ugy fogja kinozni, mint a lidércnyomás. És épen, mikor legmagasabban érezte magát.

Akart még egyszer találkozni Jörgennel. Meg akarta mondani, hogy kinek tartotta, hogy ki. Hogy kihez vélt bemenni és kihez ment be. Ne diadalmaskodjék. Szerette volna ismerni a Jörgen multját. De kitől kérdezze? Ki tudhat valamit róla?

Másnap reggel, mikor felébredt, nyugodtabban gondolkozott. Egész véletlenül fog a Jörgen multjáról kérdezősködni, hogy senki ne sejtse. A találkozást is, a szakitást is el kell még halasztani a két öreg miatt. Legfontosabb volt most, hogy saját életét ujra felépítse a zürzavarból, hogy kijusson a romlásba vezető, fülledt légkörből.

Nem látott más utat, mint keményen dolgozni, s munkája eredményéből új erőt meríteni.

Munka és kötelességérzés. Felkönyökölt ágyában, mintha emelkedését igy is jelképezni akarná. A következő pillanatban már talpraugrott és öltözködéshez látott.

A Klaus bácsinak kölcsönzött ötvenezer korona

amellett tanuskodott, hogy apjának van még vagyona Amerikában a testvérüzleten kivül is. Talán részvényekbe fektették az érintetlen kamatokat. A felszabadult ötvenezer koronát talán nemrégiben Amerikából küldték haza. Tegnap óta sokat foglalkozott gondolatban az ötvenezer koronával. Elhatározta, hogy átnézi az apja amerikai levelezését, ott bizonyosan ráakad a relytély nyitjára. Sokáig hiába kutatott. Végre kinyitott egy kis ládát. Sokszor látta még utazásuk idején, de sohsem tudta, hogy mi van benne. A kulcsát megtalálta apja erszényében. Benne volt az egész amerikai levelezés s a kérdéses ügy is. Ugy látszik az anya halála után, apja egész külön kezelte vagyonát. Minden valószinüség szerint tekintélyes összeg van még künn Amerikában, még ha a millió dollár el is veszett. Lázas izgalom fogta el. Apja bizonyosan azt olvasta a levelekből, hogy mindenét elvesztette Amerikában. Mindenki azt hitte. Zugott a a feje, mikor bement apjához. Körülményesen elmagyarázott mindent és kijelentette, hogy feltétlenül ki kell mennie azonnal Amerikába, hogy tisztázza a helyzetet. Krog András megijedt, de belátta, hogy Marynek igaza van és beleegyezett.

Dawesnét nehezebben lehetett meggyőzni. Rögtön észrevette, hogy valami történt, amiről Mary mindenáron el akarja terelni figyelmét. A Mary lénye ebben az ügyben heves és ellentmondást nem türő lett. Dawesné nehány szelid ellenvetéssel beérte: Olyan viharos ilyenkor a tenger!

Mary három nap mulva utban volt Amerika felé. Egy angolul beszélő leányt is vitt magával.

Különben majd csak talál valakit Amerikában, aki utba igazitsa. Sok ismerőse van.

Minden simán folyt le. Másfél hónap mulva haza is jött. Ideje volt, mert épen be akarták perelni Krog Andrást, hogy egész vagyonával felelős, holott csak az üzletbe fektetett tőke erejéig volt felelős.

Könnyen bizonyithatták.

A sikerből bátorságot meritett. Miért ne menjen tovább? Most volt tőkéje és nagyon szeretett volna valamihez kezdeni. Leginkább faüzlethez. Miért ne tanulhatná meg épen ugy, mint más? A kettős könyvvitel sem lehet boszorkányság. Rögtön tanuláshoz fogott.

Krog András valósággal feléledt, mióta leánya hazajött. Örült, hogy sikerült a fivére csődtömegén felül álló vagyont megmenteni. Nagyon is szivén feküdt a Mary jövője.

Dawesné szemmel láthatólag gyöngült. Mintha tevékeny ereje véget ért volna. Még Jörgen felől se tudakozódott. Nem is irogatott már senkinek.

Mary az intézővel vezette a gazdaságot, s egy üzletemberrel kezelte a vagyonát. Mellesleg órákat vett és tanult. Hetenként kétszer bement a városba.

Novemberben levelet kapott Krog András egy Kristiániában élő közeli és nagyon gazdag rokonától, akinek leánya jegybe lépett. Meghivta Maryt a családi ünnepélyre.

Mary maga is csodálkozott, hogy milyen nagy kedve kerekedett elfogadni a meghivást. Dudolva jött-ment a szobákban, folyosókon és utra készülődött. Vágyódott uj környezet, uj hódolások

után. Elégtételfélét keresett. Kénytelen volt beismerni

Alig töltött néhány napot a fővárosban, már levelet kapott Krog András. Nem győzték dicsérni benne Maryt. Nem a fiatal jegyespár, hanem Mary a központja minden társaságnak. Ünnepelik és rajonganak érte. Elsősorban a jegyespár. Csodálatos szépsége, előkelő modora, tudása, tapintata felejthetetlen emlékeket hagyott. Talán megengedik, hogy még nehány napot körükben töltsön.

Krog András beküldte a levelet Dawesnéhoz azzal az üzenettel, hogy hamar küldje vissza, mert szeretné még sokszor elolvasni.

A levél érkezését követő nap Mary megint otthon volt. Korán reggel, csendesen bement apjához. Krog András megijedt, mikor meglátta. Azt mondta, hogy beteg volt. Erősen látszott is rajta. Arca nem csak sápadt, hanem hamuszürke volt, a szemei beestek, a hangja fáradt. Hosszan és gyöngéden megcsókolta apját. Nem akarta látni a dicséretével telt levelet. Egyáltalán nem akart városi tartózkodásáról beszélni. Nehány pillanatra bement Dawesnéhez is, aztán sietett lefeküdni.

Dawesné aggódva nézett rá.

Mary egész nap aludt. Este felébredt és evett egy keveset, aztán egész éjjel tovább aludt.

Reggel olyan jó szinben volt, mint rendesen. Az intéző, a kertész, a házvezetőnő tárgyaltak, számoltak vele. Később mosolyogva ment apjához. Krog András örvendett, hogy megint ilyen frissnek látta.

Azért jött, hogy házasságának most nincs már

semmi akadálya. Krog András nagy erőfeszitéssel válaszolta, hogy már ő is gondolt reá. Szeme és ép keze többet mondtak, mint szavai.

Mikor Mary Dawesnénak is elmodta ugyanazt és azt is hozzátette, hogy legszivesebben azonnal Stockholmba utazna, hogy közölje „vele“ elhatározását (a Jörgen nevét nem ejtette ki) az öreg asszony hirtelen visszanyerte lelkierejét, felegyenesedett és sirvafakadt. Mary nem birta tovább. Odaborult az ágyra és zokogva suttogta: „Igen, igen Éva néni, igy van!“ Soha életében nem sirt még olyan keservesen. Végre lecsillapodott kissé: Édes néni, az Istenért, ha apa hallaná véletlenül!“ Tompitott hangon beszéltek tovább és Dawesné könnyek között mondta el, hogy ő is ugy járt. Későn vette észre, hogy vőlegénye, milyen haszontalan ember... Meg kellett esküdniök... „Látod gyermekem, ilyenek a nők, sohsem jön meg az eszük!“

„Miért is hoztátok ezt az embert az életembe. Ugy sugta az ösztönöm, hogy tartsam távol magamtól . . . de ti tulharsogtátok . . . Nem, nem Éva néni . , . Nem akarok szemrehányást tenni. Mit ér a panasz? Nincs más hátra, mint behunyt szemmel beugrani.“

Dawesné nem értett egyet vele. „Tégy ugy, mint én. Ha a becsület meg van mentve, elváltok.“

„Nem . . . akkor összekötő kapocs lesz már közöttünk . . . Istenem, Istenem!“ Nyögve kapaszkodott öreg barátnőjébe és a párnába fojtotta kitörő kétségbeesését. Dawesné tanácstalanul ült és átölelte. „Nem értelek!“ mondta. Mary felemelte fejét. „Nem értesz? Hiszen csak azért

tette, hogy magához kössön. Jól ismert!" Zokogva borult megint az ágyra. „Nincs mentség!" jajgatott időről-időre kétségbeesve.

Dawesnének se bátorsága, se ereje nem volt ennyi fájdalom lecsillapitására.

A kitörés jót tett. A nagy felháborodás elcsitult. Dawesné érezte, hogy Mary lassanként egyébre gondol. Felemelte fejét. Kisirt szemében gyülölet villámlott. „Azt hittem, hogy gentlemané lettem és üzér kezébe jutottam." Lassan felállott.

„Meg fogod mondani neki is leányom."

„Soha, egy szóval sem. Semmit. Csak azt fogom mondani: Meg kell esküdnünk."

Négy nap mulva Jörgen levelet kapott a külügyi hivatalban Marytől: „A Grand Hotelben lakom. Pont kettőkor várlak a hotel előtt, az utcán."

Jörgen rögtön tisztában volt a helyzettel. Sietett, mert már háromnegyed kettőre járt. Csak a lépcsőn tünt fel neki, hogy Mary az utcán akar találkozni vele.

Nem akarja szobájában egyedül fogadni.

Jörgen megváltoztatta szándékát. Előbb hazament és kiszabaditotta kis fekete pudli kutyáját a fogságból. Ritka szép kölyökkutya volt. Jörgen dressirozta. Mindig szeretett dressirozni.

Lucskos sáros idő volt künn. Jörgen megparancsolta a kutyának, hogy maradjon a járdán. Nehány szökési kisérlet után, engedelmeskedett is. Nagyon félt a bottól.

Mary a hotel előtt állott. Karcsu alakja messziről feltünt. Körülötte sehol, egy teremtett lé-

lek. A Jörgen szive hangosan dobogott. Bátorsága kissé inába szállt.

Mary csak akkor lett figyelmes, mikor a kutya barátságosan ugrándozott mellette. Nagyon szerette a kutyákat, s csak a folytonos utazgatás miatt nem vett már régen kutyát. A jól gondozott, csinos, ügyes kis állat rögtön megnyerte tetszését. Lehajolt hozzá, csak, mikor megint felegyenesedett vette észre Jörgent. „A te kutyád?" kérdezte, mintha csak öt perccel előbb váltak volna el.

„Igen!" felelte Jörgen és tisztelettel megemelte kalapját. Mary megint lehajolt: „Kedves kis kutya vagy. Igazán ügyes jószág! De ne ugorj ilyen nagyokat."

„Ne ugrálj!" duplázott rá Jörgen szigoruan.

„Hova menjünk?" kérdezte Mary.

„Még sohasem jártam itt."

„Ha egyenesen tovább megyünk, s a következő sarkon jobbra fordulunk a John Eriksen szobrához érünk."

„Jó! Ugy is szeretném látni." Utnak indultak.

„Jösz mindjárt?" kiabált Jörgen a kutyára és felemelte botját. Nagyon megsértődött, mert Mary kezet se nyujtott. A kutya kelletlenül engedelmeskedett, de Mary kedveskedő simogatása hamar megvigasztalta.

„Amerikában voltam néhány hétig." mondta Mary.

„Igen, hallottam."

„Sehol sem találtam nyomát az ötvenezer koronának, amit mult izben emlitettél, s akkor azt gondoltam, hogy talán Amerikából küldték. Tényleg úgy is volt. Feltétlenül ki kellett men-

nem, hogy megmentsem a menthetőt. A tőke elveszett."

„Nos?"

„Az évek során felgyült kamatokat hazahoztam."

„Jól volt elhelyezve a pénz?"

„Európában nem lehetett volna jobban."

A kutya megint leszaladt a járdáról s néhány botütést kapott. Mary megbotránkozott: „Édes Istenem, hiszen szegény kis állat nem tudhatja."

„Dehogy nem tudja. Csak nem akar engedelmeskedni."

Gyors léptekkel mentek tovább. „Miért beszéltél a pénzről? Mi a szándékod?"

„Mindjárt megesküdhetünk!"

„Mennyi pénzed van?"

„Néhány százezer..."

„Dollár?"

„Nem, korona... és még azonkivül ötvenezer."

„A többi ezidőszerint nem jövedelmez, hiszen tudod."

Mary kellemetlenül érezte magát. A hangja elárulta lelkiállapotát: „Ott vannak még az erdők is."

„Majd három év mulva hasznát vehetjük. Esetleg öt évet is várhatunk. Attól függ, hogy fejlődnek."

Mary tudta, hogy igaza van. Minek is említette?

„Tiz-tizenkétezer korona évi jövedelem nem elég?"

„A mi helyzetünkben nem."

Nagy térséghez értek.

A kutya összeakadt néhány szabadságoló matróz piszkos, kövér kutyájával. Mire észrevették, már a sárban hempergett. Nagy nehezen visszahivták. Jörgen keményen rávágott. A kutya vonitott és aztán alázatosan kullogott Jörgen után. „Furcsa, hogy nem tudsz békességben élni a legjobbindulatu kis kutyákkal sem." Az otthoni szomszéd finn kutyájára gondolt. Jörgen nem felelt. Csak később kérdezte: „Klaus bácsi tud már az amerikai pénzről?"

„Rajtunk kivül senki sem tudja. Miért kérded?"

„Legjobb volna nyiltan beszélni Klaus bácsival."

Mary csodálkozva állott meg.

„Klaus bácsival?"

Jörgen is megállott. Szembenéztek.

„Csakis igy megyünk valamire."

„Klaus bácsinál?" Mary sehogysem értette.

„Sokat tenne a családi becsületért" — mondta gyors oldalpillantással Jörgen és tovább indult. Mary krétafehér lett, de azért még tovább ment Jörgennel. „Azt akarod, hogy mindent elmondjunk?" suttogta. Jobban megalázni alig lehetett.

„Bizonyosra veszem, hogy sikerülni fog. Most már nem fogja beleegyezését megtagadni" — mondta Jörgen szinte jókedvüen. Talán számitott erre az eshetőségre is. „Ha Klaus bácsi semmit sem tud az amerikai pénzről, többet fog adni. Érted?"

Hogy gondolt mindenre. Mary undorral bár, de elismerte, hogy körültekintő. Határozottan jelentékenyebb ember, mint gondolta. Ha érvé-

nyesithetné tehetségeit, még sok meglepetést szerezne a világnak.

Mary mind jobban összehuzódott, mint perzselő hőségben a virágszirom. „Magad akarod Klaus bácsival rendbehozni a dolgot?“

„Veled utazom haza, természetesen. Nem is kellett volna jönnöd. Értesités is elég lett volna.“

Mary lehajtott fejjel, remegve járt. A Jörgen fölénye egészen háttérbe szoritotta, agyonnyomta. Undorodott nézeteitől. Megint olyasmit érzett, mint egyszer régen. Lábai felmondták a szolgálatot.

Jörgen nagyot kiáltott: „Gyere te sátánfajzat!“ Megint a kutya. Piszkos cimborája letéritette a jó utról. A Jörgen hangja sajátságosan megváltozott, mikor parancsolt. Elfojtotta és mégis élesen hangzott.

A kutya már jól ismerte és kétkedve nézett reá. A másik pillanatban győzött áldott könnyelmüsége és vidáman bakalodott pajtásával.

Épen a John Eriksen szobor előtt voltak. Mary felnézett a szoborra, a John Eriksen jóságos, gondolkozó arcába, mig szemébe könnyek gyültek. Olyan szerencsétlen volt.

Jörgen a kutyával bajlódott. Elvből nem engedett az állatnak soha, semmiben. „Gyere ide kis hamis“ szólalt meg hizelegve. A kutya néhány vidám szökkenéssel, közeledett, aztán meggondolta a dolgot, visszafordult pajtásához, s mindketten a legnagyobb sárba hemperegtek.

Néhány járókelő mulatságosnak találta a kutya engedetlenségét és megállott bámészkodni. Jörgen ingerült lett. Mary érezte és szerette volna megmenteni a szegény állatot. Halkan sugta

franciául: „Nem helyes csalogatni előbb, aztán megverni.“ Jörgen még jobban nekivadult: „Nem értesz hozzá!“ felelte szintén franciául és ismét hivogatta a kutyát. „Gyere kutyám!“

„Ne higyj neki!“ kiáltott az angol matróz. Már késő̈n. Jörgen háta mögé dugva a botot közeledett. A körülállók nevetése egészen kihozta a sodrából, de mérsékelte dühét és szelid hangon beszélt. A kutya jóindulatu állatok jóhiszemüségével nézett reá.

Jörgen fülön ragadta. Az állat vonitott. Mary franciául kérlelte: „Ne üsd!“. És Jörgen ütötte. A kutya keservesen orditott, talán inkább félelmében, mint fájdalmában. Jörgen tovább ütötte, nem nagyon keményen és főkép azért, hogy a körülállókat bosszantsa. A kutya olyan rémségesen vonitott, hogy Mary nem birta hallgatni tovább. A John Eriksen jóságos, nagy szemére szegezte tekintetét és azt mondta: „Elvertél magadtól, Jörgen.“

Jörgen nyomban elhagyta a kutyát és feléje fordult. Mary sápadtan, villámló szemekkel, kiegyenesedve állott és fölötte a John Eriksen feje. A következő pillanatban sarkon fordult és sietve távozott. A kutya könnyü, vidám szökkenéssel utána.

Az emberek nevettek. Különösen az angol matrózok, kihivó gunnyal. Jörgen a leány után futott.

Mikor Mary észrevette, hogy a kutya nyomon követi és szeméből lesi további sorsát, rettegése vad vidámságba csapott át. Ilyen volt a természete. Tapsolt és futott, a kutya vakkantva ug-

rált mellette. A varázs megtört, ledobta magáról a szégyent és megmenekült a férfi lényétől. Hátra nézett. Jörgen az illem kedvéért nem mert gyorsabban járni.

„De mi ketten merünk, ugy-e?“ kérdezte nevetve a kutyától és tovább futott.

Később meglassitotta lépteit. Játszott a kutyával, beszélt neki, Jörgen oly messze maradt mögöttük. „Tulajdonképen Liberatornak kellene hogy hivjalak, de az igen hoszu név egy ilyen apró, fekete jószágnak. John lesz a neved. A kedves jó ember után, akinek a nézéséből bátorságot meritettem... „Derék dolog, hogy velem jöttél és nem maradtál a másikkal. Jól tetted. Nagyon jól tetted. A nagy ember, akiről elneveztelek is ugy tett. Nem tartott a rabszolgakorbácsolókkal, azokhoz huzott, akik szabadságot hirdettek.“ Befordultak a sarkon.

Mikor Jörgen a hotelhez ért, azt mondták neki, hogy Mary nincs otthon. Pedig látta a kapunál eltünni. Hiába mondta, hogy kutyája a hölgynél maradt. Nem akartak tudni róla.

El kellett mennie. Maryt is elvesztette és a kutyát is.

Fenn a hotelszobában Mary tovább játszott a kutyával: „Ugy-e az enyém akarsz lenni? Velem jösz kicsi, fekete John?“ Tapsolt, hogy a kutya vidám igeneket ugasson. Ezzel a tulajdonjogot eldöntötte. Később levelet kapott Jörgentől, valószinüleg a kutyakérdésben. Olvasatlanul elégette.

Attól tartott, hogy künn a vonatnál találkozni fog vele, de Jörgen nem mutatkozott.

Egész éjjel aludt. A kutya az utazó pokrócon mellette.

Reggel felé felébredtek a gondolatok. Egyedül állott. Egyedül a nagy felelősséggel.

Mostanig erőszakkal belelovalta magát az egyetlen mentségbe: rögtön megesküdni Jörgennel, külföldön világra hozni a gyermeket és kitartani, amig csak lehet.

Most lehetetlennek találta volna házasságot kötni valakivel, akit megvetett, csak azért, hogy védekezzék. Megpróbálta környezetéért és kiváltságos helyzetéért. Nem akart foltot türni az ünneplő ruháján.

Most egész hangosan felkiáltott: „Pfuj! Pfuj!" A kutya csodálkozva nézett reá: „Vége van a kutyakomédiának, hallod? Vége van!"

De most?

Amig becsülete kedvéért szükségesnek találta, végigjátszani a „kutyakomédiát" egy pillanatig se gondolt komolyan az utolsó mentségre.

Most komolyan mérlegelte.

Szomoruan nézett a kis kutyára, aztán betemette fejét bundájába és sirt. Hiszen olyan fiatal volt még, nem akart meghalni.

Először sirt önmaga miatt. Sajnálta saját magát. Mivel érdemelte sorsát? Jóformán maga se tudta, hogy tulajdonképen hogy történt az egész.

A kutya észrevette, hogy busul. Le nem vette szemét róla és kezét nyaldosta, nyöszörgött, a farkát csóválta, nem nyugodott, mig ölébe nem vette. Akkor elkezdett kapkodni a keze után. Mary belement a játékba. Sokáig gyerekesen mulattak. Akárhányszor abbahagyta volna Mary, a kutya mindig ujra kezdte.

„Te kis fekete John, szakasztott olyan vagy, mint egy szerecsen... És mindig keresztapádra emlékeztetsz, aki felszabaditotta a feketéket. Te is felszabaditottál a rabszolgaságból... De látod, kicsi kutyám, mihaszna szabaditottál fel — ha nem élhetek veled. Ugy-e? és megint sirva fakadt.

Sürün lefátyolozva hajtatott egyik állomástól a másikhoz. Nem látott ismerőst... Istenem, ha tudnák...

Egész uton látta képzeletben a halálra itélt varjat, melyet Jörgen egyszer fel akart emelni, véresre hasitott nyakával, feltépett hasával, tátongó szemüregekkel.

Körülötte fehér téli tájkép bontakozott ki. Rég nem látott itthon telet. Hó takart mindent, csak a fjord nem adta még fel a küzdelmet és feketén, kihivón morajlott a partok felé.

Künn a természetben még jobban érezte tehetetlenségét. Meddig várjon? Nem volna jobb minél előbb eltünni?

Töprengései között apja arcát látta maga előtt. Nem élhet ugy tovább, hogy mindent el ne mondjon. És soha, soha sem mondhatja el. Még azt sem fogja elmondani, hogy szakitott Jörgennel. Nem élné tul.

Talán legjobb volna most mindjárt végezni... És apja? Egész bizonyosan belepusztul!

Egész uton nem félt már senkitől, semmitől, önmagától sem, csak egyedül Krog Andrástól.

Olyan kimerülten, olyan remegő félelemmel érkezett haza, hogy sirni kezdett, mikor házukat megpillantotta. Kevesen jártak olyan nehéz utat, mint amikor most felment a házig. Megmosdott,

átöltözött szobájában és meghagyta a cselédnek, hogy értesitse Dawesnét és apját hazaérkezéséről. A kis Nanna a kutyával hancurozott. Marynek minden hang terhére volt, de nem szólott.

Fáradt arcán erősen látszottak a sirás nyomai. Nem is bánta, legjobb lesz, ha meglátják rögtön rajta, hogy baj van. Csak tulélné! Majd aztán elmondja, hogy nehéz, fáradságos utja volt, s hogy Jörgen nem találja anyagi helyzetüket elég megfelelőnek ahhoz, hogy megesküdjenek. Klaus bácsi segitségére kell várni.

Legalább csak kisirhatná kétségbeesését kissé... aztán előkészithetné a többire. Csak tuléljel

Mit tegyen? Ha sokáig várakoztatja apját, még türelmetlenebb lesz és rosszat fog sejteni.

Reszketett az ajtó előtt. Nem annyira félelemtől, mint bánatában, hogy nem borulhat apjára, nem sirhatja ki magát nála és nem mondhat el mindent.

Az élet könyörületes olykor.

Nem értesithették Krog Andrást a Mary érkezéséről, mert aludt. Az ápolónő künn a folyosón várta egy darabig, hogy megmondja. Éppen abban a pillanatban, mikor Mary jött, az ápolónő az ebédet hozó leány elé ment a lépcsőre.

Mary benyitott apjához, de megállott az ajtóban, mert az ápolónő már háta mögött suttogta: „Alszik, kisasszony!“

A kutya semmivel sem törődve rohant a szobába, lábait az ágy szélére rakta, s feje épen a beteg arca előtt volt. Krog András felébredt s a fekete fej merőn néző szemébe tekintett. Tágranyilt szemekkel, rémülten bámult egy pillanatig

a kutyára, aztán megakadt Maryn, aki halálsápadtan állt az ajtóban. Látnoki nézéssel járta át Krog András a leány alakját, aztán lehanyatlott feje. Mary lelke mélyéig érezte a tekintetet.

„Meghalt!“ kiáltott az ápolónő és az ágyhoz rohant.

Mary nem akarta hinni, de mikor végre megértette, szivettépő zokogással borult apjára. Kiáltására a szomszéd szobából Dawesné jajveszékelése felelt. Mire bementek hozzá, már eszméletlenül feküdt. Néhány szót dadogott angolul, de senki sem értette. Az orvos kijelentette, hogy nemsokára befejezi szenvedéseit.

Mary minden önuralmát összeszedte. Csak most, csak most legyen elég ereje. Csak nem sirni, csak nem gondolkozni, nem orditani! Megtenni mindent, amit mondanak, tanácsolnak... az apja testvérét hivatni... és legyőzni fájdalmát a nagynénje kétségbeesése előtt. „Segits, segits, hogy ne őrüljek meg!“ Az orvosnak azt mondta: „Ugy-e nem én öltem meg? Ugye nem?“

Az orvos kényszeritette, hogy feküdjék le. Hideg borogatásokat rendelt, mellette maradt és lelkére beszélt, hogy szedje össze magát.

Csak korán reggel, mikor Nanna bejött a kis kutyával, könnyitett sirással lelkén.

Napközben elárasztották részvéttáviratokkal, a telefon folyton csengett, meleg érdeklődők ontották részvétüket. Az általános meghatottság jól esett lelkének, némileg könnyitett gyászán. A nagy tisztelet, rajongás, mellyel apjáról beszéltek, megerősitette. Csak az egyik sürgönyből tudta meg, hogy Dawesné is meghalt. A nagy,

általános részvét ezen a megrázkódtatáson is keresztül segitett.

Legjobban meghatotta egy Párisból érkező sürgöny: „Édes Mary, vajjon nagy gyászodban vigasztalhat némileg, hogy nálam pihenhetsz, rendelkezhetsz velem? Utazhatunk, ha akarod, vagy odajövök, mindent megteszek, amit akarsz. Hűséges Aliceod."

Tudta, hogy Alicet ki értesithette.

Jörgen is sürgönyzött: „Ha tudnám, hogy legcsekélyebb mértékben is szükséged van reám, azonnal jönnék. Kétségbe vagyok esve."

Három nap mulva, a temetés napján is ugyanaz a szeretet és tisztelet vette körül.

Tengersok virág érkezett. Az egész házat megtöltötte illata. Szeretet küldte az örök álmát alvónak.

Alice is küldött koszorut. Felhozták Maryhez, mert látni kivánta.

Egész nap nem ment le. Nem akarta a koporsókat, a sok virágot és a készülődést látni.

A földszinti szobákban frissitőkkel kinálták a messziről jövőket. Annyian tódultak a temetésre, hogy be se fértek a házba. A kápolnában még többen gyültek össze.

A lelkész felizent, hogy meglátogassa-e? De Mary nem fogadta.

Később bejött Nanna és megkérdezte, hogy Klaus bácsi feljöhet-e egy pillanatra? Már sürgönyzött és koszorut is küldött, olyan szépet, hogy a cselédek nem győzték dicsérni, Mary azt is felhozatta és megnézte.

Elszorult lélegzettel lépett be a magas, fekete ruhás alak Maryhez. Alig pillantotta meg az

ágy mellett álló gyászruhába öltözött, sápadt hugát, egy székre rogyott és zokogott. Sirása ugy hangzott, mintha egy órában eltört volna a hajszálrugó. Talán gyermekkora óta nem sirt. Önmaga is megijedt könnyeitől. Fel se nézett. Pedig szeretett volna mondani valamit. Mary rögtön észrevette. Olykor hozzá is fogott, de csak annál hevesebb sirás fogta el. Legyintett kezével, nem tudott erőt venni magán. Felállt és elment, még az ajtót se tette be maga után. Zokogása felhallatszott a lépcsőről, az előszobából is. Mary elérzékenyült. Tudta, hogy apja volt a Klaus bácsi legjobb, talán egyetlen barátja, de könnyei nemcsak gyászról, hanem részvétről és megbánásról is tanuskodtak, másküllönben egyszerüen lenn maradt volna a koporsónál. Megkondult a kápolna szépen szóló harangja, Mary az ablakhoz lépett. Klaus bácsi kocsija épen kigördült a kapun. Az alsó szobákból zsoltárok hangja hallatszott és megindult a gyászkiséret. Környékbeli gazdák vitték a koporsókat. Mary térdre rogyott, mikor az első koporsót megpillantotta és aztán semmiről sem tudott, ami körülötte történt.

Ágyán fekve hallotta a harangszót. Mintha minden egyes kondulás mély barázdát huzott volna testén. Eszmélete majdnem egészen elborult... csak azt érezte tisztán és világosan, hogy apja mindent leolvasott arcáról, mikor az ajtóban megpillantotta és azért halt meg. Dawesné hüségesen követte, mint mindig, mindenüvé. Életének egyetlen, nagy szerelme volt. Mintha mindaketten itt volnának a szobában és édes anyja is, hosszu, fehér lepelben: „Fázol

gyermekem!“ és ölébe veszi, mintha kicsi, ártatlan gyermek lenne megint. A látomások lassanként álomba ringatták.

Reggel felébredt és se kivülről, se belülről egy hang se hallszott, üres és néma volt a ház. Mégis összekulcsolta kezét és azt mondta: „Mindahármunknak legjobb volt igy! Megkönyörült rajtunk a sors.“

Szeme a kutyát kereste. Vágyódott egy élő lény után, de a kutya nem volt benn, valaki kiengedte, mialatt aludt.

Több se kellett és könnyei ujra megeredtek. Fájdalmának végtelen kutforrásából egyik csepp a másik után pergett arcára, kezére.

„Most már gondolhatok magamra is! Egyedül vagyok!“

VIII.

Döntés.

Másnap lement a sirokhoz. Fájdalmát néhány pillanatra elterelte egy kedves jelenet.

Vasárnapi istentiszteletre diszitették a kápolna közelében a sirokat. A szomszéd gazda felesége is eljött, mert birtokuk régen Krogskogenhez tartozott, halottaikat ott temették el. A finn kutya is vele jött.

A Mary kis pudlija barátságosan odarohant és az öreg kutya, mindnyájuk legnagyobb meg-

lepetésére kegyeibe fogadta, holott rendesen nem állhatta a fiatal kutyákat. Olyan barátságot kötöttek egy-kettőre, hogy az öreg még azt is eltürte, hogy a pudli fülébe, lábába harapjon, sőt még legyőzni is engedte magát a játékban. Mary ugy örvendett, hogy egy darabon elkisérte a szomszédasszonyt és élvezte a kutyák hancurozását. Jutalmul meghallhatta, hogy milyen melegen, milyen tisztelettel emlitik apja nevét az egész környéken. Az asszony mindent elmondott.

Aznap még két esemény történt. Először is levelet kapott Klaus bácsitól. Ugy szólitotta meg: „Igen tisztelt, kedves keresztlányom!“

Mary nem is tudta, hogy Klaus bácsi a keresztapja. Soha nem emlitette Krog András, talán el is felejtette már.

Klaus bácsi azt irta: „Erős érzéseket nem lehet szavakkal kifejezni, legkevésbbé irásban. Sohse voltam tollforgató, most is csak azt óhajtom közölni, amit nem tudtam élőszóval elmondani. Felejthetetlen jó barátom, szegény édes apád és Dawesné halála napján, mikor egyedül maradtál édes keresztlányom, elhatároztam, hogy örökösömmé teszlek.

Vagyonom korántsem olyan nagy, mint hiszik. Utóbbi időkben nagy anyagi csapások értek. Mindazonáltal marad elég mindkettőnknek, különösen, ha Te kezeled a reád eső részt és nem Jörgen. Feltételezem, hogy összeházasodtok.

Dawesné végrendelete évek óta nálam fekszik és pénzét is én kezeltem. Tegnap kibontottam a végrendeletet. Minden vagyonát reád hagyta. Körülbelül hatvanezer koronát. Sajnos, ez a

pénz is ugy áll ezidőszerint, mint apádé: nem igen jövedelmez.

Keresztpád

Krog Klaus."

Mary rögtön válaszolt:

„Kedves keresztapám!

Leveled nagyon meghatott. Nagylelkü adományodat azonban nem fogadhatom el.

Jörgen a fogadott fiad és nem akarok utjába állani.

Ne haragudj, nem tehetek másképp.

Dawesné végrendeletéről majd később intézkedem, s aztán közlöm veled.

Hálás

Maryd."

Alig küldte el a levelet, kocsirobogást hallott és nemsokára bejelentették Röy Margit doktornőt.

Mary feszült izgalommal várta, mig vendége letette az előszobában utazóköpenyét. Egészen elsápadt és remegett, mikor az erőteljes, magas nő benyitott. Részvétet érzett tekintetében és mintha évek óta ismernék egymást, Mary a doktornő vállára hajtotta fejét és sirt.

Később leültek. Röy doktornő azért jött, hogy mikor szándékszik Mary külföldre utazni. Mary csodálkozott: „Beszéltem utazásról valakinek?" Röy Margit az ápolónőtől hallotta. „Istenem, magam sem emlékszem már, hogy mi mindent beszéltem össze-vissza. Később igazán nem is jutott eszembe."

„Tehát nem utazik?"

Mary habozott. „Most még nem tudom, jófor-

mán semmit se határoztam." Röy Margit zavarba jött. Mary látta, vagy inkább érezte. „Szintén szeretne utazni?"

„Igen és azt gondoltam, hogy segitségére lehetnék. Szivesen alkalmazkodom mindenben utitervéhez."

„Hova szándékszik menni?"

„Tanulmányutat teszek és Párissal kezdem. Az ápolónő azt mondta, hogy szintén odakészül." Megint zavartan elhallgatott, nehogy tolakodónak lássék.

Mary igyekezett segiteni zavarán.

„Tudom, hogy jó szándék vezeti... Hiszen lehet, hogy beszéltem Párisról, de nem emlékszem és őszintén szólva nem is határoztam semmit."

„Bocsásson meg, úgylátszik félreértés volt."

Mary úgy érezte, hogy marasztalni kellene, de nem volt ereje hozzá. Csak az ajtónál tartóztatta még egy pillanatra: „Valamelyik nap beszélni szeretnék önnel!" mondta halkan és lesütött szemmel. „Ma nincs elég erőm!"

„Látom. Sejtettem előre és hoztam is csillapitószereket magammal, ha elfogadná."

Mary hálálkodott és nagyon kedvesnek találta Röy Margitot.

„Mihelyt megerősödöm kissé, bejövök."

„Nagyon örvendek!"

„Azaz... talán inkább meglátogathatna..." Mary elpirult.

„A főtéri házukban?"

„Igen, a főtéri házunkban... Sajnos, már nem mondhatom többet „a mi házunk!" Szemébe könnyek gyültek.

Egy hét mulva, vad novemberi vihar dühöngött. Borzalmasabbra nem is igen emlékeztek a környéken. Az öböl még nem fagyott be, de a hajók már nagyon nehezen közlekedtek. A városnál tovább nem is mehettek.

Ugyancsak csodálkozott Röy Margit, mikor ezen a viharos napon érte küldtek a Krog házból.

Jól fütött, kényelmes lakásba lépett. Széles, régimódi lépcsőn vezették fel. A multszázadbeli házak stilusára emlékeztetett az épület.

Mary a vörös fogadószobában ült, amelyen anyja halála óta semmit sem változtattak. Amint felkelt a nagy pamlagról fekete ruhájában, sápadtan, nagy szomoru szemével vörös haja alatt, olyan volt, mint a megtestesült bánat. Kifejezőbbet, szebbet, képzelni se lehetett. Ünnepi nyugalom áradt egész lényéből. Halkan beszélt.

„Érzem, hogy tiszteletben tartja más emberek gyászát és meggyőződésem, hogy tud hallgatni is."

„Igaza van."

Mary csak kis idő mulva folytatta:

„Tudja, hogy Thiis Jörgen kicsoda?"

„Hogy kicsoda?"

„Azt hiszem, hogy..."

„Előbb engedjen meg egy kérdést: Jegyben jár Thiis Jörgennel?"

„Nem."

„Azt mondták pedig!" Mary hallgatott. „Nem is volt vele jegyben?" „De igen!" Röy Margit gyorsan és örömmel vágott közbe: „Felbontotta az eljegyzést?" Mary bólintott. „Sokan örülni

fogunk, mert Thiis Jörgen nem volt méltó magához.“ Mary nem is csodálkozott.

„Tud valamit róla?“

„Egy nőorvos többet tud, mint amennyit elmondhat.“

„Azt hiszem, hogy szeretett!“ mondta Mary mintegy mentegetőzve.

„Igen, mind észrevettük. Jobban szerette, mint bárki mást. Nem is csoda. De ismertem Krisztiániában egy bájos, fiatal leányt. Akkoriban az volt az egyetlen szerelme. A leányt annyira meghatotta, hogy az övé lett, mert nem házasodhattak össze.“

Mary rémülten ugrott fel. „Mit csinált?“ Azt hitte, hogy rosszul értette, talán a dühöngő vihar elnyelte a szavakat. Röy Margit tiszta, csengő hangon ismételte: „Melegszivü, kedves teremtés volt és azt hitte, hogy igazán egyetlen szerelme Thiis Jörgennek.“

„Nem házasodhattak össze?“

„Nem, nem házasodhattak össze és azért lett az övé.“

Mary szeretett volna mondani valamit de meggondolta. „Ne ijedjen ugy meg! Gyakran előfordul ilyesmi.“ Mary úgy érezte, hogy egész alacsony számok közé zsugorodik. Lassan visszaült helyére.

„Ugy látszik még tapasztalatlan ilyen dolgokban. Csodálom, hogy idejekorán megszabadult Thiis Jörgentől, pedig gyakorlott ember.“ Mary hallgatott. „Azt hittük, hogy még ősszel megesküsznek annyival is inkább, mert édes apja és Dawesné betegeskedtek.“

„Ugy szándékoztunk, de szándékunk lehetet-

lennek bizonyult.“ Röy Margit nem értette a Mary szavainak rejtélyes hátterét, de fürkésző szemmel mondta: „Bizonyára vágyódása nem ismert attól kezdve határt?“ Mary remegett, de minden erejét összeszedte. „Jól ismeri ugy látszik!“ Margit habozott. „Igen... idősebb vagyok magánál és nála is... mégis belehabarodtam Krisztiániában szégyenszemre. Észrevette és szerencsét próbált!“

Mary sápadtan állt fel és az ablakhoz lépett. A szél az ablakhoz csapkodta az esőt. Alig hallották egymás szavát. Mary visszafordult és izgatottan szembenézett Röy Margittal.

„Megigéri, hogy soha senkinek nem mondja el, amit ma beszéltünk?“ Margit elcsodálkozott.

„Senkinek ne mondjam el, hogy Thiis Jörgenről kérdezősködött?“

„Nagyon kérem, senkinek se szóljon róla.“

„Kire céloz?“

Mary nem értette a kérdést. Röy Margit folytatta: „Valaki csak azért jött ide, hogy megmondja, hogy Thiis Jörgen nem méltó magához. Elkésett. Mindenesetre annyit megérdemelne, hogy tudomására hozzuk, hogy közbelépése nélkül is tisztába jött Thiis Jörgennel.“

„Igen, igen, mondja csak meg neki! Feltétlenül mondja meg! Hát azért jött ide?“ kérdezte tétovázva. „Igazán örülök, hogy szólott róla. A másik kérésem ugy is az volt, hogy adja át üdvözletemet fivérének.“

„Átadom! Köszönöm! Tudja, ugy-e, hogy mit jelent fivéremnek?“

„Én is a szerencsétlenek közé tartozom, akik életükön sehogysem tudnak eligazodni, nem is

tudják, hogy mi történik velük. Sejtem, hogy fivérének is része volt benne.“ Szeretett volna többet is mondani, de nem birt. Megint az ablakhoz lépett. Az őszi zivatar felháborodva sivitott be a szobába. „Milyen rémséges idő!“ mondta Margit.

„Örülök, hogy ilyen időben járhatok!“ felelte Mary és szeme ragyogott.

„Ki akar menni ebben az időben?“

„Hazamegyek!“

„Gyalog fog menni?“ Mary valami nagyot, rendkivülit akart mondani, de elhallgatott. Szeme, arca, egész magatartása kifejezte viharzó érzéseit. Kitárt karokkal rogyott anyja kerevetére és eltakarta arcát.

Margit odatérdelt eléje és Mary hagyta, hogy átölelje, magához huzza, mint egy gyönge, beteg gyermeket. Megható, ügyefogyott könnyek peregtek végig arcán és barátnője vállára hajtotta fejét.

Csak egy pillanatig, aztán felegyenesedett, mert Margit fülébe sugta: „Valami baja van! mondja meg!‘

Semmit se felelt és Margit nem mert tovább kérdezősködni. Felállott, érezte, hogy nem maradhat tovább.

Mary nem tartóztatta. Elbucsuztak.

Margit az ajtóból mégegyszer visszaszólott: „Igazán haza akar menni?“ Mary csak bólintott, mintha azt mondta volna: „Ne beszéljünk róla tovább!“

Margit elment.

Már égtek az utcai lámpák, mikor Mary kilépett a kapun. Alig tudott szembeszállani a házak

között szorongó délnyugati széllel. Vizhatlan köpeny és cipő volt rajta. Igyekezett lehetőleg sietni. Nem tudta elfelejteni Röy Margit ijedt tekintetét, sápadt arcát, mikor fülébe sugta: „Valami baja van. Mondja meg!“ kiáltotta... és majd úgy fognak reá nézni, ha megtudják. Megcsalta az emberek beléje vetett hitét. Szökni szeretett volna, mintha üldöznék. Jó messzire járt már a várostól és észre se vette. Az utolsó utcai lámpást is elhagyta már és meg kellett állania, hogy a vaksötétségben tájékozódjék. Az orkán háta mögött és oldalt dühöngött, talán ítéletet mondott reá, számüzve üldözte. Mióta szerencsétlen helyzetével tisztában volt, mindig úgy érezte, mintha egy lepecsételt csomagot vinne. Csak most ébredt tudatára, hogy mi van a csomagban. Hosszu széles fekete fátyol. Beleburkolózhatik szégyenével együtt. A halál fátyla. Eszébe jutott, hogy gyermekkorában sokat emlegették egy öreg nénjét, aki palástolni akarta, hogy férje távollétében áldott állapotba került és minden este mezitláb járt a hideg padlón. Beteg akart lenni, hogy természetes halállal haljon meg, nehogy megtudják, hogy öngyilkos lett és hogy az okát se kutassák.

Valaki mégis meglátta éjszakai vándorlásait és kitudódott a titok.

Mary jobban akarta elintézni dolgát.

Előbbi gyöngesége elmult nyomtalanul. A vihar megacélozta. Elég erős volt ahhoz, hogy végrehajtsa szándékát.

Mintha bátorságát próbára akarnák tenni, valami nagy, komor árnyék bukkant fel mellette. Előbb irtózva futott néhány lépést, az árnyék

nyomon követte. Aztán összeszedte bátorságát és megállott. Az árnyék is megállt. Tovább ment; az árnyék utána. Ha nem merek szembeszállani vele, gondolja, akkor egyébhez se lesz bátorságom. Elszántan hátrafordult és megvárta üldözőjét. Egy jóindulatu csikó volt. Eltévedt és gazdáját kereste. Mary gyöngéden megsimogatta és a legközelebbi tanyára vezette. A háziak nagyon csodálkoztak, hogy ilyen időben még jár künn valaki. Mary alig várta, hogy künn legyen megint a sötétben.

A kis kaland mégis megnyugtatta. Most már tudta, hogy bátor és tovább sietett.

A vihar nőttön nőtt, mégsem érte még el tetőpontját. Ezer sivitó siró hang, mintha mind a szégyenét fütyülte volna. Nem félt már a haláltól, csak az élettől.

Alaposan meggondolt mindent. Nem akarta megölni gyermekét, hogy igy meneküljön. Idegenekhez se adta volna. Önbecsülés nélkül nem akart élni. Majd még mentegetőzzék később a kérői előtt? Vagy szemérmetlenül hallgasson? Nincs más választása, mint gyermekével együtt elpusztulni. De úgy, hogy senki se sejte. Betegen akar meghalni... Halálos betegséget akar kapni.

Önmagának is tartozik vele. Ma is érezte épen úgy, mint amikor este bement Jörgenhez, nem érdemelte meg szerencsétlen sorsát.

Tévedett, de nem volt hibás... Igaz, hogy ösztönei is közremüködtek, de mégsem volt oka szégyenkezni. És nem akarta megcsorbitani az emberek részvétét, ha meghal. Nemcsak önma-

gának tartozott vele, hanem mindazoknak, akik a legnagyszerübbet látták benne.

A földcsikokhoz ért. Kimerítő harcot kezdett a vihar vele. Izgalmában csak azt képzelte, hogy a világ minden hatalma ki akarja tépni önbecsülését. A hullámok tódulva közeledtek a sziklafalakhoz, hozzá csapódtak és magasra preckelve estek vissza. Néhány ostoros vizsugár reá is hullott. „Ugy kell! Ugy kell“ a sziklafal felé torlódó tajtékos ár mindenképen igyekezett légnyomással huzni, földre tiporni. Tépte, huzta a vihar szoknyáit és eszeveszetten fütyülte: „Meztelenül állj szégyenedben! Szégyenedben.“

A dühöngő szélvész, a tenger csapkodása mégsem érte el, hogy bünösnek vallja magát. Sokszor lehajolt, megállott, aztán megint tovább ment és nem tért le az utról: „A becsületemet nem adom oda. Nem akarok itt meghalni köztetek!“

Emlékezett, hogy a sarkon túl egy fiatal nyár fa áll. Vajjon állja még a vihart? Vagy letört? Nem, a nyárfa hajladozott, fiatal törzsén tartotta koronáját és türte az orkánt.

A szél arcába fujta az esőt. Mintha nyilzápor szurkálta volna bőrét.

Tovább rohant az öböl partján. Kifáradt, ereje gyöngült. Látomásai voltak. A dombtetőről tengeri szörnyetegeknek látta a hullámokat. Mintha mindenik rettenetes száját tátná, hogy elnyelje. A levegő is megtelt vad szárnyasokkal és üldözték, hogy odadobják a tengernek. Utolsó erejével hozzátámaszkodott egy sziklához, de nem vette észre az árkot lábai előtt és beleesett. Bőrig átázott. Szerencsére a keskeny földcsik

végére ért és az utolsó lapályra lépett. Még csak egy domb volt hátra. Nem akart itt meghalni. Ha ráakadnának a vizben, vagy ha nyomtalanul eltünne, mindenki azt hinné, hogy kereste a halált és találgatnák okát.

Messziről hallotta az öreg finn kutya ugatását. Ugy látszik gyorsabban járt, mint gondolta. Tényleg lámpavilág is derengett a szomszéd udvarházból.

Mikor elment a ház előtt, az öreg kutya halk csaholással, vizesen, farkát csóválva közeledett hozzá. Háromszor megsimogatta gyöngéden és tovább sietett. nemsokára élesebben ugatott a kutya. Önkéntelenül is Jörgenre gondolt. Több izben is. Régebben csak apjával járt erre és kedves emlékeket őrzött, de Jörgen azt is elrontotta. Egy lépést sem tehetett már nélküle. Az életben sem.

A kikötő felé igyekezett. Olyan erősnek, biztosnak érezte célját, mint talpa alatt az országutat. A sötétben csak akkor vette észre a kápolna fehér falát, mikor már a hidhoz ért. Nehány röpke gondolata a közeli sirok felé kalandozott, de aztán összeszedte minden erejét és csak kitüzött céljára gondolt. Habozás nélkül a hidra lépett és lesietett. Ide már nem ért az orkán dühe. Mióta lába Krogskopen földjét taposta, szél és eső barátságosan, szeliden bántak vele. Védték a dombok, s a szigetek. Máskor örült volna, hogy ősei védelmükbe vették, most nem törődött vele. Gépiesen sietett előre. Nehány gombot kigombolt, hogy a fürdőház kulcsát előkeresse. Gépiesen dugta a kulcsot a zárba és kinyitotta az ajtót. Csak a sötét fürdőházban járta

át borzongás. Az ajtó becsapódott mögötte. Irtózva érezte, hogy milyen egyedül van.

Le akart vetkőzni és lemenni a lépcsőn, hogy jól átfázzon. Aztán hazamegy a lázhoz, betegséghez és minden egyébhez. Ha a láz nem hozná meg a kivánt eredményt, akkor másképp segit magán. Talált valamit a Dawesné titkos fiókjában. És mégis a lázat okolná mindenki.

Mikor vetkőződni kezdett, hideg borzongást érzett. Lenézett a jéghideg vizbe és úgy iszonyodott. Bizonyosan jég is van közte. Meztelen lábával rá fog állani. Nem, a harisnyáját mégse huzza le. Hiszen otthon, észrevétlenül megszárithatná. És a jeges, jeges viz? Vajjon görcsöt fog kapni tőle? Nem, úszni fog! És ha megvágja a jég? Jobb volna ruhástól a vizbe menni. Vajjon megszáradna reggelig? Bizonyosan, ha ráakasztja a meleg kályhára. Az ajtót meg bezárja, hogy a leányok semmit se vegyenek észre. Csak ne veszitené el eszméletét. Még sohse volt beteg, nem tudja, mi vár reá. Töprengései között kigombolta esőköpenyét és egész öntudatlanul ruháját is gombolni kezdte, épen a nyakánál, ahol az édes anyja medaillonja lógott. Hirtelen remegni kezdett. Évek óta nem vette kezébe a medaillont. Most sem azért reszketett, a medaillon csak épen együtt remegett kezével. Le kell venni. Csak itt ne felejtse. Legjobb lesz, ha rögtön zsebébe teszi.

Ujabb rémület következett. Erőteljes lépések közeledtek a hidon. Világosan, tisztán hallotta. Már nem remegett. Ösztönszerüen begombolta ruháját, aztán esőköpenyét. Csak hamar, hamar. Kinek van keresnivalója errefelé?

Pedig épen a fürdőház felé közeledett valaki. Erélyesen megfogták a kilincset és az ajtó kinyilt. Hatalmas alak állott a küszöbön. Kezében kis lámpát tartott. A fény a leány arcára esett. Rémülten kiáltott fel. Röy Ferenc állott előtte.

Ájult tehetetlenség fogta el, szinte lerogyott lábáról. Érezte, hogy megfogják és kiviszik; az ajtó becsapódik, két kar felemeli és viszi. Egyikük sem szólt egy szót se. A hajóhid végén Mary magához tért: „Erőszak!“ suttogta. A férfi nem felelt. Mary minden erejével szabadulni próbált és most már hevesen, erőteljesen mondta: „Erőszak!“ Semmi válasz. „Hogy került ide?“ kérdezte a leány hevesen. „A testvérem“...

Milyen gyöngéden, melegen csengett a hangja. Mégis tiltakozott ellene. „Ha jót akarnak velem, hagyjanak el, maga is, testvére is.“ A férfi nem felelt. „Hagyjon el, ha mondom! Nem járja.“ Olyan hevesen igyekezett szabadulni, hogy Röy Ferenc kénytelen volt helyzetén változtatni, de nem engedte el.

„Senkinek sincs joga hozzá! Nem türöm. Senki sem rendelkezhetik velem.“

„Hiába szabadkozik, hazaviszem. Ha nem engedelmeskedik, őrt állok.“ A kemény szavak vasabrocsként fogták körül a leányt. „Őrt áll?“ kérdezte csendesen.

„Igen, mert nem tudja, mit tesz!“

Marynek nem volt kedve vitatkozni, csak annyit felelt: „Azt hiszi, hogy segít vele?“

„Azt hiszem. Ha meglátja, hogy minden tőlünk telhetőt elkövetünk, akkor engedni fog... hiszen olyan kedves...

„Nem fogadhatom el annak a segitségét, aki nem tisztel.“ Sirni kezdett.

Röy Ferenc megállott és amennyire kamzsája és a sötétség engedte, igyekezett arcába nézni: „Hogy nem tisztelem? Ki mondja? A legtisztább, a legszebb előttem, akit valaha láttam. Azért is viszem most. És ha bármit is tett, tudom, ha maga tette, csak szép és nemes érzések vezérelték. Nem is cselekedhetik másképp. Ha tévedett, ha megcsalták, csak annál jobban szeretem. Most megmondtam. Ha szerencsétlen, akkor legalább remélhetem, hogy melléje állhatok. Csodásabbat képzelni se tudok. Ha mindenáron akarja, elmegyek, de ha bizalmára méltat, oltárhoz viszem, s ha kivánja, agyonütöm azt a fickót. Mindent megteszek, amit akar, csak boldoggá tehessem vele.“

Néhány pillanatig hallgatott.

„Mikor ma este nyomon követtem“ — folytatta — „úgy szenvedtem. Sohse hittem volna, hogy ennyit szenvedhessen az ember. Most mindjárt beugrik a vizbe, gondoltam. Akkor utána ugrom. És mindaketten meghalunk. Tulajdonképen nem is ez fájt, hanem az, hogy olyan kétségbeesett és szerencsétlen és hogy nem érzi magát méltónak az életre. Maga, aki soha semmi méltatlanságot el nem követne, a világ minden kincséért. Soha se találkoztam senkivel, akiben olyan feltétlenül hinnék. És hogy ne mondhassam el, ne segithessek! Sokkal jobban ismerem, semhogy meg mertem volna szólitani. És aztán mégis megmenthettem! Mert ugy-e most, hogy végighallgatott, már nem akar meghalni? Ugy-e?“

Hallotta zokogását, érezte, hogy két karjával olyan szorosan átfogja nyakát, hogy szavai elfulnak. Most szép lassan letette a földre. De Mary nem vette le karját nyakáról. Mellére támasztotta fejét és sirt, de örömében és szive a férfi szivén az öröm dalának ritmusát dobogta.

Fenn az udvarházban mindegyre szólt a telefon. A városi lakásból érdeklődtek, hogy a kisasszony nem ért-e még haza? A legrémesebb viharban indult utnak.

Nanna és a kis kutya már többször lementek a lépcsőn. Most végre hangosan ugatni kezdett a pudli és eszeveszetten rohant lefelé.

A cselédség halálosan aggódott. Nem csodálkoztak, hogy a sok csapás után urnőjük élete kockáztatásával rohan szélbe és viharba, s keresi a halált. Sirtak örömükben, mikor a Nanna hangját hallották: „Itt van már! Itt van már!" Olyan rég várták meleg szobával, meleg vacsorával. Hamar még egy teritéket is tettek az asztalra, mert Nanna azt ujságolta, hogy a kisasszon nem jön egyedül, egy férfi van vele. Bizonyosan Thiis Jörgen, mondogatták. Jó, hogy eljött végre. „Nem!" jelentette ki Nanna. „Ez sokkal nagyobb... Ez az igazi!"

A kutya is majd kiugrott bőréből, mikor meglátta Maryt. Csaholt, ugrált, nem tudott betelni örömével. Röy Ferencet is ugy fogadta, mint régi barátját, de megint csak Maryhoz tért vissza. Mintha ki akarta volna fejezni az apai ház örömét, szerencsés megmenekülésén. Halottak és élők üdvözlését tolmácsolta egyaránt. Legalább is Mary ugy érezte. Visszatérő életörömének előjelét is látta benne.

A cselédek egy pillanatig elfogultan állottak, mikor Röy Ferenc hatalmas alakját meglátták, de aztán kitört az általános öröm: „Csakhogy itt van a kisasszony! Mennyit aggódtunk ebben a rémséges időben. A házmesterné telefonált és nem tudtunk kocsit küldeni, mert a környéken tüz van és a férfiak mind oda mentek! Hála Istennek, hogy hazajött."

Mary alig tudott meghatottságán erőt venni. Sietve ment fel a lépcsőn, jól fütött, jól világitott szobájába.

„Vajjon egészen uj a gondoskodó szeretet? Vagy csak nem vettem észre régebben?"

A kutya künn vonitott ajtaja előtt és nem nyugodott, mig be nem engedte. Akkor, nagy örömujjongásával nem hagyta öltözködni. Alig tudott harisnyát és cipőt váltani.

Fésülködés közben eszébe jutott a medaillon; kinyitotta és megcsókolta anyja képét, évek óta először. Azután bement apja szobájába, ráhajolt ágyára és megcsókolta párnáját. Aztán kiment. A vendégszoba ajtaja előtt megállt: „Itt fog aludni, holnap megint kinyithatjuk és minden csunyaság kiröppen belőle!" gondolta. Szobájába ment s csöngetett a leánynak: „Be kell füteni a vendégszobába." „Már befütöttünk!" „Vajjon mind ilyen jók voltak?" gondolta Mary.

Végigment a folyosón, a kutya egy pillanatra sem tágitott mellőle. Gyöngéden simogatta, hogy csordultig hálával telt szivének kifejezést adjon. „Holnap mindent elmondok Röy Ferencnek, ami történt velem" gondolta. „Ma már fáradt vagyok. De holnap! Talán akkor megtalálom önmagamat is megint." Lefelé indult a

lépcsőn, de utközben még egyszer megállt. „Különös... Most már az egész világnak el tudnám mondani!“

A kutya megállt a hollandi szoba ajtaja előtt. Mary benyitott. Rőy Ferenc a szoba közepén állott és amint meglátta Maryt, kitört belőle: „Milyen szép itt minden... És hogy szereti mindenki.“ Egész arca ragyogott.

„Egyenruhában van?“ kérdezte Mary.

„Igen, épen egy esküvőről hivtak el.“ Nevetett.

Hirtelen eszébe jutott Marynek valami. Mig a kutya szoknyáját ráncigálta, tépázta, vidáman nézett Rőy Ferencre: „Már lakott itt egyszer egy mérnökkari generális.“

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

TARTALOM:

Oldal

Udvar és család — — — — — — — — — — — — — 5
Az uj Mária — — — — — — — — — — — — — 18
A trónváltozás — — — — — — — — — — — — 26
Három év mulva — — — — — — — — — — — — 32
Otthon — — — — — — — — — — — — — — 63
Egyedül — — — — — — — — — — — — — — 102
Döntés — — — — — — — — — — — — — — 124

OSZK
Országos Szécsényi Könyvtár
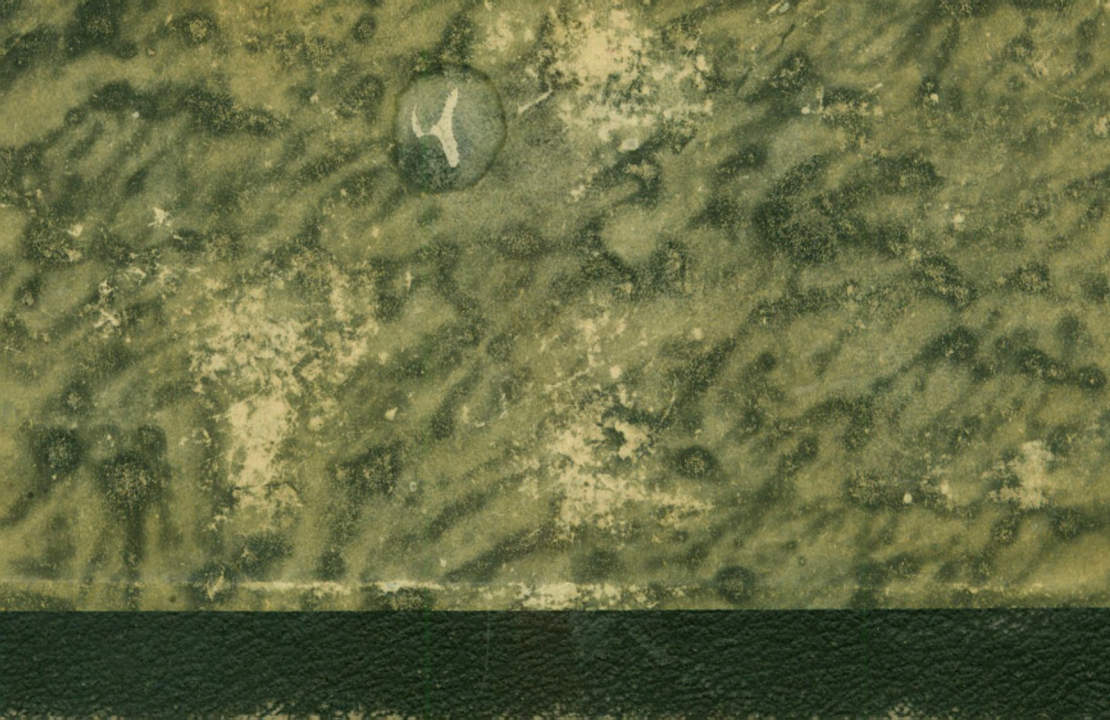
OSZK